

Atuarfitsialak

Periutsit atortussiallu

Inerisaavik

Atuarfitsialak

Periutsit atortussiallu

Inerisaavik

Imai

<i>Aallarniut</i>	5
<i>Atuartitsinerup imaa aaqqissuussaanelu</i>	6
<i>Atuartitsinermi kulturi eriagisariallilu</i>	12
<i>Portfolio</i>	14
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	16
<i>Nikerartumik pilersaarusioneq</i>	18
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	21
<i>Pilersaarusiukkanik atuartitsineq</i>	23
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	25
<i>Ikorfartuineq</i>	26
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	27
<i>Storyline-metoden /</i>	
<i>Oqaluttualiaq najoqqutaralugu atuartitsineq</i>	29
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	30
<i>Silassorissutsit assigiinngitsorpassuit</i>	32
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	34
<i>Atuartitsissutit akimorlugit oqaatsinik ilinniartitsineq</i>	35
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	37
<i>Eqqumiitsuliorluni suliaqarneq</i>	40
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	42
<i>IT atuartitsissutini tamani</i>	44
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	45
<i>Classroommanagement / Klassemik aqutsineq</i>	48
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	51
<i>Ilinniartitsisut ilinniartitsisoqatigiillu suleqatiginnerat</i>	52
<i>Atuakkat najoqqutarisallu</i>	54

Saqqummersinneqartoq: Inerisaavik, 2003
Suliarinnittoq: 3U & Inerisaavik
Assi, qupp. 1: Nukaaraq Eugenius
Naqiterneqartoq: Pilersuiffik
Naqitat amerlassuisat: 1100

ISBN 87-585-1099-0

Aallarniut

Maajip ulluisa 15-anni 2002-mi Inatsisartut atuarfik pillugu peqqussut nutaaq akuersissutigaat. Peqqussummi nutaami ilikkagassat qanoq ilikkartinneqarsinnaanerannik isiginninneq allanngortinniarneqarpoq ilinniartitsisullu suliaasa ilinniartitseriaatsillu piorsartuarneqarnissaat anguniarneqarluni. Atuartitsineq siunissami pilersaarusioneqassaaq, piviusunngortinneqarluni naliliiffigineqartarlunilu ilikkagassatut anguniagassat qitiusumiit aalajangerneqartut aallaavigalugit. Aammattaaq atuarfimmi atuartitsinerup eqaannerusumik aaqqissuussaanaissaa anguniarneqarpoq.

Atuarfiup imarisaata ataqatigiinnissaa paasinartuunissaalu anguniarlugit atuarfik alloriarfintut pingasunut ukununga aggorneqarsimavoq: nukarliit atuarfiat (1., 2. aamma 3. klasse), akulliit atuarfiat (4., 5., 6. aamma 7. klasse) aammalu angajulliit atuarfiat (8., 9. aamma 10. klasse). Atuarfimmi atuarneq atuartitsissutinut tallimanut ukuusunut immikkoortiterneqarsimavoq: oqaatsit, kulturi inuiqatigiillu, matematikki pinngortitarlu, inuttut inerikkiartorneq kiisalu ilinniartitsissutissat sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassat. Aamma siunertarineqarpoq atuartitsinerup ingerlanneqartup ilaa atuartitsissutit akimorlugit aaqqissorneqartassasoq.

Peqqussut nutaaq 1. august 2003-mi atuleroq atuartut 1. klassemiit 6. klassemut atuartut aallartiffigalugit. Peqqussut nutaaq tunngavigalugu atuartitsinermi atuartinneqartut klassinut annerusunut nuuttarnerat ilutigalugu 1. klassemiit 10. klassemut atuartut tamarmik peqqussut nutaaq tunngavigalugu atuartinneqalersimassapput ukiumi atuarfiusumi 2007/2008-miit. Atuartut 7. klassemiit 12. klasse ilanngullugu 2003/2004-mi atuartut peqqussut nutaanngitsoq naapertorlugu atuartinneqassapput.

Ilitsersuutip uuma suliarineqarneranut siunertaavoq atuarfiit tapersersussallugit ilitsersussallugillu peqqussummik piviusunngortitsiniarnerminnut atatillugu suliniarnerannik.

Ilitsersuutip aamma siunertaraa atuartitsinerup ineriartorneranik nukittorsaanissaq. Ilitsersuummi sakkussat assigiinngitsut nassaarineqarsinnaapput, soorlu atuarfiup atuartut qanoq ililluni pitsaanerusumik ilikkartissinnaanerai aamma ilinniartitsisut ataasiakkaat atuarfiullu pisortaat ataasiakkaat qanoq ilillutik atuarfimmi atuartitaanerup tamatigoortumik ineriartortitseqataanissamat peqataasinnaanerat.

Ilitsersuuut agguarneqarsimavoq immikkut allaaserisanut immikkoortunut 14-inut.

Allaaserisami siullermi, atuartitaanerup imaa aaqqissuussaanageralu, allaaserineqarput oqaaseqarfigineqarlutillu peqqussutip atuartitaaneq pillugu aalajangersagai ilikkagassamat atuartitaanermullu isiginnittaaseq nutarterinermut tunngaviusoq aallaavigalugu.

Allaaserisat aappaanni, kulturi atuartitsinermilu pingaarutit, kulturimik isiginneriaaseq pingaarneq eqqartorneqarpoq. Taanna nutarterilluni sulinermi qitiusimavoq aalajangersakkallu nutaat siunertaanni anguniagaannilu ilaalluni.

Allaaserisat siulliit marluk taakku taamaalillutik allaaserisanit pingaarnerupput eqqarsaataavorlu allaaserisat taakku marluk allaaserisanut tulliuuttunut 12-inut aallarniutaassasut ilitsersuutaallutik. Allaaserisani tullerni sammisat atuartitsinermut tunngassuteqartut aalajangersimasut allattorneqarput - atuakkat atorneqarsinnaasut atortussallu allat innersuussutigineqarlutik - taakkulu tassaapput Atuarfitsialaap piviusunngortinneqarnissaanut ineriartortinneqarnissaanullu immikkut pingaaruteqartut.

Jens Jakobsen

Inerisaavik/Pilersuiffiup pisortaa

Atuartitsinerup imaa aaqqissuussaaneralu

Atuarfiup siunertaa tunngavialu - Atuarfik pillugu peqqussut § 2

Atuarfiup angerlarsimaffik suleqatigalugu pisussaaffigaa:

- 1) ilikkagassanik piginnaasasaanillu pisariaqartunik tamanik atuortoq pissarsitissallugu,
- 2) atuartup piginnaasai ineriartortissallugit, peqqissutsikkut, inooqataanikkut misigissutsigullu inerikkiartorneq ilaatigullu,
- 3) atuartup toqqissisimasumik namminersortumillu inooqataalernissaanut peqataassalluni,
- 4) tatisimaneqanngitsumik isumaliorsinnaaneq akaarinninnerlu atuartumi siuarsassallugit, kiisalu
- 5) atuartut akornanni aamma ilinniartitsisut atuartullu akornanni akisussaaqatigiinneq suleqatigiinnerlu nukittorsassallugit.

Imm. 2. Atuarfiup ilikkartitsinermini avatangiisit peqqinnartut toqqissisimanartullu neqeroorutigissavai, taamaasiornermigullu atuartup namminersortumik eqqarsarsinnaanera, akuersaaginnarani nammineq isummersinnaassuseqarnerminik piginnaassusai, isummaminik, nammineq isiginnittaatsiminik misigissutsiminillu oqaatiginnissinnaassuseqarnera kiisalu anguniakkaminik angusiniarsinnaassutsimigut, allangortitseriarsinnaassutsimigut, tunniusimassutsimigut pilersitseriarsinnaassutsimigullu piginnaasai siuarsassallugit.

Imm. 3. Atuarfiup atuartitsinermini atuortoq piginnaasanik, suleriaatsinik atuagarsornikkullu piginnaasasanik iluaqutaasussanik pissarsinissamut periarfississavaa, taakkununga ilaatinneqassapput atuartup piginnaasaminik ineriartortitsisinnaanissaa, ilinniagaqarnissamut inuutissarsiutitaarnissamullu piareersarneq kiisalu tamatigoortumik saqqummiarsinnaaneq oqaatsinillu piginnaasat tamatigoortut.

Imm. 4. Atuarfiup ulluinnarni ingerlatsinini sulininilu imatut sinaakkusersussavaa, atuortoq imminut naleqartinnerminik, imminut tatiginerminik, suleqateqarsinnaassuseqarnerminik, akisussaassuseqarnerminik inunnullu allanut ataqqinninnerminik ineriartortitsisinnaalersillugu.

Imm. 5. Atuarfiup suliadini tamani atuartup inuiaqatigiinni kinaassutsiminik, kulturiminik pingaartitaaminillu paasinninnerminik ilisimasaminillu ineriartortitsinissaa tunngavilissavaa, inuiaat allat kulturiiinik ilisimasaqarnera paasinnissinnaaneralu ineriartortissavaa, oqartussaaqataanermik eqqarsartaatsimut iseriartuaartinneqarnissaa isumagissavaa kiisalu oqartussaaqataanerminut, pisinnaatitaaffeqarnerminut, pisussaaffeqarnerminut inuiaqatigiillu ineriartornerannut pinngortitamullu naleqqussarniarnerminut atuartup nammineq akisussaaqataanerminik paasinnissinnaanera ineriartortissallugu.

Atuarfiup siunertaa atuarfiup suliassaanut pingaarnertun tunngaviuvoq. Nutarterilluni sulinermi pissusissamisoororineqarpoq siunertat pingaarnertit itisilernissaat atuartut ilikkarnissaat pillugu, atuartitaaneq pillugu atuarfiullu inissisimanera pillugu tunngaviusunik tigussaasunik arlalinnik tunngaveqarnikkut. Taakku immikkoortuni ataa-siakkaani atuartitsinerup siunertaata aaqqissorneqarnerini, atuartitsissutinut siunertani aammalu ilikkagassatut siunertat aalajangersarnerini toqqaannartumik aallaviupput (*takukkit immikkoortut ataaniittut immikkoortut siunertaannut, atuartitsissutit siunertaannut, ilikkagassatullu anguniagassanut tunngasut*).

Imm. 1-imi atuarfiup suliassaata siunertai pingaarnertit

allaaserineqarput.

Imm. 2-mi atuartup inuttut avatangiisillu tungaasigut ineriartornerata siuarsarnissaanik atuarfiup pisussaaffeqarnera erseqqissarneqarpoq.

Imm. 3-mi erseqqissarneqarpoq atuarfiup qitiusumik suliassarigaa atuartut ilisimasassanik tunngaviusunik ilikkagaqarnissaannik periarfissinnissaat kiisalu pisinnaasanik aammalu tamatigoortumik saqqummiusseriarsinnaanermik ilinniaqqinnissaannut kiisalu inuiaqatigiinni inuulernissaannut pisariaqartunik tuninissaat. Oqariartaaseq atorpeqartoq "ilinniagaqalernissamut piareersarneq" isumaqarportaaq inuuneq naallugu ilinniarnissamut piareersarneq. Oqariartaaseq "inuutissar-

siuteqalernissamat piareersarnej” isumaqarportaaq namminersortuulluni sulilernissamat piareersarnej taassuma ataaniilluni ataasiakkaat nammineerlutik suliffimmik aallartitsinnaanissaannut siuarsaaneq.

Imm. 4-mi allassimavoq atuarfimmi ulluinnarni inooqatigiinnerup sulinerullu kingunerissagaa atuartut namminneq allallu naleqassusaannut isiginninnerat anner-tusissasoq ineriartortinneqarlunilu aammalu akisussaas-suseqarnermik inunnullu allanuat ataqqinninnermik ineriartortitsissasut.

Imm. 5-imi erseqqissarneqarpoq atuarfiup qitiusumik inissisimanera atuartut inuiaqatigiinnut kulturikkullu ilisimasaqalernerunissaannut pisinnaasaqarnerulernis-saannullu tunngasut kiisalu inuiaqatigiinni inissisima-nerat eqqarsaatigalugu.

Atuartitsissutit

Peqqussummi § 9, imm. 1 - 3-mi, atuartitaanerup imaa allaaserineqarpoq. Atuartitsissutitut imartuunut talli-manut agguarneqarsimavoq:

- Oqaatsit: kalaallisut, danskisut, tuluttut aammalu oqaatsit pingajuattut,
- Kulturi inuiaqatigiilerinerlu: inuiaqatigiilerineq aamma upperisalerineq isumalioqqissaarnerlu,
- Matematikki pinngortitalerinerlu: matematikkimik pinngortitalerinermillu ilinniartitsissutit,
- Inuttut ineriartortornerq,
- Sumiiffinni qinigassat.

Atuartitsissutini atuartitaaneq immikkoortunut ataasiak-kaanut skemami ataani takuneqarsinnaasutut agguataar-neqarsimavoq.

Oqaatsit	Kulturi inuiaqatigiillu	Matematikki pinngortitalerinerlu	Inuttut ineriartortornerq	Sumiiffinni qinigassat
		<i>Nukarliit atuarfiat</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Kalaallisut • Danskisut 	<ul style="list-style-type: none"> • Inuiaqatigiilerineq • Upperisalerineq isumalioqqissaarnerlu 	<ul style="list-style-type: none"> • Matematikki • Pinngortitalerineq 	<ul style="list-style-type: none"> - siunertaq - pilersaaruserineq - imminut naleqartinneq 	<ul style="list-style-type: none"> - assassorneq - ilusilersuineq - eqqumiitsuliornerq
		<i>Akulliit atuarfiat</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Kalaallisut • Danskisut • Tuluttut 	<ul style="list-style-type: none"> • Inuiaqatigiilerineq • Upperisalerineq isumalioqqissaarnerlu 	<ul style="list-style-type: none"> • Matematikki • Pinngortitalerineq 	<ul style="list-style-type: none"> - peqqinnissaq - ilaqutariit - kinguaassiuutit pillugit ilinniartitaaneq 	<ul style="list-style-type: none"> - illuliortaaseq - timersorneq - silami sammisassat
		<i>Angajulliit atuarfiat</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Kalaallisut • Danskisut • Tuluttut • Allamiut oqaasii nr. 3 (neqeroortigineqassaaq) 	<ul style="list-style-type: none"> • Inuiaqatigiilerineq • Upperisalerineq isumalioqqissaarnerlu 	<ul style="list-style-type: none"> • Matematikki • Pinngortitalerineq (fysik/kemi, uumassulilerineq, naturgeografi) 	<ul style="list-style-type: none"> - aalakoornartut/ ikiaroornartut - inuunermi killiffiit - suleqatigiinneq oqaloqatigiinnerlu - ilinniartitaaneq atorfiillu 	<ul style="list-style-type: none"> - nipilersorneq - erinarsorneq - eqaarsarneq - isiginnaartitsineq

Oqaatsit

Allamiut oqaasiisa pingajuannik atuartitsineq neqeroortigineqassaaq. Taaguut allamiut oqaasiisa pingajuat atornerqarmat tamanna ima isumaqarpoq kalaallisut oqaatsit oqaatsit pingaarnertut isigineqartoq. Takuuk Kalaallit Nunaanni Namminersorneruneyq pillugu inat-sit § 9, imm. 1 nr. 577 29. november 1978-imeersoq. Taamaattumik danskisut tuluttullu oqaatsit kalaallisut oqaatsinut naleqqiullugit allamiut oqaasiisa siulliattut

aappaattullu isigineqarput. Allamiut oqaasiisa pingajuat tassaasinnaapput tyskit franskilluunniit oqaasii, kisian-nili ilinniartitsisut pisariaqartut pigineqarpata oqaatsit allat atuartitsissutigineqarsinnaapput.

Oqaatsit atuartitsinermi atornerqartut tassaapput ka-laallisut danskisullu oqaatsit aamma tuluttut oqaatsit killilimmik ilanngunneqarsinnaapput (Peqqussummi § 8 takuuk). Taamaaliortoqarsinnaavoq atuartut oqaatsinik pisariaqartunik ilikkarnissaannik periarfissamik pitsaa-

nerpaamik tuniniarlugit tassalu oqaatsit taakku ulluinarni atuartitsinerup atorlugit. Taamaalilluni oqaatsinik atuartitsissutissanik aalajangiussineq oqaatsinik atuartitsinerup ilaattut isigisariaqarpoq. (*Takuuk ilanngus-saq 9: Atuartitsissutit akimorlugit oqaatsinik atuartitsineq*).

Kulturi inuiaqatigiillu

Atuartitsissutit inuiaqatigiilerinerup imarai kulturi, oqaluttuarisaaneq, inuiaqatigiit pillugit atuartitsineq kiisalu kulturimut tunngasunik nunalerutit.

Atuartitsissutit pinngortitalerinerup imarai fysik/kemi, uumassulilerineq, pinngortitaq tunngavigalugu nunalerutit, ulloriarsiorneq teknologiilu. Angajullit atuarfianni atuartitsissutit makku immikkoorput: fysik/kemi, uumassulilerineq aammalu kulturimut tunngasunik nunalerineq.

Inuttut inerikkiartorneq atuartitsissutaavoq nutaaq tassuunalu kissaataavoq atuartut imminnut tatiginerisa pitsanngorsarneqarnissaat, ilanngullugulu, siunertalimmik ineriartorsinnaanissaat ilinniagariumasamminnillu angusiniarnermi suliniuteqalersinnaanissaminnut akisussaaqataasutut misigisimalersinneqarnissaat, kiisalu imminut allanullu paasinninnissamut sakkussaminnik ilinniartinneqarnissaat.

Atuartitsissutit atuartitsissutaasartut nalinginnaasut saniatigut makkuupput: kinguaassiornermut tunngasunik paasisitsiniutit, peqqinnissamik ilinniartitsineq, ilaqtariinnermut tunngasunik ilisimasaqarneq, inuulluarniutit aalakoornartut/ikiaroornartut pillugit paasisitsiniaaneq, ilinniagaqarnissaq inuussutissarsiutillu pillugit paasisitsiniaaneq ilisimasassat sulinermut tunngasut ilanngullugit, saniatigut misigissutit tarnerlu pillugit sammisassat atuartullu namminneq inuttut ingerlaniarnerminni piareersaasiortarnissaat ilaatinneqassapput. Skemami qulaani takuneqarsinnaasumi qarsut ersersippaat atuartitsissutit pineqartut atuarfinni nukarlerniit angajullernut atuartitsissutigineqartut.

Atuartitsissutit sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassat aqutugalugit qularnaarniarneqarpoq atuartitsissutini mernguernartuni tamatigoortumik atuartitsissinnaaneq atuartitsissutit pingaarnert makku iluanni: assassorneq ilusilersuinerlu, eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq, timersorneq silamiinnerlu kiisalu nipilersorneq, erinarsorneq, timip aalatinnera isiginnaartitsinerlu. Atuartitsissutigineqarsinnaasut amerlasuut makku neqerorutigineqarsinnaapput: soorlu nipilersorneq, isiginnaartitsineq, qitinneq, qalipaaneq, assiliineq, tusagassiuutilerineq, marriorneq, assassorneq, amernik suliaqarneq mersornerlu, sananeq sanalunnerlu, iganeq, qaanniorneq qamusiornerlu, immakut angalaarneq, aalisarneq piniarnerlu kiisalu timersuutitoqqanik nutaanerusunillu timersorneq. Aammattaaq atuartut ilikkagaqarniarne-

rannut atatillugu sumiiffinni toqqakkanut ilaatinneqarsinnaapput atuarfiup avataani atuartut ukiuinut nalequttunik, kulturimut, inooqatigiinnermut inuutissarsiornermullu tunngasutigut ingerlatsinerit. Siunertarineqarpoq sumiiffinni ataasiakkaani periarfissat inuillu sumiiffinni ataasiakkaani atuartitsilluarsinnaasut atuartitsinerup ilaani tassani annertunerpaamik atornerqartarnissaat. Nukarlerni sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassat annertunerpaamik atuarfiup toqqartassavai, atuartullu ukioqqortusiartuaarnerini atuartut namminneq kissaatigisaat pingaartinneqartassallutik. Skemami qulaani takuneqarsinnaasumi qarsut ersersippaat atuartitsissutit pineqartut atuarfinni nukarlerniit angajullernut atuartitsissutigineqartut. (*Takuuk allakkiaq 10: Atuartitsissutit mernguernartut*)

Atuartitsissutit mernguernartunut tunngasoq atuartitsissutit aammalu atuartitsissutit qanitariissunut tamanut ilanngunneqassaaq. Tamanna perorsaariaatsimik tunngaveqarneruvoq tassa isumaqartoqarmat ilinniariaatsit tamarmik - ilinniartitsissutit sugalualluunniit eqqarsaatigalugit - mernguernartunik tigussaasumillu suliaqarnermik tapertaqartinneqartariaqartut aammalu atuartitsineq sunaluunniit mernguernartumik ilaqartoq. Atuartitsissutit mernguernartut atuartitsissutit ataasiakkaat atuartitsissutissat pilersaarutaanni ilanngunneqarput. (*Takuuk allakkiaq 10: Atuartitsissutit mernguernartunut tunngasoq*).

Atuartut atuarnerminni IT atuartitsissutini tamani atortussat atornissaat ilinniassavaat. Ullumikkut IT ilinniartitaanermi, suliffeqarfinni inuiaqatigiinnilu suni tamangajanni atornerqarpoq taamaattumik IT atuarfimmi atuartitsinerup ilaatinneqassaaq. IT-mik suliaqarneq atuartitsissutini ataasiakkaani atuartitsissutit pilersaariornerqarneranni ilaatinneqassaaq. (*Takuuk allakkiaq 11: IT atuartitsissutini tamani*).

Peqqussummi § 9, imm. 4-mi, aalajangersarneqarpoq atuartitsinerup ingerlanneqartup ilaa atuartitsissutit akimorlugit ingerlatsinertut, aalajangersimasumik qulequtaqarluni sammisaqartitsinerup piareersariikkanilu anguniagaqarluni atuartitsinerup ingerlanneqartassasoq. Tamanna atuartitsinerup imarisaata ilaattut isigineqassaaq, tassa atuartut suleriaatsit suleqatigeeriaatsillu assigiinngiiaartut ilinniassavaat aammalu atuartitsissutit ataasiakkaat ataqatigiinnerat paasissallugu sammisassallu aalajangersimasut annertunerusumik pulaffigisinnaassallugit (*Takuuk atuagassiaq 5: Anguniagaqarluni atuartitsinerup ingerlanera*).

Klassenut holdinullu agguataarneq aammalu atuartitsissutit ataasiakkaanik akimortunillu atuartitsineq

Atuarfik pillugu peqqussummi § 4-mi alloriarfinni ataasiakkaani atuartut klassinut ukioqatigiiaanut imaluunniit

ukioqatigiiaanngikkaluani agguanneqassapput, atuartitsinerlu atuartitsissutinut ataasiakkaanut atuartitsissutinilu akimuilluni ingerlatitsiffiusunut ingerlaqatigiinnullu nikerartunut klassinik ataasiakkaanik arlalinilluunniit atuartulinnik katigigaasunut aqqissorneqassalluni. Aqqissuusseriaaseq taanna atorlugu ukioq atuarfiusoq nikerartumik pilersaarusiorneqassaaq, atuartitseriaatsip pitsassuup pilersinneqarnissaa anguniarlugu, taassuma atuartut ataasiakkaat unammillernartumik sammisaqarnissamik tapersorsorneqarnissamillu atorfissaqartitsinerat annertunerusumik periarfississavaa, atuartullu ilikkagaqarnissartik anguniarlugu ilinniagaqalernissartillu siunertarlugu nammineeurlutik ilikkagaqarnissaminnut suliaqarnissaminnullu akisussaaqataanerit pitsaanerpaamik periarfississallugu (*Takuuk immikkoortoq ataaniittoq: atuartitsinerup pilersaarusiornera, atuartut suliaqarnissamik pilersaarutaat naliliinerlu*).

Klassi tassaaneluvoq atuatiginiinnik ataatiginiissitsisoq, atuartitsinerullu pilersaarusiornerni atuatiginiinnik katitikkaniik/holdinik pilersitsineq pingaarnersaavoq. Ingerlaqatigiit klassinik ataatiniit arlalinut katitigaasinnaapput atuartut atorfissaqartitaat soqutigissaallu aallaavigalugit. Taamaalluni amerlanertigut tassaasinnaavoq klassi pioreersoq, soorlulusooq klassip iluani ataatimoortitsineq sammisaqartitsinermi, atuartitsissutini ataasiakkaani pimoorussilluni suliaqarnermi allaniluunniit ingerlaqatigiittut isigineqarsinnaasoq.

Peqqussummi oqaatsit ingerlaqatigiit nikerartut atornerarannut pissutaavoq erseqqissarniarneqarmat siunertarineqanngimmat atuartut assigiinngitsunik piginnaasallit minnerusumik annerusumilluunniit atavartumik immikkoortinnissaat. Ingerlaqatigiinnik pilersitsineq nikerartumik pilersaarusiornerni perorsariaatsit atortussiaavoq. Taanna atorlugu atuartitsinerup allanngortinnissaa periarfissinneqarsinnaavoq atuartut ataasiakkaat pisariaqartitaat soqutigisaallu aallaavigalugit. (*Takuuk allakkiaq 4: Nikerartumik pilersaarusiorneq*).

Atuarfimmi atuartitsinerumut aamma ilaasinnaapput angalanerit soorlu paasisassarsiorluni angalanerit, tammaarsimaarnerit angalanerillu allat atuartut pinngitsoornatik peqataaffigissaat. Angalanerit taamaattut atuartitsinerumut nalinginnaasumut ilaapput ilakkagassatullu anguniagassat aallaavigalugit pilersaarusiornerni ilaallutik.

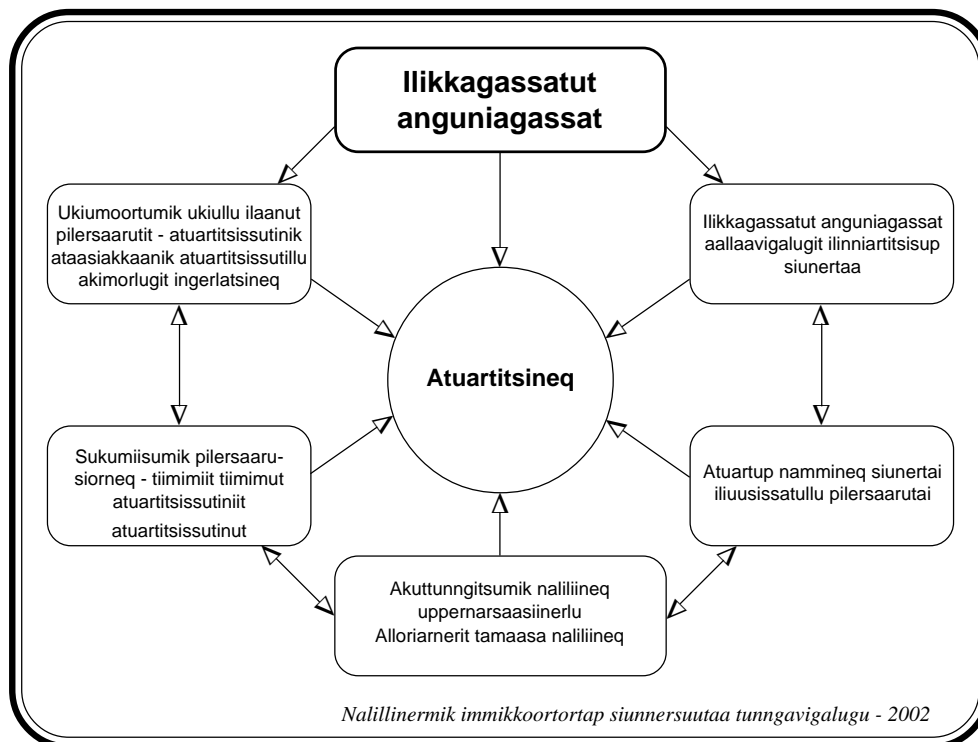
Atuartitsinerup pilersaarusiornera, atuartut suliaasaannik pilersaarutit naliliinerlu

Atuarfik pillugu peqqusuttip § 17-ani allassimavoq atuartitsinerup aqqissorneqarnera atuarfiup siunertaanut tunngavianullu, alloriarfiit ataasiakkaat siunertaannut atuartitsissutit ataasiakkaat atuartitsissutillu qanitarsissut siunertaannut aamma ilikkagassat pilersaarutinut naapertuutissasut (*takuuk immikkoortoq ataaniittoq al-*

loriarfiit ataasiakkaat siunertaat, atuartitsissutit ataasiakkaat siunertaat ilikkagassatullu anguniagassat pillugit immikkoortoq) aamma atuartitsinissamut pilersaarusiornernup naliliisarneq ataavartuq tunngavigissagaa, taannalu ingerlanneqassasoq ilinniartitsisut atuartullu ataasiakkaat akornanni suleqatigiinnikkut. Tamanna qulakkeerniarlugu atuartut tamarmik ilinniartitsisutik isumasiorlugit atuarfimmi ilinniagaqalernissaminnullu atatillugu ingerlaqqinnissaminnut iliuusissanik akuttunngitsumik pilersaarusiortassapput. Taamaallutik atuartut ilinniassavaat ineriartornertik ilikkagaqarnissartillu siunertarlugu imminut suliarinissartik tamannalu pillugu akisussaaqataanertik paasisimalissallugu. Aammattaaq iliuusissat pilersaarusiornernat sakkussaavoq pingaaruteqartoq atuartup ilikkagassat tungaasigut pisarsinera naliliiffiginiartillugu atuartullu angajoqqaavinik oqaloqatiginnittarneq eqqarsaatigalugu.

Peqqussummi §18-mi pineqarput naliliineq uppernarsaasiinerlu. Sumiiffinni ataasiakkaani qitiusumiillu ataatsumut isigalugu naliliineq pingaartinneqarpoq aammalu atuartup ilikkagai pisinnaasaalu inuttullu piginnaasat pingartinneqarlutik. Ikkagassatut anguniagassat pingaarluinnarput sumiiffinni ataasiakkaani akuttunngitsumik naliliisarnernumut uppernarsaasiisarnermullu aammalu alloriarnerit tamaasa naammassigaanni naliliisarnernut qeqqaniit aalajangerneqartunut. Atuartoq naliliinerumut nammineeurluni peqataassaaq, naliliinerullu siunertaraa atuartumut apuussisarnissaaq atuartup atuarfimmi ilinniagaqalernissaminullu atatillugu ingerlaqqinnissaanut pingaaruteqartoq. Nalileeriaatsit periaatsillu nutaat atuartitsinerumut pilersaarummi ilikkagassatut anguniagassat aallaavigalugit atuartut suliaannik naliliinerumik aallaaveqartut piorsarneqarumaarput pilersinneqarlutillu. (*Takuuk allakkiaq 2: Portfolio*).

Ikkagassatut anguniagassat atuartitsinerullu pilersaarusiornernata kiisalu atuartut pissarsiaasa nalilerneqarnerisa imminnut ataatiginnerat ilutsimi quppernermi tullianiittumi takuneqarsinnaavoq.

Alloriarfiit siunertaat, atuartitsissutit siunertaat ilikkagassatullu anguniagassat

Atuarfik pillugu peqqussutit siunertaa pingarneq atuarfiup siunertaani tunngavianilu immikkoortumi siullermi qulaani allassimasumi ersersinneqarpoq. Aammattaaq Naalakkersuisut nalunaarsorsimavaat alloriarfiit ataasiakkaat tamarmik siunertaat pinngitsoornatik malitassat, atuartitsissutit ataasiakkaat imaluunniit atuartitsissutit qanitariissut siunertaat kiisalu alloriarfinni ataasiakkaani ilikkagassatut anguniagassat tassalu atuartitsissutini ukunani: kalaallisut, danskisut, tuluttut, allamiut oqaasiisa pingajuanni, inuiaqatigiilerinermi, upperisarsiornermi isumalioqqissaarnermilu, matematikkimi, pinngortitalerinermi atuartitsissummi inuttut inerikkiartornermilu. Sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassanut ilikkagassatut anguniagassat pinngitsoorneqarsinnaanngitsut atuarfiup siulersuisisa siunnersuutaat tunngavigalugit kommunalbestyrelsinit aalajangersorneqartassapput.

Alloriarfiit siunertaat, atuartitsissutit siunertaat ilikkagassatullu anguniagassat taaneqartut ilikkagassatut pilersaarutini pinngitsoornatik ilaassusaapput, pilersaarutinilu ilaassapputtaaq sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassatut atuartitsissutit siunertaat aammalu atuartitsinissamut, naliliisarnissamut atuartitsissutinullu ataasiakkaanut aammalu atuartitsissutinut qanitariissunut tamanut ilinniutissat.

Alloriarfiit siunertaat

Alloriarfiit siunertaat atuarfiup siunertaanit tunngavianillu toqqaannartumik tunngaveqarput. Alloriarfiit

siunertaasa takutippaat alloriarfiit pingasuusut tamarmik ilikkartitsiniarnermik periaatsinik siunniussinerat, alloriarfiillu siunertaasa nalunaarpaat ilisimasassat aamma atuartitsissutit atuartitsissutillu qanitariit akimorlugit tunngaviummik piginnaasassat qaqugukkut atuartut piginnaasaqarfigissagaat naatsorsuutigineqarnersoq. Alloriarfiit siunertaat tallimanut naligiissunut agguagaapput ukuusunut:

- 1) ilisimasassat piginnaasassallu,
- 2) inuttut pisinnaasaqarfigisassat,
- 3) inooqatigiinnermik inuiaqatigiinnermilu pisinnaasaqarfigisassat,
- 4) ilikkagassanik suliassanillu pisinnaasaqarfigisassat,
- 5) atuartup siunissami ilinniagariligassaminik inuussutissarsiutigiligassaminillu toqqaanera.

Atuartitsissutit siunertaat

Atuartitsissutit siunertaat tassaapput atuarnerup ingerlanneqarnera tamaat atuartitsissutini ataasiakkaani atuartitsissutillu susassaqarfiini atuartitsinermi siunertarineqartussat. Atuartitsissutit siunertaat immikkoortunut sisamanut naligiissillugit agguagaapput atuartitsissutini ataasiakkaani aamma atuartitsissutit susassaqarfiini isiginnittaatsinik assigiinngitsunik sisamanik ersersitsuullutik, ukuusunik:

- 1) ilisimasassat piginnaasassallu,
- 2) inummut imminermut tunngasut,
- 3) inunnik peqateqartarnermut tunngasut,
- 4) kulturilerinermut inuiaqatigiilerinermullu tunngasut.

Ilikkagassatut anguniagassat

Ilikkagassatut anguniagassat paasineqassapput tassaa-
sut alloriarfiit pingasut naammassinerini atuartitsissutini
ataasiakkaani atuartitsissutillu susassaqarfiini ilisima-
ligassatut piginnaasaqarfigiligassatullu anguniagassat
atuartut piginnaasaqarfigisassaattut naatsorsuutigine-
qartut. Ilikkagassatut anguniagassat ilinniagassatut na-
ligiissillugit aggugaapput ingerlaavartumillu naliler-
suinermut kiisalu alloriarfiit pingasuusut tullerriaarlugit
naammassinerini qitiusumit aalajangersakkanik nalilii-
sarnermut tunngaviliisuullutik.

Tamanna ima isumaqarpoq ulluinnarni atuartitsiner-
mi pilersaarusiorneq ilikkagassatut anguniagassat aalla-
vigalugit tamatigut aaqqissorneqartartoq. Atuarfiup siu-
nertaa tunngavialu, alloriarfiit siunertaat atuartitsissutillu
siunertaat pinngitsooratik malitassaapput, kisiannili ilik-
kagassatut anguniagassat tamarmik siunertat taakkorpiat
aallaavigalugit suliaammata pisariaqanngilaq ulluinnarni
suliner-
mi taakku aallaaviginissaat. Taamaallaat sumiif-
finni ataasiakkaani toqqagassanut ilikkagassatut angu-
niagassat suliarineqassappata imaluunniit atuartitsissu-
tinut imaluunniit atuartitsissutinut qanitariissunut allanut
ilikkagassatut anguniagassat ilaneqassappata pisariaqar-
poq alloriarfiit siunertaat aammalu atuartitsissutit siuner-
taat aallaavigissallugit.

Siunertarineqarpoq atuarfinni ataasiakkaani sumiif-
finni ataasiakkaani toqqagassanut ilikkagassatut angu-
niagassanik suliaqarnissaq aammalu atuartitsissutinut
ataasiakkaanut atuartitsissutinullu qanitariissunut ilik-
kagassatut anguniagassanik ilassutissanik sananissaq.
Naatsorsuutigineqanngilarli suliaassaq taanna piffissami
aalajangersimasumi naammassereersimassasoq. Sulias-
saq piffissamik tiguisussaavoq suliaassaavorlu ukiut
ingerlaneranni aallartinneqarsinnaasoq ineriartortinne-
qarsinnaasorlu.

Atuartitsissutit ataasiakkaat atuartitsissutillu qanita-
riissut iluanni, sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassat ki-
siisa pinnagit, ilikkagassatut anguniagassanik pinngitsoo-
rani aalajangersaanissamik siunertaavoq atuartut tamar-
mik assigiimmik atuartitaanissaannik neqerooruteqar-
nissaq - tassa atuartitsissutinik ilikkarnissaminnut inut-
tullu inerikkiartornissaminnut assigiimmik periarfissin-
neqarnissaat. Ilikkagassatut anguniagassat qanoq ilillutik
anguneqarnissaat ilinniartitsisut, ilinniartitsisoqatigiit
atuarfiillu namminneerlutik isumagissavaat. Nikerartu-
mik pilersaarusiorsinnaaneq sakkussaq pitsaanerpaavoq
sulisut atortussallu nikerartut atorluarlugit atuarfiullu
siulersuisuisa/atuarfiup nammineq siunertaasa, pingaar-
nerutitaasa suliariumasaasalu piviusunngortinnissaat si-
unertaralugu. (*Takuuk allaaserisaq 4: Nikerartumik pi-
lersaarusiorsinnaaneq.*)

Atuartitsinermi kulturi eriagisariallillu

”Piorsarsimassutsimuna sianissuserput ilusilertaraa sak-kussatsinnillu pilersorluta silarsuarpuinnaanngitsaq aammattaarli namminerisatsinnik paasinnittaaserput piginnaasagullu, sapinngisagullu aamma sanarfisarlugit. Tassami eqqarsartaaseq paasineqarsinnaanngilaq piorsarsimassuseq tunuliaqutaasoq erlinnartuutaalu ilanngutinngikkaanni. Tassaapput sianissutsitsinnik ilusilersuisut annertusaasullu. Atuarneq, eqqaamaneq, oqalunneq, takorluuineq; tamanna taamaallaat pisinnaavoq piorsarsimassutsimi peqataagaanni.” (*Jerome Bruner, The Culture of Education*)

Piffissami sivisuumi annertuumillu kissaatigineqarsimavoq atuarfimmi ilinniartitsinermi kulturimut tunngassuteqartut kiisalu inuttut ineriartornermi tappiffigisassat ilaatinneqarnissaat. Tamanna pisariaqartitsineq aaqqiiviginiarlugu imm. 3-mi alloriarfiit siunertaanni aamma imm. 4-mi atuartitsissutit siunertaanni pinngitsoorani atuartitsinermi sammeneqartussanngorlugit ilanngunneqarput. Taamatuttaaq inuttut ineriartornermi sammisassat atuartitsissutinut alloriarfiillu siunertaanni imm. 2-mi aamma imm. 3-mi ilanngunneqarput.

Sooruna taama pisariaqartitsigigut? Kulturi eriagisariallillu sukcut imminnut atassuteqarpat? Taakkulu qanoq ilillutik inuttut ineriartornermut attuumassuteqaramik? Akissut naalisarneqarsinnaavoq imatut oqaatigalugu kulturi ataatsimut isigissagaanni tassaasoq - pinngortitaq avatangiiserput, inuiaqatigiit avatangiisigut kiisalu inoqatigut taakkuusut pingaartitsinnik ilusilersueqataasut, silarsuarmik avatangiisitsinnik isiginnittaatsitsinnut sunneeqataasut minnerunngitsumillu eqqortumik eqqungitsumillu nalilersuisarnitsinnut ilusileeqataasut. Naleqasuseq uagullu isummertarnigut inuttut kinaassutsitsinnut annertunerpaamik ersersitsisuugunarput, sunnertarpaatigullu immaqaluunniit pitsaaneruvoq oqaraanni avatangiisitsinnut isummersortarnitsinnut aquppaatigut. Tassaniuna inuttut ilisarnaaterput ersersinneqartoq.

Pingaaruteqarportaaq sammisat taakku ilinniartitsinermi ilanngutissallugit, imminummi ataqatigiillunnarmata. Allat kulturiannik paasinnissagaanni pingaaruteqarluinnarpoq nammineq kulturimik ilisimasaqarnissaq paasinninnissarlu, aammattaq pisariaqarpoq pingaartitatta nalilersuisarnittalu tunuliaqutaannik paasinnilluarnissarput ammasumik akuersaartumillu inoqatitsinnik naapitsisarnitsinnilu, taamaaliornitsigummi inuiaat allat

kulturiannik, pingaartitaannik isummersuutaannillu paasinnissinnaassagatta.

Silarsuaq angeqisoq inuuffigaarput ullulli tamaasa qumariartortutut misinnartarpoq. Silarsuarput milliartuinartutut isikkoqartoq inuuffigissagaanni piumasaaqaa-terpassuillu malinnaaffigissagaanni ilutigalugulu piumasaaqaa-terpassuit naammassiniassagaanni soorlu makkuusut, inoqatinut paasinnittuuneq akuersaartuunerlu, saniatigullu sukataarnissamik kaammattuiuarnerit malitsigitiinnarlugulu ikioqatigiilluni suleqatigeqqusinerit, pisariaqarpoq inuttut killissarititaasut pisinnaasallu ilisimaarinissaat. Silarsuarmi ineriartortuurtumi inooqataassagaanni nammineq nunagisami silarsuarmioqataasutullu pisariaqarpoq nammineq kulturereisamut akuersaartuunissaq, nukittussutsit sanngiiffigisallu tappiffiginissaat - nammineq pingaartitat namminerlu isummat illersorsinnaanissaat - akuersaarnerrullu tamatuma kingunerisaanik inuiaat allat kulturinik pingaartitaannillu paasinnillunilu akuersaarsinnaalernissaq.

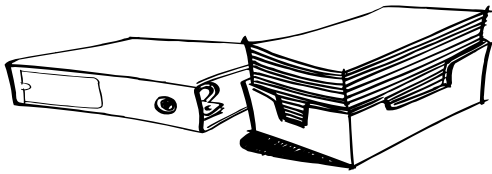
Atuarfiup pingaartitai atuarfik pillugu peqqussutip § 2-ani - atuarfiup siunertaa tunngavialu - allassimapput kiisalu peqqussutip aalajangersagaani atuartitaanerup imarisai, aaqqissornerqarnera nalilersorneralu pillugit allassimasumi. Atuarfiup pingaartippaa ilinniartitsinermi inuk aallaaviussasoq (namminiussuseqarmat), t.i. meeqqat (namminiussuseqarput) immikkuullarissuullutillu ineriartornerminni tapersornerqarnermikkut inersimasunngorumaartut inuttut nukittullutik. Inuttut ilik-kagassatigullu isiginnittaaseq taamatut ittoq periarfissarpassuarnik imaqarpoq - piginnaasat - neriuteqarneq/kissaassineq meeqqat ilikkarumaagassaattut aamma/imal. piginnaaneqarfigilerumaagassaattut. Piginnaasat makkuusinnaasut: namminersuutigalugu sulisinnaanissaq aamma allanik suleqateqarsinnaanissaq, immiut tatingineq inuillu allat pingaartitaannut isummersuutaannullu ataqqinninneq, namminerisamik kulturip inuttut ineriartortuarfigisap akuersaarnera allallu kulturiannut paasinnillunilu ataqqinninneq kiisalu paasissallugu nammineq akisussaassuseqarneq allallu aamma akisussaassuseqarmata innuttaaffigisaq demokratiskiusumik ineriartortinneqarnerata tapersorlugulu ineriartortittuarnissaa. Ilikkartsiniarnermi meeqqat ataasiakkaarlugit kinaassuseqarnerat eqqummaariffigineqartariaqarpoq, taamaattumillu maluginiarneqartariaqarpoq meeqqat tamarmik

immikkut ilikkarniartarmata. Meeqqap pingaaruteqasusua kulturikkullu tunuliaqutaa aallaavigalugu ilinniartitsisoqartariaqarpoq.

Tamakku pingaaruteqartut pinngitsoorani atuartitsissutissanut anguniagassatut ilanngunneqarnikuupput soorluttaaq ilikkagassatut pilersaarutini naliliisanermillu ilitsersuutini aamma ilaatinneqartut. Atuartitsissutissami inuttut inerikkiartornermi allanilumi atuartitsissutissami ilagittinneqarpoq namminerisamik suliaqarneq suleqateqarnerlu, kulturi namminerisaaq allallu kulturii kiisalu atuartut ataasiakkaarlugit atuaqatigiillu aallaavigalugit atuartitsineq. Inoqammik inuiaqatigiinnullu demokratiskiusunut ataqqinnineq qitiusumik aallaavigineqarpoq peqqussutip ilusilersornerani erseqqissarneqarlutik alloriarfiit atuartitsissutillu siunertaanni kiisalu ilikkagassatut anguniagassani.

Atuarfimmi siulersuisut pilersinneqarnerannut aallaaviuvoq kulturikkut eriagisariaqartut, inuiattut pingaarutit kiisalu ulluinnarmi inooqatigiinnermi eriagisariaqartut ataqqineqarnerunissaannik kissaatigisaqarneq. Suliniutissaasa pingaarnersaraat atuarfiup anguniagassaanik ilusilersuinissaq, tassaappullu pingaartitat isummersuutillu. Atuarfimmi siulersuisut aalajangersinnaapput atuartitsissutissanik aalajangersimasunik piffissami aalajangersimasumi anguniagaqarumallutik, aammattaaq atuarfimmi ilinniartitsitsissutissat aalajangiiffigisussavaat.

Atuarfigisami siulersuisut pingaartitaat ulluinnarnilu inooqatigiinnermi kulturikkut ilisarnaatit eriagineqarinnisaat qulakkeerniarlugu atuarfinni siulersuisut periarfissinneqarput pinngitsoorarik atuarfiit ilikkagassatut pilersaarusiaannut tapiutissanik “sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassat” ilikkagassatut pilersaarusiorderi siunnersuusiussallugit. Inuiattut ulluinnarnilu inooqatigiinnermi pingaartitat erseqqissumik nalunaarneqasapput soorluttaaq inuiattut sumiiffinnilu ataasiakkaani kulturikkut ilisarnaatit takuneqarsinnaassallutik. Taamaallilluni ersarissisinneqassaaq inuup namminiussutaanut ilikkagassanullu ataqqinnineq, t.i. inuk inoqaminik suleqateqarluni inuiaqatigiit ilusileriaartortarmagit. Inuiaqatigiit inuiattut ataatsimooqatigiiffeqartut inuigatigiittullu ataatsimoorussaminnik pingaartitaqartut, ataatsimoorussaminnik kultureqartut inunnullu ataasiakkaanut inissaqartitsisut - namminerisaminnik kinaasuseqartunut, ileqqoqartunut kulturikkullu tunuliaqutaqartunut.

Allaaserinnittoq: Parma Sonberg

Portfolio

Atuarfitsialaap ilisarnaataasa ilagaat atuartup ilinniartinneqarnissaa qitiutinneqarmat atuaqatigiinnit immikkoortinngikkaluarlugu. Atuartoq annertunerujussuarmik atuartitseriaasitoqqamut naleqqiullugu akisussaaffilerneqarnikuuvoq nammineerlunilu ilikkagassaminut atartitaanerminullu sunneeqataasussaalluni.

Ilinniartitsisut atuartunik atuartitsinissaminut sunik periusissaqarpat atortussaqaarlutillu kiisalu atuartut ineriartornerannut takussutissat suut atorneqassappat?

Portfolio (*aamma taaneqartarpoq pooqattak allagaasivik*) ilinniartitsisumit atuartumillu atorneqassaaq, tassa atuartup ilikkagassaminut killiffimminillu nalilersuinissaminut ilinniartitsisullu atuartup ilinniarnernani uppernarsaatitut piginnaanngoriartorneratalu malittarinissaanut. Taamaalilluni siunertanut marluqiusunut iluaqataasussaavoq.

Portfolio sunaava?

Portfolio tassaavoq atuartup suliaminik ukiut ingerlaneranni immikkut toqqarsimasaminik eqqarsaatigeqqikkumallugillu uterfigisarumasaminut nalilertikkumasaaminullu ilioraavia.

Portfolio

- atuartup suliaanik tamaginnik takutitsiffiuvoq,
- imaqarpoq sulianik aaliangersimasunik alloriaqqinnermi siunertamik ersersitsisumik, ilinniagassap ilikkagassallu siunertaanik,
- piffissami aalajangersimasumi katersanik imaqarpoq takussutissiillunilu suleriaatsimik piginnaasallu ineriartortinneqarsimanerannik kiisalu,
- atuartup killiffimmini piginnaasarilersimasaanik takutitsisuuvoq.

Portfoliot assigiinngitsut

Portfoliot assigiinngitsuupput. Immikkoortinneqartarput ukununga “portfolio sulianik katersivik” kiisalu “portfolio takutitassanut katersivik”.

“Portfolio sulianik katersivik” ulluinnarni sulinermi atorneqartarpoq.

“Portfolio takutitassanut katersivik” siunertanut aalajangersimasunut katersuiffiqartarpoq, soorlu atuartup peroriartornissaa siunertarlugu oqaloqatigiittarnerit pisartussat ilinniartitsisup, atuartup, atuarkiup anger-

larsimaffiullu akornanni kiisalu klassemut atuarfimmulluunniit allamut nuuttussanngornermi aammalu atuartup suliaasa pitsaanersaannik sulianik katersivimmit immikkoortinneqarsimasunik.

Ilinniartitsisup atuartoq imal. atuartup peqatigalugit aalajangertassavaa suut portfoliomut katersorneqassanersut.

Portfolio immernera - alloriarnert pingaaruteqartut

1. Siunertaq aalajangeruk atuartut suliaminnik portfoliomut katersuillutik aallartinninneranni - suna siunertaava? - atuartitsininni portfolio sumut atorusuppara?
2. Siunertaq makkununga naleqqussaruk: atuartitsinermut, alloriaqqinnissamut, sammisassamut, ilikkagassanut, suliasanut immikkuullarissunut, atuarkiup namminerisamik siunertaanut il.il.
3. Portfolio ilusilersornerani atuartut peqataatikkitt.
4. Portfolio ilusinitikkiaartuarnissaanut atuartut ilitsersukkit atuaqatigiit pisariaqartitaannut tulluarsarlugu.

Portfolio siunertamut sumut atorneqarnissaata ilusilerniarnernani ilinniartitsisoq, atuartoq angajoqqaallu imminnut ataqatigiinnerat eqqarsaatigineqartariaqarpoq. Minnerunngitsumik atuarkiup atuartitsineranik angajoqqaanik malinnaatitsiniarnitsinni pingaaruteqarpoq misigitissallugit tunniuterusutaannik soqutiginninnerput.

Portfolio sunik imaqarsinnaava?

Ilinniartitsisoq, suleqatigiit atuarfilluunniit isummerpata suna siunniunneqartoq taava portfolio imassai aalajangersorneqarsinnaalissapput.

Ukiuumut sammisassani pilersarusiornermi ilinniartitsisup suleqatigiilluunniit namminneq aalajangertussaavaat suna suliarineqassanersoq qanorilinnikkullu soorunalumi killiliussat iluanni siunertani ukuusuni: alloriaqqinnissami, suliasani ilikkagassanilu.

Taakku iluanni atuartut peqataatinneqassapput apequtaatillugu atuaqatigiinni sorlarni atuarnerisut.

Portfolio annertussusissaanut imasaanullu aalaja-

ngiisuusaaq atuartut atuaqatigiinni sorlerni inissisimarnersut aammalu qanoq akulikitsigisumik takutitassanut katersivimmik tunniussaqarniarnersut - soorlu immaqa ukiumut ataasiarluni marloriarluniluunniit atuortoq ilinniartitsisorlu oqaloqatigiittarneranni aamma atuarfiup angerlarsimaffiullu oqaloqatigiittarneranni.

Portfoliomi takuneqarsinnaassaaq atuartup peroriartornera. Atuartup suliaasa katersornisa saniatigut makku imarisinnaavai:

- atuartup eqqarsaatigilluagassai pooqattak allagaasivimminiititani takutittagassanilu kiisalu ilikkagassatut siunniussanut sanilliullugu ilikkarsimasai,
- imminut nalilersorneq, qimerloorlugit - soorlu naqitsisit qungujulasut - ilikkakkallu atuartup nammineerluni nalilersugassai,
- ilinniartitsisumit oqaaseqaatit all. - ukiup atuarfiusup ingerlanerani aamma/imal. suliap imal. piffissaliussap qaangiunnerani,
- pisunik allatuinerit, eqqarsaatit/eqqarsaasersuutillu,
- atuartut namminerisaminnik atuakkiaat,
- titartakkat oqaasertalersukkat,
- suliat assassuutit,
- allarpassuillu!

Portfolio oqaloqatigiittarnerillu perorsaataasut

Atuarfiup angerlarsimaffiullu oqaloqatigiittarneranni portfolio aallaavigineqarsinnaavoq. Tassani atuartup ilinniagai takuneqarsinnaapput, ulluinnarni suliait itisilerneqarsinnaallutik, ilinniartitseriaaserlu assersuusiorneqarsinnaalluni taamaalilluni ilinniartitsisoq, atuortoq angajoqqaallu naligiinnerusumik oqaloqatigiissinneqarsinnaallutik.

Atuortut aqutaannik oqaloqatigiissitsinerit

Atuortoq nammineerluni suliarisimasaminik toqqaa-sinnaavoq takutitassatut portfoliomut ikisassaminik. Atuortoq nammineerluni portfoliomit takutitassamisut immikkoortissimasaminik angajoqqaaminut saqqummiissaaq. Piareersarnermi ilinniartitsisoq tunuliaqutaasaaq. Tiimini atuortut sungiusarneqassapput suliaminninik saqqummiinissaminut, eqqarsaatigilluarnissaannut, nassuiarnissaanut nalilersornissaannullu. Soorlu imaaliortoqarsinnaavoq atuortut marlukkaarlutik isiginnaartitsillutik sungiusarsinnaapput aappaa portfoliop imaanik saqqummiilluni aappaali apersortarluni, tapersersuisarluni il.il.

Oqaloqatigiinneq imatut ingerlanneqarsinnaavoq:

- Angajoqqaat atuartullu (arfineq pingasut - qulit) oqaloqatigiinnissamut aggersarneqassapput.
- Atuortut suliaminninik takutitassanut katersivimmiit immikkoortissimasaminik iniminni/atuarfimi saqqummersitsissapput.
- Ilinniartitsisoq tikilluaqqusissaaq oqaloqatigiinnissamullu siunertaq nassuiaatigalugu:
 1. Atuortut namminneerlutik suliaminnik naammasseriikkaminik ingerlataminnillu saqqummiinissaminut periarfissinneqarsimasut taakkulu aallaavigalugit ilikkakkatik, suleriaatsit kiisalu sorliit suliaralugit nuannisarsimaneerlutik, sorliit pissanganarnerunersut, nalunarnerunersut soorlu taamaannerunersut.
 2. Angajoqqaat qitornamik suliaannik takutitsiffigineqarnerminni periarfissinneqartut suliaannut isummernissaminut kaammattuinnissaminnullu.
- Atuortut suliani portfoliomi takutitassatut katersor-simasani saqqummiunnarai isummerniffigalugillu ilinniartitsisuni angajoqqaanilu peqatigalugit.
- Oqaloqatigiinneq 20-30 min. sinnerlugit sivissuseqassaaq.

Sooq portfolio?

Portfoliop atuarfik, atuortoq angajoqqaallu assigiinngit-sorpasuarnik periarfissippai. Periutsip taassuma suleriaatsit pitsassuit ammaassiffigai.

Portfoliomik suleriaaseq atuortunut periarfissiivoq:

- atuortup annertunerusumik piginnaasaminik takutitsinissaanut sanngiissutsimininngarnit,
- atuortup nammineq pissusilersuutaa suliaminullu naliliisinnaanera nukittorsassavaa,
- nassuiaasinnaanera eqaannerulersillugu,
- atuaqatigiit imminut tapersersoqatigiinnerisigut (suleqatigiilluni ilinniarneq) qanillisissavai,
- atuortut nammineerlutik eqqummaariffigilissammassuk suna suliarinerlugu, sooq/qanorlu ilikkartarnerlutik,
- atuortut nammineq suliaminnut piginnittussaananerannik ilikkartissavaat, kiisalu
- suleriaatsimik aammalu inuttut ineriartornerminik akuersaartunngorneranik ilikkagassaminullu akisussaaqataanerannik.

Portfoliomik suleriaaseq ilinniartitsisunut atugassiaq:

- sakkutsialaavoq atuortup ineriartornerata nalilersornissaanut takussutissiissutitullu,
- eqqaasitsissutitut atuortoq tassaammat suliaqartusaaq ilinniartitsisorlu ikiuillunilu, ilitseruillunilu tapersuisussammatt, kiisalu
- ilinniartitsisup atuortullu akunnerminni

oqaloqatigiissutissaannut ammaassisuusaaq periut-sinut, ilikkagassanut naammassisanullu nalililersui-nissaannut.

Portfoliomik suleriaaseq angajoqqaat isaanniit:

- atuarfiup angerlarsimaffiullu akornanni oqaloqati-giittarnissaannut ammaassisuuvoq,
- angajoqqaat qitornamik atuartitaanerannut tunnga-sutigut apeqquteqartarnissaannut,
- tapersuinissaannut kaammattuinnissaannullu periarfissarissaartinnerulissavaat, meeqqap ilikka-gassaanut malinnaatissavai.

Portfolio ilinniartitsissutitut:

- kaammattuutaassaaq atuartut kajumillutik peqataa-nissaannut,
- kaammattuutaassaaq atuartut ilisimasatik nalingin-naasumillu eqqarsaasersuutigisatik aporfiusinnaa-sunut nutaanut takkuttunut atortaqqullugit,
- kaammattuutaassaaq ilikkakkatik isumassarsiatillu misiligarlugit atortussanut assigiinngitsunut misilit-taanissaannut aammalu
- atuartut namminneq suliaminnut nalilersuisinnaa-lersissavai namminnerlu ilinniarnerminnik pisis-saaffeqarnertik takusinnaalertiartussallugu.

Portfolio tassaavoq periuseq atuartumut ilikkagassanut akisussaaffeqarnerulersitsisusaaq.

Atuakkat najoqqutarisallu

Roger Ellmin:

Portfoliomodellen - en måde at lære at tænke på.

Gyldendal Uddannelse, 2001

ISBN: 87-00-48892-5

Roger Ellminip atuakkami portfolio atorlugu ilinniar-titseriaaseq ilitersuutigivaa assersuusiorlunilu portfo-liop sunik immerneqarsinnaanerani. Portfolio allori-arfinni assigiinngitsuni atuartitsissutini assigiinngit-suni qanoq atorneqarsinnaanersoq takussutissiorpaa. Taakku saniatigut Ellminip angajoqqaat suleqatigi-neranni portfolio atorneqarsinnaanera eqqartorpaa meeqqat ineriartornerannut atatillugu oqaloqatigiit-tarnernut. "Portfolio atorlugu periuseq" tassaavoq atu-arfimmuut meeraq qitiutillugu suliniartumut tikkuussi-suusoq.

Karin Taube:

Portfolio-Metoden - undervisningsstrategi og evalueringsværktøj.

Kroghs Forlag A/S, 1999

ISBN 87-7469-758-7

Karin Taube takutitsivoq periutsimut toqqammaviler-suutinik assersuusiorlunilu atuaqatigiit pisariaqarti-taannut naleqqussaasinnaanernik kiisalu atuartitsissu-tini assigiinngitsuni atorneqarsinnaanerani. Erseqqissaatigivaa portfolio assigiinngitsorpassuartigut atorneqarsinnaammat atuaqatigiillu pisariaqartitaan-nut naapertorsarneqarsinnaalluni.

Lone Abildgaard:

Porteføljer - Læringsstrategi og evalueringsmetode.

Århus Kommunale Skolevæsen, 2001.

ISBN: 87-7730-142-0

Quppersagaq isumassarsiorluni saqqummersinneqar-nikuuvoq ilusilersorneqarlunilu Århusimi klassinut 11-t misilittaatigineqareerluni: "Pooqattaap allagaasiviup ineriartortinneqarnera ilinniartitsissutitut nalilersuiner-milu atortutut." Quppersakkami siunnersuutit arlaqarput periutsip atornissaanut ineriartortinneqarnissaanullu.

Portefølje i folkeskolen

- video produceret af Århus Kommunale Skolevæsen, 2002

Filmimi takutinneqarpoq Århusip Kommuniata Atuar-feqarfiani pooqattaap allagaasiviup ukiut ingerlane-

ranni ineriartortinneqarsimanera. Ersersinneqarpoq atuarfiup angerlarsimaffiullu oqaloqatigiittarneranni atorneqartarnera kiisalu meeqqat minnerniit annernut siunniussaminnik nalilersuinerat soorluttaaq ilikkakaminnik ingerlariaqqinnissaminnullu nalilersuinerat aamma ersersinneqartoq. Innersuussutigineqarsinnaavoq portfolio atulinnginnerani paasisassarsiorfissatut. Isumassarsiorfillammaavoq.

Kjell Ackelman:

Elevportfolio: Elevens egen uddannelsesbog.

Billesø & Baltzer, 2001,

ISBN: 87-7842-094-6

Portfolio tassaavoq atuartup paasissutissanik katersivia. Tassaavoq atuartup nalilersuinissaanut takutitsinissaanullu katersivik. Atuartup ilinniartitsisuni peqatigalugit atuarnini tamakkerlugu anguniagasaanut takusutissiiviuvoq.

Eva Henriksson & Marie Sandell:

Kom i gang med portfolio: Idéskabeloner.

Kroghs Forlag, 2001,

ISBN 87-624-0173-4

Ilinniartitsisunut portfolio atortoralugu ilinniartitserusuttumut siunnersuutaavoq. Ilaatigut imarivai allakkiornermi siunniussanullu assersuutit, uppersaatit, eqqarsaatigilluagassat nalilersuinermilu atorneqarsinnaasut. Aammattaaq imarivai suliassanut isummer-suutaasinnaasut periutsillu kiisalu soraarummeerutis- sanut siunnersuutit.

Marianne Risager og Inge-Lise Thomsen:

Filurkatten. Portfolio og logbog. Lærerens bog og kopisider.

Malling Beck, 2001,

ISBN 87-7417-755-9

Atuartuni minnerni ilinniartitsisup portfolio ullorsiutil- lu atorlugit ilinniartitsissutigisinnaasaanut naatsumik ilitersuutaavoq.

Heidi Cortzen m.fl.:

Portfolio Kalaallit Nunaanni - kopiigassartalik /

Portfolio i Grønland - kopiark.

Ilinnisiorfik, 2002,

ISBN 87-7975-006-0

Ilinniartitsisumut sakkutsialaavoq portfolio pillugu paasissarsiorusuttumut sulisitserusuttumullu. Atuagaq kalaallisut danskisullu allagaavoq.

Kerstin Bern m.fl.:

Muligheder med portfolio.

Kroghs forlag, 2002,

ISBN: 87-624-0311-7

Portfolio - suua, qanoq soorlu? Taama aallartippoq.

Portfolio atorlugu suleriaatsip oqaluttuassartaa. Eqqarsaasersuutiginerata piviusunngortinneqarnera. Atuar- titsissutissat portfoliomillu atortoqarneq. Aallartinni- nermi. Portfolio kimut? Qanoq isikkoqarsinnaava? Ine- riartortitsilluni suliaqarneq portfoliolu atortoralugu su- liaqarneq. Atuartuni minnerni atuarfimmilu portfolio- mik sulisitsisarneq. Ilinniartitsisunngorniartuni atuar- titsinermi. Paasisat portfolio atortoralugu suliaqartar- nermi.

Allaaserinnittut: Hanna A. Hansen aamma Erik Torm

Nikerartumik pilersaarusionerq

Nikerartumik pilersaarusionerup siunertaraa atuartunut ataatsimoorussamik tiguartinnartumillu ilikkarniarnermi avatangiisinik pilersitsinissaq, taakkua tunngavigisaannut atorfissaqartitaannullu aallaaviusussamik unamillernartumillu. Tamatuma atuartut nammineerlutik soqutigisaasa ilikkarniarnerisalu ineriartornerat tapersersussavaa taamatullu peqqussutip § 17-ia piviusunngortillugu.

Nikerartumik pilersaarusionerq assigiinngitsunik pingasunik toqqammaveqarpoq:

1. Ukiumoortumik piffissamik ilinniartitsiffissamik pilersaarusionerq
2. Ukiumoortumik pilersaarusionerq / piffissamat aalajangersimasumut pilersaarusionerq
3. Ammallorissumik pilersaarusionerq / Cirkelplanlægning

1. Ukiumoortumik piffissaq ilinniartitsiffiusussaq aallaavigalugu pilersaarusionerq

Atuarfimmi eqaatsumik aqqissuussiffiusumi pilersaarusionerq ukiumoortumik piffissamik ilinniartitsiffissaq aallaavigalugu pisarpoq (§6 peqqussummi), taamaalilluni alloriarfinni suleqatigiinni atuartitsinermi suliaassat agguataarneri ilinniartitsisut ataasiakkaat suliaminnik ilisimaarinninnerannik aallaaveqassaaq. Nikerartumik pilersaarusionerinninnermi taamaalilluni ima pisoqartarpoq atuartitsissutimut ukiumoortumik piffissaq ilinniartitsiffissaq ilinniartitsisunut arlalinnut agguarneqartarluni suliamik ilisimaarinninnerat aallaavigalugu!

Ukiumoortumik piffissaq ilinniartitsiffissaq aallaavigalugu pilersaarusionerq aamma isumaqarpoq ukiumi akunnerit atugassat ukiup atuartitsiffiusup ingerlanerani assigiinngitsorujussuarmik eqaatsorujussuarmillu ingerlanneqarsinnaasut sapaatip akunnikkuutartumik pinnani imaluunniit skemat siumut aalajangersimalluinnartut atornagit.

Tamatuma ajornarunnaarsisippaa nikerartumik periaaseqarnissaq, soorlu atuartitsissut ataaseq pilersaarusionerluni suliaqarnermut itisilerinissamut piffissaqarnissamut atugassanik tiiminik amerlasuunik atuiffiusinnaaluni aammalu piffissap sivikinnerusup iluani sulianut tun-

ngasunik pikkorissartitsinermut atuartitsisoqarsinnaaluni.

Aamma periarfissaqalerpoq alloriarfiit suleqatigiit nammineerlutik isumaqatigiinniutigissagaat nalunaaquttap akunneri qassit atuartitsissutit ataasiakkaat iluanni pilersaarusionerluni suliaqarnermut, suliffinni atuartitsinermut atuartitsissutillu akimorlugit atuartitsinermut atornekassanersut (§9, imm. 4 peqqussummi). Soorunami ilikkagassatut anguniagassat aallaavigalugit taamaalior-toqassaaq. Tamanna isumaqarpoq ilinniartitsisut ataatsimoorlutik imassaa oqallisigereerlugu atuartitsissutit qanitariissut aqqissuussiffigisinnaagaat pilersaarusionerup atuagarsornikkullu piginnaasat akimorlugit atuartitsinissamut naleqqiullugu. Taamaalilluni atuartitsinerup imaa tassaalerpoq aalajangiisussaq atuartitsissutit sorliit faginillu atuartitsisut sorliit peqataanissaannut.

Ukiumoortumik piffissamik ilinniartitsiffissamik pilersaarusionerq isumaqarpoq alloriarfiit ingerlaqatigiit ataatsimoorussamik tiimit amerlassusissaannik tunineqassasut (ukiumoortumik piffissaq ilinniartitsiffissaq), taassumunnga ilaapput atuartut tiimiisa minnerpaaffissaat, ingerlaqatigiit tiimii, aammalu ajornanngippat vikarit tiimii imaluunniit minnerpaamik vikarit tiimiisa ilaat. Tiimit amerlassusissaat kommunit atuarfeqarfiup aqunneqarnera pillugu ileqqoreqqusaliaani takuneqarsinnaassaaq.

Ukiumoortumik piffissamik ilinniartitsiffissamik pilersaarusionermi atuartitsissutissat aalajangersimasut atuartitsissutissalluunniit imminnut ataqatigiissut, ukiumut aalajangersimasumik aalajangeriikkamik nalunaaquttap akunnerinik atugassinneqassapput, taamaaliornerlu ilinniartitsisut ukiumut nalunaaquttap akunnerinik ilinniartitsivissaannik aalajangersaanermi tunngaviutinneqassaaq. Taamatut piffissamik tunisineq aamma sammisas-sanik qitiusunik tallimanik aalajangersimasunik aallaaveqartinneqarsinnaavoq:

- oqaatsit
- kulturi inuiaqatigiillu
- matematikki pinngortitarlu
- sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassat
- inuttut inerikkiartorneq

Taamaaliorneq pilersaarusionerinninnermi suli annertunerusumik periarfissanik ammaassissaaq ilaatigullu atuar-

titsissutini aalajangersimasuni atuartitsinermi pitsaasutsimik annertusaassalluni, tassami piffissamik atuneq, sammisat annertussusaat atuartullu pisariaqartitaat tunngavigisaallu aallaavigalugit, eqqarsaatigilluakkamik atuartitsinerup imarisassaa atuartitsinermilu periutsit ator-neqartussat aaqqissorneqarnissaannut, naleqqussarneqar-sinnaassammat.

2. Ukiumoortumik pilersaarusionerq piffissallu ilaanut pilersaarusionerq

Atuarfimmi eqaatsumik ingerlatsiffiusumi alloriarfiit suleqatigiiffii ukiumut pilersaarusionermmut aammalu piffissami aalajangersimasumi suliassanik nikerartitsilluni pilersaarusionermmut ataatsimoorussaminnik qitiusumik akisussaaffeqarput. Pilersaarusionerluni suliassat naammassineqarsinnaapput eqimattanit pilersarusioner-tit minnernit, soorlu ukioqatigiilluni suleqatigiinnit imaluunniit suleqatigiinnit faginik assigiinnik suliaqartunit.

Periuserineqartoq imaappoq:

- a. Faginut agguataarnerup kingorna alloriarfiit suleqatigiiffiisa ataatsimiineranni siullermi ukiumut pilersaarusionerq suliarineqassaaq, taassuma imarisaasa pingaarnersarissavaat ilikkagassatut anguniagassat (Atu-artut suut ilinniassavaat?). Aallaaviussapput ilikkagassatut anguniagassat qitiusumiit aalajangersarneqartut, atuartut atorfissaqartitaat aalajangersimasut aallaaviilu tunngavigalugit ilinniartitsisut ilikkagassatut anguniagassat kiisalu atuartut namminneerlutik ilikkagassatut anguniagassat. Taakku saniatigut ukioq atuarfiusoq agguarneqassaaq piffissanut immikkoortunut arlalinnut pilersaarusionerqartussanut.
- b. Piffissaq suliffissatut aalajangersagaq immikkoortoq qanillilersinnagu alloriarfiit ataatsimiitineqartassap-put taamaaliornermilu:
 - suleqatigiit piffissaq suliffissatut aalajangersagaq pilersaarusionerq savaat, ilikkagassatut anguniagassat suliassanngortillugit ilikkagassat,
 - suleqatigiit ilinniartitsisut suliassat suliffiilu (soorlu nugalilianik programmit/cirkelprogrammer) tulluurtumik agguataassavaat,
 - suleqatigiit fagimut ilinniarfiit, atuakkanik atorniartarfiit inillu immikkut ittut allat atorniarnissaat isumagis-savat,
 - suleqatigiit angajoqqaat piffissap suliffissatut aalajangersakkap tulliup imassaannik oqaluttuutissavaat.
- c. Atuarfiup pisortaasa akisussaaffigaat:
 - suliassanik agguassilluni fagit agguataarnissaannut suleqatigiiliornissamullu piareersaasionerq (skema-liornissamut atorussat, suleqatigit piorsarnissaat angu-

niarlugu oqaloqatigiinnerit kiisalu atuartut tamarmiul-lutik ataasiakkaarlutillu ineriartornissaminnut ator-fissaqartitaat),

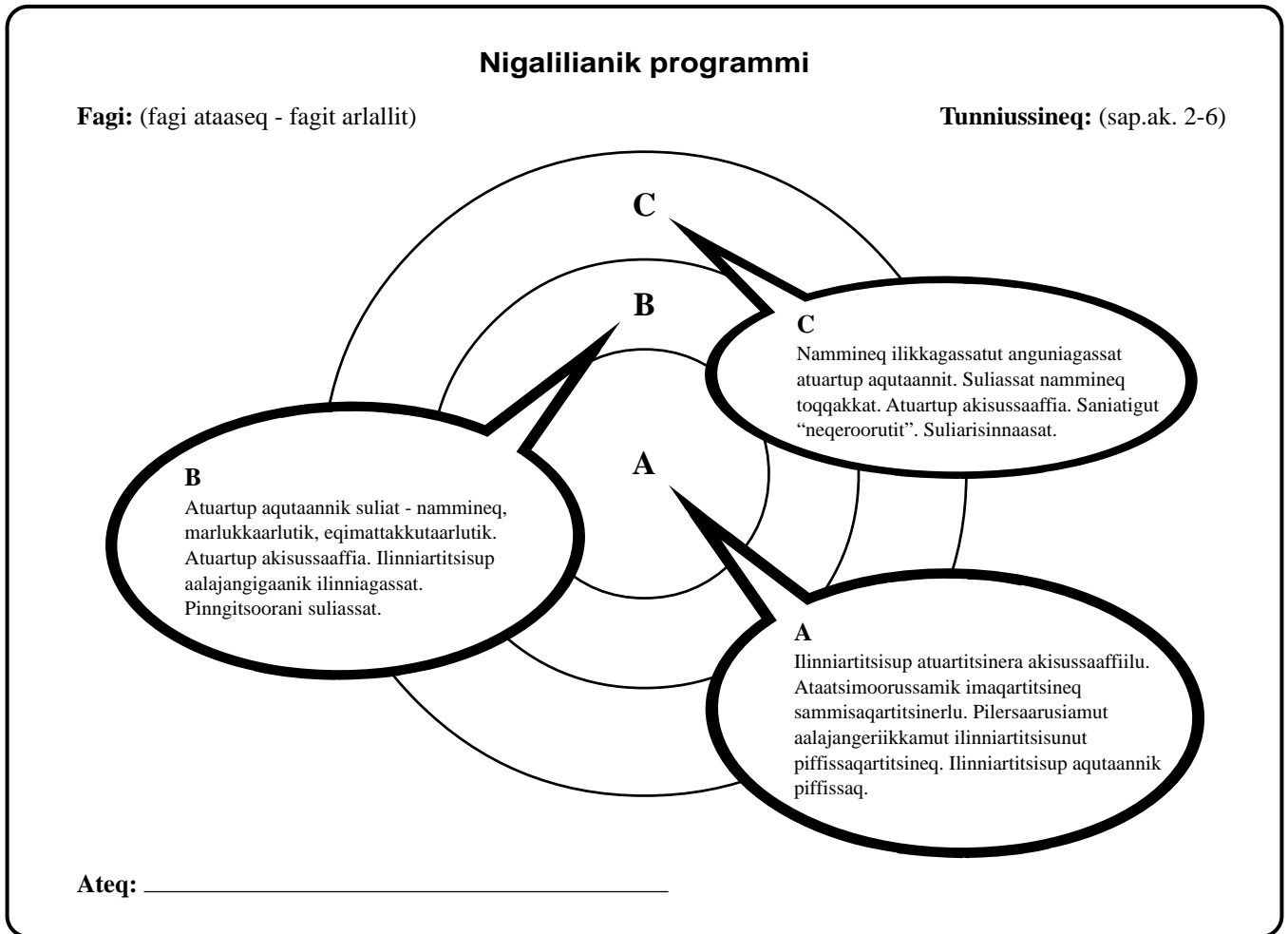
- alloriarfiit ataatsimiinnerisa kingorna suliassanik aggu-aaneq piffissap ilaani skemat ininillu attartornissaq eq-qarsaatigalugit.
- d. Alloriarfiit suleqatigiiffiisa ukiumut pilersaarummi ilikkagassatut anguniagassat piviusunngortinnissaat akisussaaffigaat, kisiannili atuartitsissutinut ataasiak-kaanut atuartitsissutinullu qanitariissunut nalunaa-quttap akunnerit atugassat alloriarfiit suleqatigiiffiisa aalajangissavaat atuarfimmi siulersuisut naleqqutas-satut aalajangersagaat malillugit.

3. Nigaliliorluni pilersaarusionerq

Nikerartumik pilersaarusionermmi atorussaq pitsak tas-saavoq nigaliliorluni pilersaarusionerq, taassuma qulak-kiissavaa ilikkarniarnermi avatangiisit ataatsimoorutut pigiinnarneqarnissaat saniatigullu atuartitsinerup atuartut akisussaqaataanerannik piumasaqaatit naammassissavai aammalu atuartut tunngavii atorfissaqartitaallu innimi-gissallugit (atuartut ilisimasaat aallaavigalugit atuartit-seriaaseq).

Nigaliliap iluaniittut immikkoortut pingasut (titartagaq takuuk) immersorneqassapput, immikkoortuni tamani suliassaq ukununga aaqqissuussaq allassimassalluni: atuartitsisumut, klassemut tamarmut atuartunullu ataa-siakkaanut.

Nigaliliaq atuartitsissummut ataatsimut sapaatip akun-nerani ataatsimi pilersaarutaasinnaavoq. Imaassinnaavoq aallarniutitut isumassarsiatsialaasoq - aammalu pingaar-tumik klassenut minnernut, kisianni itisiliinissamut atuar-tullu namminneq pilersaarusionerq savaat piffissamik atorfissaqartitsisoqarpat, sammineqartussaq pilersaa-rusionerq sapaatip akunnerini pingasuniit tallimanut inger-lasariaqalissaaq. Ulloq taanna sammisaaq naammassippat pilersaarusionerq suliarineqareerpat sammisamut tunnga-tillugu ilinniagassat pinngitsaaliissutaasut tunniunne-qassapput.

Immikkoortoq A: Tassani ilinniartitsisup suliassatut akisussaaffii allassimassapput: oqaluinnarluni oqallisissatut saqqummiussassai, filmi/video, båndi imaluunniit ilinniagassatut pinngitsaaliissutaasutut toqqakkat ilaasa eqqartorneqarneri. Aamma tassaasinnaapput ilinniartitsisoq aqutsisoralugu suliassat ataatsimoorussat soorlu atuarfiup avataani atuartut tamarmiullutik misigisaat. Aamma ilinniartitsisut avataaniit qaaqqusat saqqummiussisinnaapput. Piffissaq sapaatip akunnerinik pingasunik sivissuseqarpat ilinniartitsisut piffissaat pilersaarusionerqassaaq, erseqqissumik allallugu atuartut namminneq suliassat sivissuseqarpat piffissalernerqassasut. Klassemi ataatsimoorluni atuartitsineq sapinngisamik annikinnerpaaffimmi niissaaq.

Immikkoortoq B: Tassani inissisimassaaq suliassamik pilersaarusionerq atuartut TAMARMIK anguniagassartik angujumallugu aqqusaagassat (ilikkagassat) ilinniartitsisumit aalajangersorneqarsimasoq.

Tassalu suliassarpassuupput/inerniagassarpassuupput: allanngorartumik suliarineqarsinnaasut, ataasiakkaarluni suliarineqarsinnaasut, ataatsimik suleqateqarluni eqimattakkuutaarluniluunniit suliarineqarsinnaasut, ilikkariikkat uteqqinneqarsinnaapput (ilikkakkat atorluarlugit), IT

atuarnermi atortussatut ilanngunneqarsinnaavoq aammalu suleriaatsit saqqummeeriaatsillu nutaaliat ilanngunneqarsinnaallutik.

Nigaliliap taassuma ilaa pinngitsoorani atuarnermi ilanngunneqartussaavoq - atuartitsissummi ingerlaqqinnissamut pisariaqavissoq, aammalu taamaattoqassappat tunniuttariaqartoq kukkunersiorneqarlunilu.

Atuartut namminneerlutik paasissavaat suna qaqugu suliarissanerlugu. Kisianni suliassat TAMAASA suliarissavaat.

Suliassat taakku ilisarnaatigaat atuartut annertuumik imminnut ikiorsinnaammata nammineersinnaalersillugillu perorsarneqarsimallutik: suliassaqarpallaaraanni periaatsit aalajangersimasut ilanngunneqarsimapput, suliassanut nutaanut/nutaanerusunut "najoqqutassat" ni-vingapput, aammalu ilinniartitsisut nassuiaataat tusaajurnagit sulisinnaassuseqarput. Periaaseq suliffimmi sulinermit aamma ilisimaneqarpoq.

Aamma ilisarnaataanut ilaavoq atuartut suliassap qanoq pisariaqartitsineranik ilisimasaqarnerat: Sumi sulisinnaavugut? Suna apereqqaarnata atorsinnaavarput? Suna utertinneqassava - aamma qaqugu? Eqimattalior-nissaaq pinngitsaaliissutaava? Il. il.

Taakkuupput atuartunut saqqummiunneqartuartut

sinaakkutat piomasagaatillu ilaat - ajornanngippat ulloq atualeqqaarfik aallarnerfigalugu.

Immikkoortoq C: - nigaliliap isorlersaa, pilersaarusionerqarsimavoq atuartut namminneq ilikkagassamittut siunertaat sammisassat aalajangersimasut avataaniittut tunngavigalugit. Atuartut ataasiakkaat anguniagassat pillugit oqaloqatiginerisigut ilinniartitsisup atuartut ukiup affaani tullermi anguniagaat paasissavaat, "pikkorinnerulerfiginiarlugu ...", nigaliali allu isorlersaani anguniakkaat taassuma angunissaanut suliaassat inissinneqassapput.

Nigaliali allu isorlersaat aamma sammisamut tunngatillugu suliaassanut immikkut ittunut atornerqarsinnaavoq, atuartut suliaassat kissaatigisaannut il. il. Misilittakkakka tunngavigalugit oqarsinnaavunga nigaliliap isorlersaanut kissaatigisat amerlasuut inissinneqarumaartut.

Nigaliliap isuani suliaassat atuartut namminneq aqussavaat, namminneq suliarisariaqanngilaat aamma nammineerlutik aalajangissavaat qaqugu suliariniarnerlugit. Kisianni suliaasaqartuarpog, aamma atuartunut sukkasuunut/pikkorissunut annertuumik angumerisaqarsinnaasunut.

Sammasat akimorlugit sulineq: pilersaarusionerqassaaq faginik suliaqarnerup nalaani suliaqarnerup assinganik. Siullermik siunertaq suunerisigut qulakkeerneqassaaq: suna atuartut ilikkassavaat? atuartitsissutini sorlerni suleriaatsit, ilisimasassat tunuliaquttat paasititsiniaatsillu ilanngunneqassappat? sapaatip akunneranut nalunaquttap akunneri qassit? il. il.

Tullinnguullugu tamarmiullutik suliaassat pilersaarusionerqassapput qeqqanullu inissinneqarlutik - immikkoortoq A-mut, atuartut suliaassat pinngitsaaliissutit pilersaarusionerqassapput immikkoortumullu B-mut inissinneqarlutik, nigaliali allu isorlersaa sammisamut tunngatillugu suliaassanut/neqeroorutinut immikkut ittunut atornerqarsinnaavoq, soorlulusooq suliaassat uteqattaartut ilaat tassaniissinnaasut.

Atuartsissutit akimorlugit sammisat ilaat ataaseq sapaatip akunneranut nalunaquttap akunneri amerlasuut atorlugit ingerlatassaappat immaqqa pissusissamisuuinarpog nigaliliap isorlersaa suliaassanut pinngitsoorani suliarineqartussanut atussagaanni sammisaaq annertooq qulaajarniarlugu.

Atuakkat najoqqutarisallu

Howard Gardner:

De mange intelligensers pædagogik.

Gyldendal, 1997.

Atuakkami allaaserisat 1985-imiit 1996-imut allagaapput Gardnerillu silaqassuseq, atuartsissineq nutaaliorsinnaanerlu pillugit isumaliutersuutai misissuinerminilu angusai ersersinneqarput. Atuakkap imaqarniliornerata ersersippaa Gardnerip suliamini soqutiginerpaasaata ineriartornera: silaqassuseq pillugu isumaliutersuutinit, paasinnittaaseq tunngavigalugu atuartsissineq aqqutigalugu nutaaliorsinnaanermut.

Mogens Hansen:

Håndværkets skole.

Kroghs Forlag, 1997.

Atuakkami sammineqarput atuarfimmii ataatsimi meeqqat ineriartornerat ilikkagassaallu eqqarsaatersuutissat assasugassallu. Ilinniartitsisut suliaminnik ilisimarrinninnissaat atuarfiullu imaata atuartsissutissatullu pilersaarutit nammaqatigiinnissaat piomasagaatigineqarpoq, aallaaviussalluni atuartut piginnaasaat tunngavigalugit eqaatsumik tigussaasumillu atuartinnissaq.

Hans Jørgen Kristensen:

Pædagogik - teori i praksis.

Gyldendal, 1994.

Perorsaariaatsimut isumaliutersuutit timitalersuinerillu akornanni pissutsit pillugit atuagaq pingaarutilik. Siunissami atuarfimmut naleqqiullugu perorsaariaatsimi apeqqutit qitiusut qulaajarneqarput, soorlu ilisimasassat tunngaviusut, ilikkagassat atuartsinerlu, suliaassat pilersaarusiukkat, atuartsinerit assigiinngisitaarneri, aalajangeeqataaneq oqaasissaqataanerlu. Perorsaariaatsimut isumaliutersuutit oqallisigineqarput ajornartorsiutit qanimut suleqatigiissutigalugit atuarfimmii atuarfillu pillugu politikimi suleriaaseqarnerup iluani.

Steen Larsen:

Den ultimative formel.

Nammineq saqqummersitsisarfimmii

saqqummersitaq, 1998.

Atuakkiortup ilikkariartortitsinerimi periuseq pitsaanerpaq saqqummiuppaa, unalu pineqarluni, atuartut aat-saat ilikkagaqartartut: 1) suliaqaraangamik 2) soqutiginnikkaangamik 3) namminneq aallaaviullutik atuartinneqaraangamik.

Ikkartitsiniarnermik isuma taanna atuakkap nassui-aasersorpaa "assit" paasinartut atorlugit, isumaliuter-suutit paasinnittariaatsimut isummakkullu aalaterne-qarnermut tunngasut aallaavigalugit. Periuseq pitsa-nerpaaq siunniukkaanni atuartitsinermik pilersaarusionerq eqaatsoq aallaavigisariaqarpoq.

Pædagogisk Orientering nr. 4-5:

Fleksibel skole - indhold samarbejde rammer.

Atuagassiaq foreningen Pædagogisk orientering-imit saqqummersinneqarpoq, 2001.

Atuagassiaq atuarfik eqaatsumik aaqqissuussiffiusoq pillugu allaaserisanik arlalinnik imaqarpoq. Ilaatigut Ingemar Mattssonip Erik Tormillu allaaserisaat pingaarnertit ilaatinneqarput aammalu allaaserisaat atuartitseriaatsimut tunngasut ilaatinneqarlutik. Tassani allaaserineqarput danskit atuarfiini assigiinngitsuni pitsaasumik aammali ajornartorsiutitalinnik misilittagaqarfiusuni aalajangersimasumik sammisaqarluni pilersaarusionerq nikerartumillu pilersaarusionerq soorlu atuarfinni ukunani Hammegårdskolemi (Herlev), Parkskolenimi (Ballerup), Udby Skolemi (Holbæk), Rødkilde Skolemiluni (Vanløse).

Tom Tiller:

Det didaktiske møde.

Kroghs Forlag, 1998.

Ikkarniarnermut aallaaviupput atuarfiup nammineerluni anguniagai meeqqallu piumasaqaataat. Taakku imminnut naapinniartussaapput. Atuartut misilittagaat atuarfiup atuartitsissutissatut pilersaarutimini naapitissavai atuartullu atuartitsinermi pilersaarutitut, atuartitsinerup naammassinissaanut naliliisarnermullu peqataatinneqassapput. Atuakkap allaaseraa atuarfimmi ataatsimi ilikkarniarneq eqqarsaatigalugu eqaatsumik ingerlatsisumi perorsaariaaseq qanoq suliarineqarsinnaanersoq.

Erik Torm:

Skolen uden skema.

Naqitat aappaat., Dafolo, 1999.

Atuakkap allaaseraa atuarfiup eqaatsumik aaqqissuussiffiusup ammasumillu skemallip piorsarnissaata toqqammavii. Allaaserineqarpoq atuarfimmi sulisut peqatigalugit suliassaq qanoq piviusunnortinneqarsinnaanersoq. Atuakkiortup Holmegaardsskolemi misilitakkani tunngavigai, kisiannili atuarfinni allani marlunni misilitakkat aamma allaaserineqarput.

Erik Torm:

Fleksibel tilrettelæggelse af skoleåret og lærernes arbejde - et inspirationsmateriale.

Danmarks Lærerforening, Kommunernes Landsforening og Undervisningsministeriet, 1999.

Isumassarsiorfimmi uani allaaserineqarput nikerartumik pilersaarusionsinnaanerup siunertaa tassungalu tunngatillugu atuarfimmi pisortat suliassaat. Taakku saniatigut atuarfinni assigiinngitsuni qulini nikerartumik pilersaarusionsinnaanermik assersuutit atuarneqarsinnaapput, aammalu qanoq ililluni nikerartumik pilersaarusionsinnaaneq aallartinneqarsinnaanersoq. Allaaserisaat uanngaanniit aaneqarsinnaapput www.f2000.dk (fokuspunkt 2-p ataaniittut takukkit - inspirationsmateriale).

Erik Wallin:

Fremtidens skole, Skole 2000 - et helhedssyn på pædagogik og fysisk miljø.

Carpe-serien, Gyldendal Uddannelse, 2001.

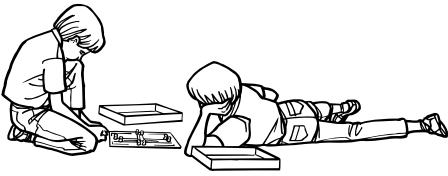
Iluarsartuullugu pilersaarusiaq "Skola 2000" tassaavoq svenskit atuarfianni 1990-kkut naalerneranni ineriartortitassatut pilersaarusiaat pingaarnersaasa ilaat. Atuakkap imarai atuakkiortup eqqarsaatai nammineerluni ilisimatusarnini atuarfinnilu pilersaarusionerfiusuni sulisimanini tunngavigalugit. Pingaarnepaamilli atuakkap siunissami atuarfik eqaatsumik aaqqissuussiffiusoq takorluukkarsaarutigaa. Atuarfiup taassuma makku ataatsimut isigalugit toqqammavigai, perorsaaneq, aaqqissuussineq avatangiisillu takuneqarsinnaasut. Klassi atuartitsiffiusoq skemalu atuartitsinerup nikerartumik pilersaarusiap aaqqissuussaanerata sinaakkutaatut pingaarnertut atorunnaarput. Atuarfik tassaalerpoq suleqatigiilluni atuarfiusoq. Siunissami atuarfiup pisortaasa, ilinniartitsisut atuartullu nutaaliorinnaanerat sulerusussuseqarnerallu ammaappai.

Lise Tingleff Nielsen aamma Mette Løvbjerg:

Fleksibel planlægning - teknisk fix eller pædagogisk mulighed.

CVU København aamma Nordsjælland KLEO, 2002.

Atuakkap sammivaa qanoq ililluni nikerartumik pilersaarusionsinnaaneq atorlugit sulisoqarsinnaanersoq, teknikkikkut apeqqutaannaanngitsumik kisiannili aamma periarfissatut pitsaasutut atuarfiup ilikkarniarnermik avatangiiseqarnissaata piorsarnissaat eqqarsaatigalugu. Atuagaq allaaserisanut arlalinnut immikkoortiterneqarsimavoq, taakkulu tamarmik immikkut atuarneqarsinnaapput oqallisigineqarsinnaallutillu. Allaaserisaat tamarmik immikkut atuarfiit arlallit nikerartumik pilersaarusioneramik aallartitsineramik misilittagaannik tunngaveqarput, soorluttaaq atuakkiortut nassuiaraat suliassaq qanoq suliarineqarsinnaanersoq. Atuakkami erseqqissaatigineqarpoq naleqqutinngitsuusinnaasoq sapaatip akunnikkuutaartumik skema aallaavigalugu suliqaarnissaq.

Allaaserinnittoq: Rigmor Abelsen

Pilersaarusiukkanik atuartitsineq

Atuarfitsialaap eqqunneqarneranut atatillugu atuartitsissutit akimorlugit ingerlatsineq, sammisanillu aalajangersimasunik qulequtsiilluni, pilersaarusiukkanik atuartitsineq pinngitsoorani atuartitsissutigineqassapput.

Pilersaarusiorkluni suliaqarneq ukiut hundredelikkuaat ukua aallartinneranni atornerqalersimavoq assessorluni suliaqarnerup iluaniinnerusooq pilersaarusiukkanik suliaqarluni naammassisaqarnissaq siunertaralugu suliaqarnermi, tassanilu siunertarineqarluni suliamik qanoq pisinnaasaqartiginerup takutinissaa. Kisiannili ajornartorsiutinik qaangiiniarluni pilersaarusiorkluni suliaqarneq aatsaat 70-kkut aallartinneranni piorsarneqarluni naammassineqarpoq ilinniartiit qulliuernerusut ingerlaqqiffiusullu, soorlu seminariat, sulinerannut atatillugu, tassangaanniillu meeqqat atuariannut sukkasuumik siaruaatipallappoq perorsaaneramik sulinerut isikkoqarluni.

Pilersaarusiorkluni suliaqarneq sunaava?

“Grundbog i projektarbejde”-mi Berthelsenip Illerisillu pilersaarusiorkluni suliaqarneq ima nassuiarpaat. *Pilersaarusiorkluni suliaqarneq nassuiarparput tassaasoq perorsaajutigaluni suleriaaseq, atuartut ilinniartulluunniit - ilinniartitsisut allalluunniit suleqatigalugit - ajornartorsiut ataaseq imaluunniit ajornartorsiutit arlallit inuiaqatigiinnut tunngasuteqarpiartut piviusorsiorlut pillugit paasiniaanerannut sammisaqarnerannullu tunngasut. Tamatum kinguneranik sulineq misigisanik sakkortuunik pilersitsissaaq, itinerusumik paasisaqartitsilluni annertunerusumillu isigisaqartitsilerluni, ajornartorsiutit qaangerniarneqassapput assigiinngitsuninngaanniillu isigineqalerlutik atuartitsissutit nalinginnaasut pituttorfiginagit aammalu teoriit, periutsit atortussallu suunissaannik aalajangernissat ajornartorsiutit aalajangiussat aallaavigalugit aqunneqartassallutik. Ilinniartitsisup suliaassaa tassaaginnangilaq ilisimasanik tunniussinissaq, kisiannili aamma tassaalluni atuartut ersoqatigalugit aallartisaasutut, ilitersuisutut siunnersuisutullu inissisimanissaq. Suliassaq naammassisamik piviusumik kinguneqassaaq, tassaasinnaalluni oqaluinnarluni saqqummiussineq, nalunaarusiaq allagaq imaluunniit saqqummiusseriaatsit allat sulariaatsilluunniit allat atorlugit takussutissiaq.*

Pilersaarusiorkluni suliaqarnermi taamaalilluni tunngaviit

makku ilaatinneqassapput:

1. *Ilinniartitsisut - atuartullu suleqatigiinnerat.* (Takuuk allakkiaq 6: Ikorfartuineq)
2. *Suliaq isikkulersornera.* Suliaq tassaasinnaavoq nalunaarusiaq, saqqummersitsineq, filmiliaq, lysbilledertitsineq, aviisimi allakkiorneq, oqaluinnarluni saqqummersitsineq, isiginnaartitsineq il. il.
3. *Ajornartorsiutinik paasisitsiniaaneq.* Ajornartorsiut tarnikkut pissutsinit aallaaveqarsinnaavoq, tassanilu ajornartorsiutit assigiinngitsut immikkortinneqarsinnaapput tassaasut: a) paasininneriaatsimik ajornartorsiut ima nassuiarneqarsinnaasoq: Pineqartumut ilisimariikkat paasisutissallu nutaat ilisimariikkanut imaaliallaannaq ataatsimoortinneqarsinnaanngitsut assigiinngissutaat, b) ajornartorsiut tigussaasoq ima nassuiarneqarsinnaasoq: suut taamaattariaqaraluarnerisa pissutsillu piviusut tunngavigalugit qanoq innerisa akerleriinnerat/assigiinnginnerat kiisalu c) teknikkikkut ajornartorsiut ima nassuiarneqarsinnaasoq: arlaannik suliaqarusukkaluarluni suliarinissaanullu pisinnaasaqarnerup amigaataanerata akerleriissutaat. Atuakkami “Projektogaven - sådan kan det praktisk problem”-mi, Signe Holm-Larsenip ima allaaseraa: *Paasinartumik oqaatigalugu imaappoq, paasininneriaatsimik ajornartorsiuteqarnermi apeqquut ima aallartissaaq “Ilumoorpa taanna...?”*, ajornartorsiutillu tigussaasup apeqquutaata aallartinnera imaalluni *“Pitsaava una....?”*. Teknikkikkut ajornartorsiuteqarnermi apeqquut ima aallartissaaq *“Qanoq ililluni ajornangila.....?”*.

Ajornartorsiutinik sammisaqarluni sulinermi ajornartorsiutit assigiinngitsut pingasut tamarmik immikkut imaluunniit tamarmik ataatsikkut ilanngunneqarsinnaapput.

Pilersaarusiorkluni suliaqarneq tassaasinnaavoq perorsaanerup ilaa, ullormik ataatsimik ukiunilluunniit arlaannik sivilisussuseqarsinnaasoq, atuartumut ilinniartumulluunniit ataatsimut imaluunniit atuariannut suliffearfimmulluunniit ataatsimut sammitinneqarsinnaasoq, meeqqerivinniit inersimasunik ilinniartitsinermut atartunullu nammineersinnaanngitsuniit atartunut nammineerluarsinnaasunut naatsorsuunneqarsinnaasoq.

Sooq Atuarfitsialammi pilersaarusiorkuni suliaqartoqassava?

Kalaallit Nunaat ullumikkut ineriartornermini ilusiler-sugaanermigut aningaasarsiornerullu tungaatigut naa-lagaaffiit killiit assigalugit nutaaliatut inissimalersimavoq. Tamannalu isumaqarpoq inuiaqatigiinni inuit ataasiakkaat inuiaqatigiit qangatut inuusut piumasaaqarfigineqarnerannut naleqqiullugit ilinniakkamikkut pisin-naasamiknullu (tarnikkut piumasaaqatit) allarluninarmik piumasaaqarfigineqalersimasut.

Inuiaqatigiinni nutaaliaasuni, siornatigumut naleq-qiullugu amerlanerujussuarnik periarfissaqartumi, inuia-qatigiinni inooqataasut ataasiakkaat namminneerlutik paasiniaasinnaasariaqarput iliuseqarlutillu. Taamaat-tumik angut/arnaq suliamik piginnaasaqartariaqarpoq tarnikkullu piginnaaneqartariaqarluni, soorlu imminut ataqqineq imminullu tatigineq, suleqateqarsinnaaneq, akisussaassusermik misigisimaneq, inoqatinik ataqqin-ninneq, nammineerluni eqqarsarsinnaaneq isummer-sorsinnaanerlu, nammineerluni isummanik, qanoq isuma-qarnermik misigissutsinillu takutitsisinnaaneq, kiisalu siunertaqassuseq allamilu isummeriataarsinnaanermut piareersimaneq il. il. - inuttut pissutsit meeqqat atuarfiata siunertaani toqqammavianiilu allaaserineqarsimasut.

Atuaritseriaatsimi/periaatsimi pilersaarusiorkuni su-linerup ilaatinneqarnissaanut pissutaavoq periuseq taanna ilikkagassatut isummersuutit nutaanerit aallaavigalugit (*itinerusumik paasisaaqarfigerusukkukku takuuk Illeris: "Læring - aktuel læringsteori i spændingsfeltet mellem Piaget, Freud og Marx" aamma allakkiaq 6: Ikorfartui-neq*) atuartut ataasiakkaat pisinnaasaat tarnikkullu pisin-naasaat inuiaqatigiinni nutaaliaasuni inuusinnaanissa-minnut pisariaqartitaasa ilikkarnissaat periarfissinne-qarmata.

Pilersaarusiorkuni suliaqarneq tigussaasoq

Pilersaarusiorkuni suliaqarneq immikkoortunut ukunun-nga agguataarneqarsinnaavoq:

1. Ilisarititsineq: Ilisarititsinerup siunertaraa ilinniar-titsisup atuartut soqutigilersinniassagaat sulerusussuse-qalersillugillu, ilikkagassat/sammisassat suliarerusutat iluanni atuartut isumassarsitissallugit oqqassaarlugillu kiisalu suliap ingerlasussap sinaakkutassaa suliarissal-lugu.

9. klassemi sammisassatut assersuut unaasinnaavoq: Ussasaarinerup pissaanera. Sinaakkutaliornermi sulias-sat tassaapput eqimattakkuutaarluni agguataarneq sulif-fissallu sumiinnissaanik pilersaarusiorneq (sumi suli-sinnaavugut?)

2. Qulequttanik toqqaaneq: Atuartut eqimattakku-utaarlutik agguataassapput sammisassallu immikkoortui

toqqassallugit. Suna annertuumik sammerusupparput? Suna soqutiginerpaavarput/sammerusunnerpaavarput?

3. Oqaluuserisassanik erseqqissaaneq: Atuartut sam-merusutatik ajornartorsiutitalit erseqqissassavaat apeq-qutitut suliaralugit. Uku assersuutaasinnaapput: Ussas-saarutit qassit ullup ataasiinnaap ingerlanerani siumor-tarpavut? Ussasaarutit uatsinnut qanoq sunniuttarpat? Sooq tusagassiuutini ussasaaruteqartarpa? Ussasaarut takorusussagutsigu qanoq ilusilersorsimasariaqarpa? Il. il.

4. Piareersarnera: Eqimattat suliap ingerlaqqinnissaata pilersaarusiorkuna isumagissavaat, taassuma iluani pif-fissap atugassap qanoq sivisutiginissaa, suliasap aqqis-sorneqarnera eqimattanilu kikkut qanoq suliaqassanersut, atuagassat suunissaasa atortussallu allat toqqarnissaat kiisalu paasisassarsiornermi paaserusutat ujarnissaanut ujarlerfissanik isumaqatigiissuteqarneq. Iluassagaluaqaaq atuartut pisunik allattuiviliortuugaluarpata, tassani al-lattussallugit piffissat, pilersaarutit, siunertat kiisalu angu-satik.

5. Suliarinera: Atuartut ajornartorsiutit/suliasat misis-suinerminni suliaqarnermiknullu naammattuukkatik su-liaralugillu anigorniassavaat sammisartik annertusiar-tuinnartumik paasisaaqarfigiartuutugalugu.

6. Allannera: Atuartut suliaqassapput allanut nassuiaa-tigisassaminnik/ingerlateqqitassaminnik.

7. Naliliineq: Suliaq saqqummiunneqassaaq eqimatta-nillu namminernit, ilinniartitsisunit, atuartunit allanit im-maqalu aamma angajoqqaanit nalilerneqarluni.

8. Kingumut qiviarneq: Eqimattat oqallisissapput: Suut ilikkarpavut suullu paasivagut? Immaqa arlaannik iluar-sisassaarpugut allannngortitassaqaarlutaluunniit.

Ajornartorsiutitalinnik pilersaarusiorkuni suliaqarneq pil-lugu oqartoqarsinnaavoq taanna Atuarfitsialammi allo-riarfinni pingasuni tamani atorneqarsinnaasoq, atuar-titsissutit akimorlugit atuartitsinermi suliasaqqissuum-mat ilinniartitsisooqatigiit suleqatigalugit. Kisianni oqa-luuserisassanik/sammisassanik erseqqissaanermik sulia-qarnerup nalaani ilinniartitsisut maluginiartariaqarpaat oqaluuserisassat erseqqissarnissaat atuartut ilisarisin-naasaannik soqutigisaannillu aallaaveqartariaqarmat aammalu ilinniartitsisooq siunnersortitut siunnersuisutullu sulissammat. Tamakku saniatigut oqartoqarsinnaavoq sammisaaq taanna ilaqarmat klassemi atuartitsinerup nalinginnaasup piginnngisaanik, tassa atuartut assigiin-ngitsunik ilisimasallit suleqatigiissinnaammata atuartit-sinerullu ataatsip iluani ilikkagaqarsinnaallutik.

Atuakkat najoqqutarisallu

Berthelsen og Illeris:

Grundbog i projektarbejde - teori og praktisk vejledning.

Unge pædagoger, 1985.

Atuagaq "Grundbog i projektarbejde" naatsumik erseq-qissumillu ilisaritsitsivoq pilersaarusiorkuni suliaqarnerup perorsaanerup, tarnip pissusaanik isiginninnerup inuiaqatigiillu toqqammavianik, pilersaarusiorkuni sulinerup atuarfimmil atuartitsinermilu inissisimaneramik aammalu pilersaarusiorkuni sulineq inuttut inuiaqatigiittullu ineriartornermut sanilliullugu qanoq isigineqarsinaaneramik. Pilersaarusiorkuni sulinerup immik-kortui tamaasa kiisalu ajornartorsiutit tigussaasut siunnersuuteqarfigai innersuussuteqarfigalugillu. Atuagaq atuartunut, ilinniartunut aammalu atuarfimmil ilinniartinnilu qulliunerusuni ilinniartitsisunut allagaavoq.

Mads Hermansen:

Læringens Univers.

Forlaget Klim, 1996.

Atuagaq "Læringens univers" ilikkarniarneq pillugu atuakkiaavoq, tassani ilikkarniarnermut tungatillugu isumaliutersuutit sukumiisumik eqqartorneqarput oqal-lisigineqarlutillu, soorlu konstruktivisme, virksomheds-teoretisk læring, klassisk betingning il. il. Ilikkartitsini-arluni ilinniartitsinermi periutsit isumaliutersuutillu sammineqarput soqutiginnilersitsiniarneq, pisariaqar-titsineq inuttullu kinaassuseqaleriartornermut naleq-qiullugit.

Knud Illeris:

Læring - aktuel læringsteori i spændingsfeltet mellem Piaget, Freud og Marx.

Ilikkarniarneq pingasunik immikkoortortaqaqpoq: sila-qassutsimut misigissutsimullu tunngasut, tarnikkut nu-kittussutsimut tunngasut kiisalu avatangiisinut inuiaqatigiinnullu tunngasut. Ilikkagaqarnissamik paasinnineq taanna aallaavigalugu ilikkagaqarniarneq pillugu isu-maliutersuutit arlalissuit nutaat nutaannigitsullu allaa-serineqarput itisilerneqarlutillu taamaalillunilu ilikkar-niarneq, inuttut ineriartorneq, inooqataaneq pisinnaasal-lu pillugit paasinninnissamik pilersitsilluni.

Knud Illeris:

Tekster om læring.

Roskilde universitets forlag, 2000.

Atuakkap "Tekster om læring"-ip imarai allaatigisat 31-t, ataatsikkut tamarmik ilikkarniarnermik isuma-liutersuutit immikkoortortarpasuunik siunertaannillu annertuumik tamatigoortumillu ersersitsisut. Allaatigi-sat tamatigoortuupput soorlu makkunanga allaa-serineqarlutik: Dewey, Vygotsky, Leontjev, Piaget, Eriksons, Rogers, Brunner aamma Ziehe.

Susanne Knudsen:

Projektarbejdets fortid og fremtid.

DLH, 1999.

Atuakkami allaa-serineqarpoq pilersaarusiorkuni sulia-qarnerup 70-kkunni saqqummerneru nalinginnaaler-neralu, pilersaarusiorkuni suliaqarnerup unamminar-tuunera, aammalu atuartitseriaatsimut nutaannigili-soortumut pisinnaasaajaanermullu akiuunneq.

H. J. Kristensen:

Pædagogik - Teori og Praksis.

Gyldendal, 1997.

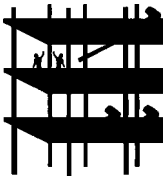
Atuakkap atuarfiup massakkut ineriartornerani sammi-sat pingaarutillit tamakkerlugit isigalugit allaa-serai. Ajornartorsiutit atuarfiup suliassaanut isummernermut, atuarfiup imarisaanut, siunissamilu suleriaasissanut tun-ngassuteqartut eqqarsaatigisassat allaa-serai. Isumaliu-tersuutit perorsaariaatsimut tunngasut oqaluuserine-qarput atuarfimmil ajornartorsiutinut atuarfimmilu poli-tikkimut atuuttumut tunngatillugu.

Signe Holm-Larsen:

Projekt opgaven - sådan kan det gøres.

Folkeskoleafdelingen, 1998.

Pilersaarusiorkuni suliaqarnerup sunik imaqarneramik allaatigisaq, sammisassanik toqqaaneq, suut aporfiusin-naaneramik takutitsineq nalilersuinerlu, suliamik ataq-qinnineq faginillu arlalinnik piginnaasaqarneq, siun-nersuineq, inuit ataasiakkaarlutik eqimattakkuutaarlu-tilluunniit sulinerat.

Ikorfartuineq

Ilinniartitsisutut ilinniartitsissutissat eqqarsaasersuutigissagaanni pingaaruteqarlunnarpoq atuartut ilikkagaqartarnerat, aamma taaneqartartoq ilikkarniartarneq, ilikkariartorneq imaluunniit ilisimasaqalerartarnerat ilanngulugit eqqarsaatigissallugit pingaaruteqartorujussuovoq. Oqaatsit atorneqarneqartut tassaapput atuartup ilisimasaqaleriartorneranut, piginnaasaqaleriartorneranut imal. paasinnikkiartorneranut taaguutigineqartartut.

Ukiut ingerlaneranni meeqqat qanoq ilikkarniartarnerannut eqqarsaasersuutaasartut arlalissuupput. Eqqarsaasersuut assigiinngitsunik assersuuserneqartarpoq: “qummuattamut-assersuut” = ilinniartitsineq assersuutigineqarsinnaavoq qummuattamut imermik immiinertut; “sparekassemut assersuut” = ilinniartitsineq assersuutigineqarsinnaavoq aningaasanik ileqqaanertut. Sparekassemut assersuut Paolo Freiremit eqqarsaasersuutaavoq aallaaveqarlunilu Amerikami Kujallermi kisermaassilluni naalakkersuisunut akerliuniarnertut, taakkumi innuttatik naasorissaasut iluanaarniapiluffigisimavaat naqisimasimaqalugillu. Eqqaanartumillu pissuseqarluni Steen Larsen Danmarkimi 90-kkunni assersuusiorpoq “benzinaarniarfimmi pisiniartitsisumut assersuummik” akerliuffigalugu ilinniartitsisut atuartitaminnut ilisimasaminnik tunioraaginnartarnerat, tassa meeraq anngaaginnartillugu ilinniartitsisorlu kisimi suliaqartuulluni ilinniartitsinermigut.

Ikkarniartarnermut takorluueriaatsit ilaat tassaavoq laissez-faire aallaavigalugu perorsaariaaseq, tassa meeqqap sammisaqartinneqarnissaa kisiat aallaavigalugu atuartitseriaaseq - ilinniartitsisoq akulerutsinneqarani. Periusaq tamanna suli atuarfeqarfiit ilaanni siumugassaa-sarpoq.

Takorluueriaaseq allarluinnaq tassaavoq ikorfaliornermut ilitsersuinermit assersuusiq aamma taaneqartartoq “scaffolding-metaforen” imaluunniit “ikorfartuinermit assersuut” 90-kkunni ilisimaneqarlualersaq.

Ikorfartuineq suua?

Ikorfartuinermit-/scaffolding-assersuut Meyer-imit ima nassuiarneqarpoq:

“Ikorfartuinermit assersuut (scaffolding-metaforen) ima isumaqanngilaq ilinniartitsisoq ikorfartalugu atuartaata ilisimasariaqartut ilinniassagai imaallunili ilinniartitsisoq atuartorlu ikorfartoqatigiillutik ilisima-

sassanik sinaakkusioqatigiissasut. Ikorfaq peerneqariartuaassaaq, atuartullu sinaakkusiaq naammassissavaa ilisimalikkani pigiliunneratigut.” (Danmarks Pædagogiske Tidsskrift-imi Meyeri allappoq - 1/2001, Bjørns-have m.fl.: Scaffolding - Stilladsering)

Ikorfartuinermit assersuut tassaavoq ilinniartitsisup atuartaatalu atuartoq ilikkagaqartikkumallugu suleqatigiissinnaanerannut assersuusiq.

Ullutsinni imatut isummersortoqartarpoq ilikkagassat peqateqarluni ilinniagassaasut aammattaarli namminer-suutigalugit suliaasaasut, t.i. atuartup ilisimalikkani allanik peqateqarluni ilikkartarai - taanna paasinnittaaseq aallaaveqarpoq Vygotskyp ilinniusiaanik. Eqqarsaasersuummi tassani tunngavigineqarpoq ilikkarniartarneq peroriartornerlu tassaasut kaammattoqatigiinnermik pilersinneqartartut, imatut paasillugu ilikkarniartarnerup sianisutsip periusai sananeqaataalu sulisilertarai, peroriartornerullu nassatarisaanik ilikkakkat nutaat pilersinneqartarlutik suli ilikkagaqatigiinnissamut aqutissiuussisuusut soorlu eqqarsarluarsinnaanerulernissamut misigis-sutsillu eqqummaariffiginerulernissaannut.

Vygotsky taakku toqqammavigalugit naliliivoq ilitsersuineq tassaasoq ilisimasaqarnerusoq imal. piginnaasaqarnerusoq (ilinniartitsisoq, perorsaasoq, angajoqqaq, ikinngut all.) ilisimasakinnerusumik ilinniartarnerani tapersersuisoq. Tapersersuinermit ilinniartup piginnaasai aallaavigineqarpata piginnaasat allat inuup pigeriigai eqeersikkiartuarneqassapput aallarnisarneqassallutillu taamaalillunilu ileqqorilersimasat pissuserilersimasallu allanik taarseriartuarneqarsinnaalerlutik. Tamanna iluatsippat ilitsersuinerup “alloriaqqinnissaq aqutissiuutissavaa”. “Tassaasoq ilitsersuisoqarluni inersimasumillu ikiorteqarluni naammassiniagassanik suliaqarnermik allaanerusoq namminersuutigalugu suliaqarneq tassaavoq alloriaqqinnissamut aqutissiuineq”. (Vygotsky: Hansen-ip, Tønnes-ip all.: Ikorfartoqatigiinneq - perorsaariaaseq).

Vygotskylu naliliivoq ilitsersuineq taamaallaat iluat-sittartoq ineriartornermik nassataqartumik ilinniartitsisoqaraangat, t.i. ilitsersuussineq tamakkiisoq tassaavoq tapersersuineq aallaavigineqarluni ilinniartitap massakorpiaq piginnaaneqarnera ataqqillugu ineriartornermit ilu angusinnaajumaagaanik ilitsersuineq.

Soormi ikorfartoqatigiinneq?

Vygotskyp ilikkartitsiniarmut eqqarsaasersuutaani ilikkarniarneq tassaavoq atuartup nammineq isummersornera allat peqatigalugit ilikkakkani najoqqutaralugit. Ilikkagassanut isummersuut atuartut ilisimasaat aallaavigalugit atuartitseriaatsimittaaq aallaavilik. Tassani pineqartumi nammineq isummersorneq ilikkagaqarniarlunilu suleqatigiinneq taaneqartarpoq tassaasut namminiussuseq kiisalu peqateqarneq, atuartut ilisimasaat aallaavigalugit atuartitseriaatsip niului marluusut.

Ilikkartitsiniarnermi isummersornerup taamatut ittip aallaavigivaa ilinniartitsisup ataqqisariaqaraa atuartup massakkorpiaq paasinnittaatsimigut killiffia, atuartitsinerlu pilersaarusiortariaqartoq atuartup ilisimasai pinginnaasaalu aallaavigalugit imaanngitsorlu atuaqatigiinnut killiffiusorisamik takorluuineq. Ilinniartitsisuttaaq aamma eqqarsaatigisariaqarpaa meeraq atuarfiup avataani aamma ilikkartarmat.

Ikorfartuinermit assersuutip ilanngunneqarneranut patsisaavoq atuartitsinerup assigiinngissitaartumik ingerlanneqarnerani najoqqutarineqarsinnaasututtaaq ilanngunneqarsinnaammat. Atuarfik tassaasariaqarpoq tamanit ilinniagaqarfusinnaasoq, ilisimasariaqartunik pimoorussivallaarluni atuartitseriaatsimut aammalu atuartut namminersortippallaarlugit perorsaariaatsimut ingalassimatitsiniarnermi taarsiullugu periarfissatsialaasoq.

Ikorfartuilluni ilinniartitseriaatsimut suna ilisarnaataava?

Ikorfaliorneq assersuutigalugu ilitsersuusseriaatsip ilisarnaatigai:

1. Ilinniartitsisumik: tapersersorneqarneq: Ilinniartitsisumik tapersersorteqarneq tassaasoq ilinniartitsisup atuartoq anguniagaqarnerani tapersersoraa, atuartullu annertunerpaamik namminersuutigalugu ilusilersorsimasaanik.

2. Ilikkariartornermi akisussaaffimmik tunniussineq: Ikorfartuilluni ilitsersuussermi atuartup ilisimasaqaleriartornera pisinnaallualeriartorneralu kisiisa pingartinneqanngillat aammattaarli namminerisamik sakkusaqalerneq pingartinneqarpoq tassami atuartoq tamatuma kingornatigut suliasinneqaruni namminersuutigisinaalissammagit.

3. Oqaloqatigiinneq: Ilinniartitsisup atuartullu suleqatigiinnerat eqqarsaatigineqartarpoq tassaasoq oqaloqatigiinneq nutarterinermit pilersitsiffiusartoq tapersersoqatigiinnermillu sunniisartoq.

4. Suleqatigiinneq qulangersimanninnerunngitsoq: Ilinniartitsisooq nammineq isummaminik sunniiniartus-

saanngilaq atuartup ilinniagasseraluni suleriaasianut.

5. Ilitsersuineq killissaa qaangernagu: Ikorfartuineq assersuutigineqarsinnaavoq tassaasoq atuartup killiffimini pisariaqartitsinera aallaavigalugu ilitsersuisinnaaneq. Annertuallaamik ikiuineq killormut sunniuttarpoq atuartumik nammineersinnaajunnaartitsisarlu killormulli nammineertitsivallaarnerup kingunerisinnaallugu atuartup artukkerneqarnera.

6. Peqataaneq: Ilinniartitsisup akisussaaffigaa atuartoq kaammattortuassallugu suliasanut sapiukkunnaariartornissaanut ilitsersortuassallugu namminersuutigisaminillu ilusilersuisinnaalernissaanut aqutissiuullugu.

Ikorfartuinermit assersuut aallaavigalugu ilinniartitseriaatsimut annertunerusumik paasisaqarusuttunut innersuussutigineqassapput allaaserisat: 3: Portfolio aamma 7: Storyline-metoden (Oqaluttualiaq najoqqutaralugu atuartitsineq).

Atuakkat najoqqutarisallu

I. Bråten og Thurmann-Moe:

Den nærmeste udviklingszone in Bråten (red.), Vygotsky i pædagogikken.

Cappelen, Akdemisk forlag, Oslo, 1996.

Atuakkami "Vygotsky i pædagogikken" kapitalit ilaanni eqqartorneqarpoq meeqqap alloriaqqinnissaanut aqutissiuussineq, Vygotskyp isummersuutigalugu allaaserivaa inuup paasinnikkiartuaartarnera, imaluunniit allatut oqaatigalugu kulturimut inunngorfigisamut ilanngukkiartuaarneq.

Cecilie Falkenberg og Erik Håkonsen:

Storylinebogen - En håndbog for undervisere.

Kroghs Forlag, 2000.

Storylinebogen (oqaluttualiaq najoqqutaralugu atuartitsineq pillugu atuakkiaq) -mi atuartitseriaatsip ilikkagassanullu isummersuutit tulleriiarlugit sammineqarput, atuaqatigiit suleqatigiillutik takutitsisinaanerit ilisimasaallu aallaavigalugit atuartitseriaaseq.

Jan Tønnes Hansen m. fl.:

Stilladsering - en pædagogisk metafor.

Klimes forlag, 1999.

Atuakkami ikorfartogatigiilluni ilinniartitseriaatsimut isumaliutersuut sanilliullugu sammineqarput eqqarsaasersuutit ilisimatusaatsillu soorlu makkuusut iliuusissat, oqaatsit allanngoriartortarnerat, namminiussuseq inooqataanerlu, attaveqatigiinneq, assassorluni suleriaatsinik ilinniarneq kiisalu matematikkimi danskillu oqaasiinik atuartitaaneq.

M. Hermansen:

Læringens univers.

Gyldendal, 1996.

“Ilikkarniarnerup silarsuaani” (“Læringens univers”) nassuiarneqarlunilu eqqartorneqarpoq ilikkarniarnermut isumaliutersuutit, klassisk betingning, operrant betingning, kinguneqartumik isumaliutersuutit, suliffeqarfimmuut tunngasutigut ilikkagassat isumaliutersuutiginerat kiisalu inuunermi pingaaruteqartunut ilikkagassat. Isumaliutersuutit sammineqarneranni sanilliunneqartarput naammassisaqarumassuseq, pisariaqartitat inuttullu ineriartorneq.

Knud Illeris:

Læring - aktuel læringsteori i spændingsfeltet mellem Piaget, Freud og Marx.

Roskilde Universitetsforlag, 1999.

Ilikkarniarneq tamatigut pingasunut immikkoortinneqartarpoq: Silaqassutsimut misigissutsimullu tunngasortaa, eqqarsartaatsimut tunngasortaa kiisalu suleqateqarsinnaaneq - inooqatigiinnermut tunngasoq. Ilikkarniartarnermut paasinnittaaseq taamatut ittoq aallaavigalugu ilikkarniartarnermut isummersuutit nutaat pioreersullu misissorneqarput ineriartortinneqarlutillu oqaasertalersorneqarlutillu ilikkagassat, ineriartorneq, inunnut akulerusimaneq piginnaanngorsarnerlu.

Steen Larsen:

Den ultimative formel for effektive lærerprocesser.

Udgivet af Steen Larsen på eget forlag, 1998.

Atuakkami atuakkiortup najoqqutassiaraa ilikkariartarnermi periutsit sunniuteqarluartut suunersut. Najoqqutassiaq tamanit paasineqarsinnaasoq.

Per Fibæk Laursen:

Didaktik og kognition.

Gyldendal, 2000.

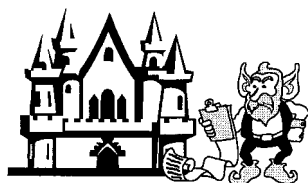
Didaktik tassaavoq atuartitseriaatsimut ilinniut. Kognition tassaavoq ilisimasat paasinninnerlu inuup tarnikkut pissusaanut tunngatillugu. Atuakkami atuartitseriaatsimut ilinniutit naqqaniit nassuiaatigineqarput najoqqutassiaanerullunilu ilinniartitsisunngorniartunut ilinniartitsisunullu.

Dion Sommer:

Barndomspsykologi.

Reitzel, 1997.

Atuakkami sammineqarpoq meeraanermi tarnikkut pisutsit - meeraaneq isinik allanik isigalugu: Piffimmi takorluuinerit. Kulturimut inuuffigilikkamut akulerukkiartuaarneq aamma piginnaaneqaleriartuaarneq - meeqqap kulturimut akulerukkiartornera. Ilaqutariit moderniusut perorsarfigalugit. Anaanap qitiutinneraniit ataatap inooqataanerata erseriartornera. Namminiussuseqaleriartorneq - isumaliutersuutit meeqqamik piginnaaleriartortitsisinnaanermut. Meeraaneq pillugu tarnikkut ilisimatusarneq: siunissamut takorluuineq.

Allaaserinnittoq: Niels Nathanielsen

Storyline-metoden / Oqaluttualiaq najoqqutaralugu atuartitsineq

Storyline-metoden/oqaluttualiaq najoqqutaralugu atuartitsineq Danmarkimut eqqunneqarmat taaneqartarpoq skottit periaasiannik imaluunniit skottit perorsaariaasiannik.

Ullumikkut storyline-metode taaguutaavoq silarsuaq tamakkerlugu atorneqartoq kalaallisut nutserneqarsinnaalluni imatut oqaluttualiaq najoqqutaralugu atuartitsineq. Taanna qallunaatut taaneqarsinnaavoq imatut: at følge en fortælling-metoden. Ersernerluttoqannginnias-sammatt silarsuaq tamakkerlugu taaguuta uani atorneqassaaq tassa: storyline-metode.

Sunaavami taanna storyline-metode, kalaallisut imatut nutserneqarsinnaasoq “oqaluttualiaq najoqqutaralugu atuartitsineq”?

Storyline-metodemik pineqarpoq atuartitseriaaseq aalajangersimasooq Skotlandimi 1960-kkut naalerneranni pilersinneqarsimasooq. Cecilie Falkenbergip (takukkit atuakkat najoqqutarineqartut) storyline-metode ima nassuiarpaa: *Storyline-metodemik atuartitseriaaseq tassaavoq sammisanik aammalu apeqqutit nalilersorlugit atuartitsinermik ingerlatsineq, atuartitsinermi tassani sammisaq qitiusoq ataaseq sammineqassanngilaq kisiannili oqaluttualiatut siumukartutut ingerlanneqassalluni - tassa oqaluttualiaq najoqqutaralugu. Meeqqat ajoqersorneqassanngillat unammillerneqarlutilli. Misigisaqartinneqarlutik ilikka-gaqassapput nassaarsiornikkut, ujarlernikkut, misissuinikkut, eqqarsateqarnikkut, oqaloqatigiinnikkut iliuuseqarnikkullu. Oqaluttualiap silarsuaani pissutsit piviusut nalunngisatik sammissavaat, taamaalillutillu silarsuarmik paasinninnertik annertusillugu - takorluukkaminnik takussutissiisinaanertik ikorfartuutigalugu. Pingaaruteqartoq unaavoq meeqqat nalunngittuassammassuk namminneerlutik eqqarsarsinnaassusertik nutaanik pilersitsisinnaasoq tunngavilersugarlu eriagisassaasoq.* (Uanga ataagitut titartakkakka)

Storyline-metode malillugu atuartitsinerup siunertai

Steve Bell atuakkami Storyline-pædagogikken-imi ima

allappoq (*takukkit atuakkat najoqqutarineqartut*):
Storyline-metode malillugu atuartitsinerup siunertaa pingaarneq tassaavoq ataqatigiinneq (oqaluttualiaq) pilersissallugu assigiinngitsunik pingasunik aallaaveqartoq:

- inuttai
- piffissaq
- sumiiffik.

Tassunga Cecilie Falkenberg ima ilanngussivoq:

- oqaluttualiap inuttaanut taarsiullugit pinngortitat allat ilanngunneqarsinnaapput
- taavalu arlaannik pisoqarsinnaavoq - pisunik arlalinnik.

Toqqammaviit taakku aallaavigalugit atuartitsineq ataasimut sammisalik pilersinneqassaaq ataatsimoorussamik siunertalik, tassani atuartut:

- eqqarsarsinnaapput iliuuseqarlutillu
- nutaamik eqqarsarsinnaapput
- suleqatigiissinnaapput
- akisussaaqataalersinnaassapput
- ilisimasassanik piginnaassutsinillu pigisaqalissapput
- periarnissamut piginnaaneqarnertik piorsassavaat
- pisuni aalajangersimasuni sulisinnaassapput.

Atuartitsinermik ingerlatsinermi tassani ilinniartitsisup suliassaa tassaavoq

- atuartitsinermi avatangiisit toqqissisimanartut demokratiskiusullu pilersissallugit
- tamakkerlugu isiginninnissaq - sammisap siunertamut naleqqiunnissaa
- sammisap sinaakkusersornissaa
- atuartitsissutini ilisimasassat piginnaasassallu qitiusut ilanngutitinnissaat
- atuartut ilanngutitinnissaat soorlu apeqqutinik pingaaruteqavissunik aperisarlugit

Storyline-metode malillugu atuartitsinerup tunngavii

- Meeqqat aturfimmi aturlutik aallartikkaangamik ilisimasaqareertarput - meeqqat ilisimassavaat ilisimasatik atorsinnaasut.

- Atuarfimmi sulineq meeqqanut sammitinneqassaaq - meeqqat ilinniassavaat ilikkarniarnerminnut atatillugu peqataanissartik pisariaqartoq.
- Meeqqat ulluinnarni atuarnermi atuarnepur ilivitsuunera allanullu attuumassuteqarnera misigisavaat - meeqqat itisilerinissaminnut piffissaqartinneqassapput.
- Meeqqat atuarfimmi akisussaaffeqataanermik soqutigininnermillu misigisaqassappata pisariaqarpoq atuartitsinermut aalajangeeqataanermik sunneeqaataanermillu misigisaqarnissaat - meeqqat sammisassamik pilersaarusoqataassapput piviusunngortitseqataallutillu.
- Meeqqat atuarfimmi piviusorsioqtaamik nutaaliorsinnaassuseqarlutillu suliaqassapput - isummat nutaat piviusunngorsinnaanerallu akuleriissaarlugit ilikkagaqarniarneq siumut ingerlaannaqullugu.
- Meeqqat ilisimasatik "inuunermut piviusumut" naleqqiullugit misilerassavaat - meeqqat misilittakatik amerlisassavaat ilisimasassanillu nutaanik ilaartorlugit taamaalillutillu namminneq paasinnittaasertik annertusarlugu. Paasisaq nutaaq ilikkagaq piffissap naajartulernerani "pissutsinut piviusunut" naleqqiullugu misilinneqassaaq, soorlu katersugaa-sivimmuut pulaarnikkut.

Atuarfiup nutartikkap eqqunneranut atatillugu atuarfimmi periaatsit meeqqat atuarfiannut ullumikkut nalunngisatsinnut naleqqiullugu tunngaviumik allaanerulissapput. Ilinniartitsisoq ataaseq atorlugu atuartitsissummik ataatsimik, klassemi ataatsimi skema ataaseq atorlugu atuartitsineq qaqutigoornerulissaaq, paarlattuanillu atuartitsissutit akimorlugit atuartullu ukioqatigiiangikkaluartut atuartoralugit ilinniartitsisoqalissalluni. Ilinniartitsisut ingerlaqatigiiat atuartinnerusalissavaat.

Storyline-metode atorlugu atuartitsineq aaqqissorneqarsinnaavoq meeqqat atuarfiata nutaamik siunertai toqqammavialu qanittoralaainguullugit. Taaguutit atuarfiup nutaamik siunertaani atorlugu atuartut storyline-metodemiamma ilanngunneqarput, tassani atuartut ataasiakkaarlutik atuartut allat peqatigalugit ilinniartarput.

Storylinemik ingerlatsineq aalajangersimasooq

Storylinemik ingerlatsinerit aalajangersimasut ima piviusunngortinneqarsinnaapput:

- 1) Ilisaritsineq. Atuartut peqatigalugit ilinniartitsisup storylinemik ingerlatsinerup sinaakkutassai aalajangersassavai. Atuartut oqaluttuap qanoq ingerlanissaanik siunnersuuteqassapput. Atuartut oqaluttuami kikkut inuttaanissaat suullu oqaluttuarinissaat siunnersuutigissavaat, tassami storylinemik ingerlatsineq periaatsit assigiinngitsut atorlugit piviusunngortinneqarsinnaammamat - atuartut assersuutigalugu kisimiillutik sulisin-

naapput imaluunniit eqimattakkuutaarlutik oqaluttualiaminni tamarmik immikkut inuttaliillutik, oqaluttualiarli ataaseq oqaluttuaralugu.

- 2) Apeqqutit pingaarutillit aalajangiunnissaat. Atuartut peqatigalugit ilinniartitsisup apeqqutit pingaaruteqartut aalajangersussavai. Oqaluttualiorneq ingerlalluassappat apeqqutit sorliit apeqqutigineqassappat akineqarlutillu? Assersuutigalugu kiattup orpippassuinut Amazoniittumut ilisimasassarsiorneq pillugu oqaluttuarinaraanni orpippassuarni uumasut qanoq ittuunera-nullu tunngasut ilisimasariaqarput.
- 3) Pilersaarutit immikkoortui: Ilinniartitsisup atuartut peqatigalugit apeqqutinut pingaaruteqartunut atatillugu pilersaarutit immikkoortortai pilersaarusiussavai; assersuutigalugu aalisakkanik suliffissuarmut pulaarneq suliffeqarfiit pillugit storylinemik ingerlatsinermi paasisassarsiornerup tunngaviusup ilagisinnaavaa.
- 4) Piviusunngortinnera. Atuartut oqaluttualiarlik suliarissavaat.
- 5) Katiternera. Ilinniartitsisup atuartut peqatigalugit oqaluttuat ataatsimut katitissavai.
- 6) Naliliineq. Oqaluttuap naammassineqartoq atuartunit saqqummiunneqassaaq ilinniartitsisullu immaqalu sullinniakkat allat peqatigalugit nalilerneqassalluni.

Atuakkat najoqqutarisallu

Red. Ingelise Jørgensen og Anelise Birkvad Rasmussen: **Storyline-pædagogikken. Nye veje til tværfaglighed og undervisningsdifferentiering.** Gyldendal, 1994.

Storyline-metode pillugu tunngaviumik atuagaq. Atuakkiortut qulit namminneq immikkut sammisatik tiguartinnaqisumik allassimavaat. Atuakkap sammivai storyline-metodep oqaluttuassartaaniit storylinemik atuartitsinerup ingerlaneranut.

Cecilie Falkenberg og Erik Håkonsson:

Storylinebogen. En håndbog for undervisere.

Kroghs Forlag, 2000.

Atuakkap aaqqissuisui namminneq allapput atuagaq una tassaasoq "ilinniartitsisunut najoqqutassiaq". Isumali-

*utersuutit tunngaviannik eqqartuineq pimoorussa q an-
nertoorlu, storylinemik periaaseq najoqqutaralugu atu-
artitsissutini assigiinngitsuni atuartitsineq aammalu sto-
ryline-metodep maannakkut inissisimanagera pingaartumik
Danmarkimi.*

Cecilie Falkenberg:

**Storyline-metoden i forhold til konstruktivistiske
læringssyn.**

DLH, 1994.

*Storyline-metode aammalu ilikkartitseriaaseq konstruk-
tivirusoq pillugu Danmarks Lærerhøjskolemit suliaq. Jean
Piagetip isumaliutersuutai storyline-metodelu naapertor-
lugu ilikkartitseriaaseq pillugit suliassiissut.*

Cecilie Falkenberg og Sigrid Madsbjerg:

Man ska´ ku´ læse..., og Med venlig hilsen 3.@.

*Videot marluk atuakkiortut Dansklærerforeningillu saq-
qummiussa. Nordisk bogproduktion, 1966.*

*Videot tamarmik paasissutissiilluarput qanorlu ililluni
storyline-metode naapertorlugu ilinniartitsisoqarsin-
naanersoq allaaserineqarpoq. Videot tamarmik immikkut
kakkersakkanik ilaqartinneqarput.*

Taakku saniatigut storyline-metode (oqaluttualiaq najoq-
qutaralugu atuartitsineq) pillugu allattukkanik Inter-
nettimi ujarlertoqarsinnaavoq soorlu uani:
www.acskive.dk

Silassorissutsit assigiinngitsorpassuit

Silassorissutsit assigiinngitsorpassuit suugamik?

Silassorissutsinut assigiinngitsorpassuarnut isumaliutersuut ilisimatuumit amerikamiuusumik Howard Gardnerimit (allaaserisap sinnerani taaneqartassaaq HG-mik) ineriartortinneqarsimavoq, aallaavigineqarporlu inuup silassorissusaa ataasiinnaangimmat silassorissutsilli assigiinngitsorparsuummata, taakkulu imminnut ataqatigiippat suleqatigiinnerisigullu suliakkiussat naammassinarneqartarlutik. Isumaliutersuut sulii piorsarneqarpoq sulilulu paasineqanngilaq allamik silassorissuseqarnerisugut taakkunanga silassorissutsinik aqutsisuusumik. HG-p suleqataasalu silassorissutsit immikkoortiterlugit oqaasertalersorsimavaat. Immikkullu oqaasertalersuinermi ilanngullugu misissorneqarsimavoq inoqarnerisilassorissutsinut taakkunanga inissinneqarsinnaasunik kii-salu piginnaasamat tassunga aqutsisuusooq qaratsatta sukutsitaani inissisimanersooq misissorneqarluni. Itisileerusuttunut atuakkat najoqqutarineqartut allaaserisap kingornaniittoq misissorneqarsinnaavoq.

HG-p suleqataasalu silassorissutsit 7-usut nalunaarsorlugit aallarniutigisimavaat. Kingusinnerusukkut nasaartoqaqqissimavoq 8-nngortillugit, sulilulu paasiniaasogarpoq allanik nassaarsiortunik.

Silassorissutsit taakku 8-t tassaapput (ilinniartitsisup/atuartup isaanniik isigalugit):

1) Silassorissuseq isigisanut tunngasooq / ilusilersuinermullu

Tassaavoq meeqqat isigisaqarlutik ilikkajannerusartut ilusilersuillutillu suliaqarnissamik nuannarisaaqartut. Paasisaqarniarnerminni takutitsivigineqarlutik nassuiaaneqarnissartik nuannarinerusarpaat. Tabellit, diagrammit, titartakkat (kort), eqqumiitsuliat, ikkussortakkat isiginnaartitsillunilu atisat nuannarisarpaat - suut isigineqarsinnaasut najoqqutarerusunnerusarlugit.

Titartaanermik nuannarisaaqarput, qalipaallutik, takorlueruorlutik, allaasaarlutik sanallutillu.

Takorluuillaqqittuupput allannortoqaleraangallu ingerlaannaq malussartarlutik, titartakkanik qimerluuillaqqittuupput eqqaamasarlutillu assiliatut isikkulerlugit.

Pisariaqartippaat titartaanermut atortut, qalipaait, amiut, film, sanaassat ikkussortakkallu.

2) Silassorissuseq oqalunnermut

Tassaapput meeqqat oqaatsinut piginnaasaqartut: oqalunnermut, allannermut, atuarnermut tusarnaarnermullu. Oqaluttuarnermik nuannarisaaqarput toqqammavilersuinnermillu.

Atinik, sumiiffinnik piffinnillu eqqaamallaqqittuupput. Pisariaqartippaat atuakkat, båndit, allaatit, allattuiffiit, oqallinnerit, atuffassinerit oqaloqatigiinnerillu.

Ilinniartitseriaaseq nalinginnaasooq naapertorlugu pikkorrinnernut ilaatinneqartarput, silassorissusaammi ilinniartitseriaatsimi nalinginnaasumi aallunneqartuuvoq.

3) Silassorissuseq tunngavilersuisinnaanermut / matematikkernermut

Tassaapput meeqqat kisitsisinik, tunngavilersuilluni eqqarsarnermut apeqquillu akissutissarsiornerannik nuannarisallit. Misilittaallutik suliaqarnermik nuannarisaaqarput, eqqarsaasersorujoorlutik atortunillu misissuillutik. Pikkoriffigivaat kisitsisit, naammassiniaanerit, immikkoortiterilluni inissitsiterineq, ataqatigiissaarineq eqquiniaanerlu.

Ilisimatusarnermi atortut sakkugissallugit pisariaqartippaat, soorlu uuttortaanermi atortut, oqimaalutaaviit, computerit ass.

Taakkuupput atuartitseriaatsimi nalinginnaasumi pikkorissutut nalilerneqartartut.

4) Silassorissuseq timersornikkut/aalassarissuseq

Tassaapput meeqqat suliaqarnikkut ilikkariartortartut. Pikkoriffigivaat timersorneq, qitinneq, isiginnaartitsineq assassugassanillu suliaqarneq.

Pisariaqartippaat issuaalluni takutitsinissaq, pissanganartuliorluni isiginnaagassiorneq, aalaneq, sanasinnaasatik atorlugit ilinniarnaq, suliaqarlunilu ilinniarnaq.

Attuaneqarnissaq pisariaqartippat suliaqartuarnissarlu. Akuttuallaamik pauseqartarneq qasunarisarpaat.

Nalinginnaasumik atuartitseriaatsimi nalilerneqartarput "eqqissiveqanngitsutut" akulikitsumillu ingeqquneqartarlutik.

5) Silassorissuseq eqqarsarluartariaqarnermut

Tassaapput meeqqat misigissutsimikkut, pingaartitamik- kut isummersuutimikkullu iluarisimaarinnittut. Itisuumik eqqarsaasersortarput matoqqasusorineqartarlutillu, kisianni ilinniagassat tungaasigut eqqummaarittuusarput

qanorlu suliarinissaat nalorsaatigisarnagu. Kisimiillutik suliaqallaqqissuupput namminneq killisartik aalajangertarlugu. Qasuitsuupput siunniussaminnullu naammassinninniallaqqitsuullutik. Pisariaqartippaat allattuiviit, suliasat namminersuutiginnaasatik, imminnut piffissaqarfigisariaqarlutik kisimiiffiginnaasaminnullu paasisassarsiorfigisinnaasaminnik eqqarsarluarfigisinnaasaminnullu atorfigisartaqarsarlutik.

6) *Silassorissuseq inoqateqarnermut*

Tassaapput meeqqat ammasorujussuusut allanullu ataveqarnissamik pisariaqartitsisut suleqatigiinnilu peqateqarlutilluunniit suliaqarnissamik nuannarisallit. Aqutsillaqittuupput aaqqissuussillaqittuullutillu, akunermiliuttuusalutik, allanik peqateqallaqqillutik ataatsimooqatigiiffinnilu takussaasarlutik. Pisariaqartittarpaat oqaloqateqarnissaq, suleqatigiinnissaq, ilinniartitsineq paasisaminnullu agguasseqateqarnissaq. Meeqqat taamaattut "oqallortuutut" nalilerneqakkajuttarput imaluunniit atuartitsisoqartillugu peqatissarsiorpallaartartut.

7) *Silassorissuseq pinngortitalerinermi*

Tassaapput meeqqat silamiinnissaminnut nuannarisalerujussuusut, nersutinik angalaarnermillu nuannarisallit. Pikkoriffigivaat ilissarsorneq aaqqissuussinerlu, allat tappiiffigisaannik nassaarsiullaqittuullutik, siulittuillaqittuullutik inuunerullu allanngorarnera ataqatigiissuseqarneralu tappiiffigivaat. Atortoqartariaqarput misileraassutiginnaasaminnik aaqqissuussisinnajumallutik tulleriissaarillutik, ataqatigiissaarillutik paatsiveqanngitsullu torersunngortinniassalugit.

8) *Erinnanut malussarissuseq*

Tassaapput meeqqat ilikkarniartartut erinarsuutit, ilutsit, rytmit, nipilersuutit erinnallu aqqtigalugit. Nipinut tutsarissorujussuupput, erinnanik eqqaamallaqquilluinnarlutik rytminillu malussarillutik. Atortoqartariaqarput nipilersuutinik, erinarsoqatigiinni peqataasinnasariaqarput, niperujoorutinik tusarnaagarsinnaasariaqarput nipinillu immiussivinni suliaqarlutik. Nutsernera immaqa eqquinngilaq tassami ilutsit rytmillu niperujoorutinut tunngassuteqartariaqanngimmata, isumaali annertuninngorlugu paasisariaqarpoq. HG-p suleqataasalu nalilersueqqinnerminni eqqarsaasersuutigivaat erinnanut malussarissut silassorissutsimut isigisanut ilusilersuinernullu tunngasumut ilaatinneqaannartariaqannginersut immikkoortinnagit.

Sooruna ilinniartitsinermi ilanngunnissaa pisariaqartoq?

Atuartut assigiingitsuummata, ilikkarniartarneri assigiingisitaarlutik tamanit ilinniartitsisunit qangaaniilli ilisimaneqarpoq. Isumaliutersuutip MI-p pitsaaqutigivaa meeraq qanorluunniit ittunik piginnaaneqaraluarpat atuartitsinermi akuutinneqarnissaa ilinniartitsiteriaatsip tassani tappiiffiqe qarnerummat. Inuit tamatta minnerusumik annerusumilluunniit silassorissutsinik taakkartorneqareersunik pigisaqarpugut taamaattumillu meeqqat ilikkajanusarput nukittuffii paasineqajaaraangamik atorluarneqarlutillu.

Atuarfitsialaap ilisarnaatigaa meeraq qitiutillugu suliniarfiugami, isumaliutersuullu MI sakkugalugu tamanna siunnerfik anguneqarsinnaavoq.

Meeqqat atuarfianni soraarummeerutaasartuni qanittoq tikillugu takuneqarsinnaasarpoq inuiaqatigiit atuarfiullu suut pingaartinneraat. Atuartunut misilitsitsissutiqe qartarput oqaatsit kalaallisut, danskisut, tuluttut kiisalu matematik fysikkilu. Tassa oqaasilerinermi matematikimilu piginnaasat kisiisa aallunneqarsimallutik. Suleqatigiissinnaanermut piginnaasat, inoqatinik paasinillaqqissuseq, eqqumiitsulinermut piginnaasat, pinngortitamik pingaartitsineq piginnaasallu allarpassuit inuusutissarsiornermi inuunermilumi pingaaruteqarputaaq. Kissaatigigutsigu meerartagut inuunermik peqqissumik ilinniassasut atuarfillu kisiat isumalluutiginaq piginnaasaat assigiingitsorpassuit aalluttariaqarput. Meeqqanuttaaq pingaaruteqarpoq piginnaasaminnik aallussillutik suliaqartarnissaat tassami sapinngisanik nuannarisannillu suliaqarneq immiut tatiginerulersitsisarpoq aqqtissiuussisuullunilu sapersaatiginerusanut misilittaannissamut.

Qanoq iliorluta? - siunnersuutit ersarissut

Isumaliutersuutip MI-p siunertaa aammattaq ulluinnarni atuarnermut akuliunneqarsinnaavoq inip atuarfigisap pisatsersorneratigut. Silassorissutsinut assigiingitsunut naapertuuttunik suliaqarnermi atortussat periarfissallu tulluarsarneqarsinnaapput. Soorlu meeqqat timiminnik atuinermik piginnaasaqarnerusut periarfissinneqarsinnaapput rytmilerinermi atortunik saqqumisaqartitsilluni, qalipaasiutinik, teqqeqqoq pisatsersorneqarsinnaavoq eqqissilluni kisimeerujoorfiliaralugu, misileraaviliortoqarsinnaavoq il.il.

Sannavinni ilinniartitsisinnaneq qujanartumik akuersarneqariartuinnaarpoq, sannaviillu atortulersorneqarsinnaapput silassoriffiit aallaavigalugit - ilaannaannulluunniit naapertuuttunik.

Portfolio, allattuiffiit pilersaarusiillu atorlugit suliaqartitsinermi silassorissutsit arfineq pingasuusut tamaasa sulisinneqarsinnaapput atartorlu peqatigalugu paasinia-

neqarsinnaalluni suut nukittuffiginerunera.

Atuartsissutini suugaluartuniluunniit piareersarnermi silassorissutsit tamaasa tunngavigineqarsinnaapput atuatiginiinnik atuartsissutillu akimorlugit atuartsinermi.

Siunertaavoq atuartut ilisimasaat aallaavigalugit atuartsisoqassasoq, MI-lu naapertorlugu atuartseriaaseq periarfissanut pitsaasunut ilaavoq. Soorunalimi silassorissutsit tamaasa ataatsikkut piareersaasiornermi tamatigut ilanngunneqartariaqanngillat.

Pingaartumik USA-mi aammali nunani allani, soorlu Danmarkimi atuarfeqarpoq MI naapertorlugu atuartseriaatsimik silassorissutsit assigiinngissitaarneri ataqqilugit tunuliaqutaqarluni atuartsiviusunik. Atuarfiit pitsatsersorneri, siunertat, atuartsissutinut siunertat ilik-kagaqarnissanullu pilersarusiat isumaliutersuut MI naapertorlugu aaqqissuussaallutik. Atuarfiit ilarpassui internet-ikkut nassaarineqarsinnaapput.

Atuakkat najoqqutarisallu

Howard Gardner:

De mange intelligensers pædagogik.

Gyldendal, 1997. ISBN: 87-002-9642-2

Allaaserisat Per Fibæk Laursen-imit katersorneqarsimasut. Apeqqut ersarissoq apeqqutigaa: Silassorissuseq suua?

Inuup piginnaasai qanoq sannaqarpat? Nutaaliorinnaasooq tassa qanoq? Qanoq eqqarsartarpugut qanorlu ilikkartarpugut? Ilisimasat piginnaasallu suugamik? Qanoq iliorluni ilinniartitsisoqartariaqarpa?

Howard Gardnerip allaaserisai pingaarnersiorlugit Per Fibæk Laursenimit immikkoortiterneqarlutillu katiterneqarsimasut aallaqqaasernerqartullu tassaapput Gardnerip nutaamik eqqarsalersitsineranut oqallisaaqisunullu akissutissarsiorluni saqqummersitat.

Howard Gardner:

Sådan tænker børn - sådan lærer de.

Gyldendal, 1999. ISBN: 87-003-1698-9

Sooruna meeqqat atuarfiup ilinniartitsissutiginiagaannut ilikkartikkuminaaqisut? Qanoq ilioraanni pitsaane-rulersinneqarsinnaava? Howard Gardnerip atuakkia-mini silaqassutsimut misigissutsimullu ilisimatusar-

nermi paasisat kingulliit sanilliuppai ilinniartitseriaat-simut nalinginnaasumut - uppernarsarlugulu ilinniartitseriaatsit atorneqartut, atuarfiit atortullu inuup tarni-nganut inunnguutsitsinnilu ilikkarniartarnitsinnut naa-pertuutinngitsut. Atuakkami atuartseriaatsip iluar-sartuunneqarsinnaanerani siunnersuutit pitsassuit ar-laqartut atuarneqarsinnaapput,

Atuagaq nutsigaavoq atuakkamit "The unschooled Mind" saqqummersinneqarsimasumit naqiterivimmi Basicbooksimi 1991-imi. "Atuagaq pitsassuaq ilinniartitsisunit, pisortanit, angajoqqaanit politikerinillu atorneqarsinnaasooq." (New York Times).

Mogens Hansen:

Intelligens og tænkning.

Åløkke, 1997. ISBN: 87-592-2077-5

Atuakkami uani immikkoortortat ilagaat Luriap qaratsap pissusaanik ilisimatusarnera. Allaaserineqarportaaq immikkoortukkuutaartunik ataatsimoortitsilluni ilinniartitseriaaseq MI aallaavigalugu. Atuagaq pissanganarluinnartoq MI-p tunuliaqutaanik ersersitsisoq.

Howard Gardner:

Den Intelligente Skole.

Gyldendal, 1999. ISBN: 87-00-31696-2

Atuakkami Gardnerip isumaliutersuutaata ilinniartitsissutigineqarneranit paasisat sammineqarput.

Howard Gardner:

Disciplin og Dannelse.

Gyldendal, 2001. ISBN: 87-00-48178-5

Atuakkami Gardnerip suliamentit siullerniit tigusisarluni ilinniartitsisunit, angajoqqaanit tamanillu atorneqarsinnaasumik najoqqutassiuussivoq. Sammisat annertuut qulaajarpai, soorlu inuk piorsarsimasoq qanoq paasi-sariaqarnersoq, kiisalu atuartut ilinniartullu piorsarsimassuseqalersinnaanerannik ilitersuussilluni.

Thomas Armstrong:

Mange Intelligenser i Klasseværelset.

Adlandia, 1998. ISBN: 87-98-1179-1-2

Thomas Armstrongip allaaserivaa ilinniartitsisut atuartsinerminni perorsaanerminnilu Howard Gardnerip isumaliutersuuta qanoq iliorlutik atorsinnaagaat. Atuakkami siunnersuutit pitsaasut arlaqarput ilaqarpullu eqqarsaatigilluaqqaarlugit atugassanik. Soorlu meeqqat inersimasullu MI aallaavigalugu piginnaasaannik misileraaneq. Atuagaq naapertussagaanni silassorissutsit tamaasa aallaavigalugit ilinniartitsisoqartariaqarneranik isummertoqarsinnaavoq HG-lli tamanna siunerta-rinngilaa.

Ukiuni kingulliunerusuni MI pillugu internettikkut paasissutissarpassuaqalernikuuvoq.

Atuartitsissutit akimorlugit oqaatsinik ilinniartitsineq

Nassuiaat

Oqaraanni "atuartitsissutit akimorlugit oqaatsinik atuartitsineq" paasineqassaaq oqaatsit atorlugit atuartitsineq ingerlanneqassasoq, oqaatsinik ilinniartitsineq atuartitsissutit namminiutut ingerlannagu, imaluunniit atuartitsissutini allani oqaatsit ilinniartitsissutigineqartassanerattut paasineqarsinnaavoq. Piffiit ilaanni imarisamik aallaaveqarluni oqaatsinik ilinniartitsinertut taaneqartarpoq. Ilinniartitsinermut tunuliaqautaavoq atuartitsissutit imarisaanik ilinniarnissaq, oqaatsit aqqissugaaner, sumut atugaaner, oqaloqatigeeriaatsit piginnaasallu pingikkaluarlugit. Siunertaavoq oqaatsit oqaloqatigiinermi atorqarsinnaasunngorlugit ilinniarneqassasut, tamannali anguneqassaaq atuartitsissutit soorlu matematik, naturfag, inuiaqatigiilerineq atuakkilalerinerlu aqutugalugit, atuartitsissutini oqaatsit siunertalimmik atorqarlutik ineriartortinneqassallutik. Allaatigisat piviusut atuartit piginnaasaannut naleqqussarlugit atorqartassapput sammisallu atuartit pingaarutilittut oqaatiginiakkamik paasinnittaasiat saqqummiussisinnaassusiallu isiginiarlugu ingerlanneqartassapput. Oqaatiginiakkamik paasinnittaaseq saqqummiussisinnaanerlu atuartit piginnaasaat, eqqarsartaatsikkut misigissutsikkullu pisariaqartitaat naapertorlugi naleqqussarneqassapput. Oqaatsinik ilinniarneq tassaallisaaq oqaatiginiakkamik pitsaanerumik paasinnissinnaalernerq saqqummiussisinnaanermillu inerisaaneq.

Soormita?

Atuartitsissutit akimorlugit oqaatsinik atuartitsineq tungaviumik isikkumini oqaatsinik ilinniartitsinermut pammersaanermi nutaatut atorqaleraluttuinnartuuvuq. Misileraanerit siulliit 1960-kkunni Canadami ingerlanneqarput, misileraaneq taagorneqarpoq "immersion"-undervisning (tuluttut oqaluinnavilluni atuarneq) danskisut taaneqartarluni "sprogbad". Aallarteqqaarnermi atuartitsineq tuluttuinnaq oqaasillit franskisut ilikkarnissaat anguniarlugu inerisarneqarpoq. Atuartitsineq sammisani tamani franskisunnaq ingerlanneqartoq ilinniartitsisunillu franskisut pingaarnertut oqaasillit ilinniartitsisoralugit atuartitsineq inerisarneqartoq børnehaveklassimiit ingerlanneqalerpoq. Meeqqat inunnguutsumik oqaatsit atorsinnaavaat ilinniartitsisullu marluinnik oqaasiliupput. Aatsaat ukiup pingajussaani atuarneq

franskisut atuarneq assigalugu tuluttuinnaq oqaaseqarluni atuarneq annertusitikkiartuaaginnavillugu ingerlanneqalerpoq. Sivisunerusumi misileraanerit meeqqat oqaasii atorlugit oqaatsinik ilinniartitsineq meeqqap atuarnerani ukiup arfinillissaanniit piffissap affaa atuarneq nalinginnaavoq. Naliliinerit takutippaat misiliummik franskisut atuartitit nalinginnaasumik atuartunit franskisut angusaat pitsaaneruset.

Atuartit piffissap ingerlareernerani tuluttut oqaasillit tuluttoorsinnaanerit naleqqatigalugu piginnaasaqalerput, aamma kisitsinermi naturfagimilu inunnguutsumik oqaaserisaminnik atuartinneqartutut angusarissaartigaat.

Pammersaanermi inerisaasut allat aallartinneqarput, maannalu immersion-undervisningimik ingerlatat arlallit pilersinneqareerput: tamakkiisumik ilaannakortumillu, siusissukut kingusissukullu, kingusisooq tassaalluni arfineq-pingasunik ukioqalereernerup kingorna aallartinneq taavalu oqaatsit atugaasut tamatigut franskisusariaqaratik.

Misiliinerit teoriinik nutaajusunik oqaatsinik ilikkarniartarnerup imartuumik allanngorartumillu immersorneqarneratigut imaluunniit meeqqat oqaatsitigut sapinngisaat qulaatilaannguarlugi ingerlanneqartarnissaanik oqariartuutilinnik toqqammavissiupput. Naliliinerit kingusinnerusut ersersippaat atuartit tusarnaarluni paasinniarnermut pikkorissut, assigalugu oqallorissusut oqaloqateqarnissamillu aallarnissinnaallu atuartit, kisianni oqaatsit allattariarsornikkut oqaluttariarsornikkullu atuarnerat sivisuumik atuartitaareernerup kingorna ilimagineqarsinnaasumit appasinnerusooq. Tamanna ajornartorsiut "input-modellen" aamma "output-modellen" (allanartat oqaasiinik ilinniartitsinermi atorqartut) akuleriisillugit qaangernarneqarpoq, atuartit annerusunik ataqatigisunik oqaluttariarsornikkut allattariarsornikkullu oqaluttuanik eqqortumik suliaqarnissaq aallaavigalugu suliaqartittarlugit qaangernarneqarpoq. Taamaaliornikkut oqaatsit ilikkarusutat qanoq atorqartarneranut ilimagisanik pilersitsisinnaaneq suliaqarsinnaanerlu periarfissaqalissaaq, ilimagisallu kammalaatit ilinniartitsisullu peqatigalugit misilerneqarsinnaanngussapput. Tamanna oqaatsinik ilikkarniartarnermut eqqarsaatigisanut, annerusumik oqaatsinik ilinniarnermi allalluni sulinermik pingaarnerutitsisumut kisianni ilimagisanik pilersitsiviusumut misileraaviumut akissuteqarfiusartumullu tuluarpoq, kisianni ilimagisanik pilersitsineq ilimagisanillu

misileraaneq akissuteqartarnerlu akuleriissinneqarput. Taamak iliornikkut imarisamik aallaaveqarluni oqaatsinik ilinniartitsineq oqaatsinik qitiutitsisutut isikkulimmut akulerunneqarpoq. 1990-kkut ingerlaneranni arlaleriarluni eqqarsartaaseq nalinginnaasumik oqaatsinik ilinniartitsinermit ilanngunneqartarpoq, taamaalillunilu taagorneqalerluni imarisamik aallaaveqarluni oqaatsinik ilinniartitsinertut.

1990-kkut ingerlaneranni arlaleriarluni eqqarsartaaseq nalinginnaasumik allamiut oqaasiinik atuartitsinermit ilanngunneqartarpoq, taamaalillunilu immersion-undervisning (tuluttuinnavig oqalulluni atuarneq) imarisamik aallaaveqarluni oqaatsinik atuartitsinertut taagorneqalerpoq.

Qanormi atorineqassava?

Atuartitsissutit akimorlugit oqaatsinik atuartitsinerit assigiinngitsorpassuarnik iluseqartarput. Mianersortumik aallartikkusukkaanni qangatoornerusumik oqaatsinik atuartitseriaaseq ingerlanneqarsinnaavoq, piffissallu ilaani qulequtalerluni atuartitsineq, immaqqa storyline, ingerlanneqarsinnaavoq. Piffissap ingerlanerani atuartitsinermit qulequttat annertunerujartortumik ingerlanneqassapput. Taamak iliussagaanni ilinniartitsisup atuartitsissutigisani illersorneqarsinnaasumik ingerlatissagai pingaarpoq. Tamatumunnga tapiutigalugu imaluunniit aallarnisaataasumik sammisaqanngikkaluarluni atuarfigisami imarisamik aallaaveqarluni oqaatsinik atuartitsineq atuartitsissutit allat akulerunnerisigut aallartinneqarsinnaavoq. Uani eqqaaneqartumi periarfissat arlariupput: atuartitsineq, oqaatsinik atuartitsissutinillu ilinniartitsisut qanimut suleqatigiinneratigut pilersaarusionerqarsinnaavoq, kisianni aamma oqaatsinik atuartitsineq atuartitsissummi tamakkiisumik ingerlanneqarsinnaavoq. Oqaatsit atorlugit atuartitsissagaanni pisariaqarpoq ilinniartitsisuusup oqaatsinik ilinniartitsisuujutigaluni atuartitsissummik allamik atuartitsisinaanissaa.

Taaneqartuni marlunni pilersaarusionerq atuartitsissummi aallartissaaq. Atuartitsissutit imarisaa pingaarnersaavoq, atuarnerullu ineriartorneranik aqutsisuussalluni. Aallaqqaammut atuartitsissutiginiakkap imarisasaanik qulaajaasoqassaaq, tapiliunneqassaarli oqaatsitigut pinginnaasanik atuuffiinillu atuartitsinermit atuagassatut toqqakkanik qulaajaaneq. Mianersorfissaq annerpaaq tassaavoq atuartitsinissamik pilersaarusiata marluusut immikkut pilersaarusionerqarnissaat, naak sanileriisilugit akulerunnagilli ingerlanneqartussaagaluartut. Taamaaliornermit imarisamik aallaaveqarluni oqaatsinik atuartitsineq anguneqarsinnaanngilaq. Atuartitsineq taamak ittoq ingerlatissagaanni ilinniartitsisunit marloqiusamik atorfeqarneq, oqaatsinik atuartitsissummillu ilinniartitsisutut atorfeqarneq, akuerisariaqarpoq.

Atuartitseriaatsimi taamaattumi ajornartorsiut qitiusoq takkuttarpoq, tassa atuartut oqaatsinik paasisimasaat annikipallaartarmata. Sammisamut tunngasunik taaguutit ajornartorsiutaanngillat. Tamakkumi ilinniartitsisutut eqqumaffigineqartarput. Ersertartorli tassaavoq oqaatsinik paasisimasat annertunersaat ilimagisamik annertunerusumik atuarnermit attuumassuteqartarnerat. Taaneqarsinnaapput oqaatsit soorlu 'illup aningarnga' imaluunniit 'kuuk'. Oqaatsit atuartitsissummut toqqaannartumik attuumassuteqanngitsut kisiannili sammisani uumassusilinnut nunalerinermullu attuumassuteqarnertik tunngavigalugu takkuttartussat. Taamak ittoqartillugu pingaarpoq atuartitsinermit pinngitsoorani oqaatsinik sammisaqarluni atuartarnissaq. Tamatuma assigissaannik oqaatsit oqaloqatigiinnermit isumaqartitsilerlutillu ataqaatigiisitsilersartut ilinniarnissaat siuliani eqqaaneqartutulli pingaartigivoq. Tamanna angugutsigu atuartitsissutit imarisaanik aallaaveqarluni atuartitsisinaanneq piginnaasarfigineqalissaaq, nassatarissavaalu imarisamik toqqamaveqarluni atuarneq.

Atuartitsissutit akimorlugit oqaatsinik atuartitsineq atuartut klassimiittut katiterneqarneranik allannguisussaavoq. Nalinginnaanerpaavoq atuartut klassitut atuartineqartarnerat, tulliusarporlu atuartut nammineerlutik suliaqartarnerat, tamannalu apeqquserneqarneq ajorpoq. Suleriaatsit taaneqartut marluk ajunngivissumik kingunilimmik oqaatsinik imarisamillu ilikkagaqarfiusumut atorineqarsinnaapput. Atuartulli ilikkakkami aaqqiiffiginissaanut periarfissaqassappat ilikkakkallu imarisaanik paasinnilluassappat oqaatsit atorlugit eqimattani marlukkaarluunniit misileraanissaannut nalilerneqarnissamullu periarfissittariaqarput. Aatsaat taamak suleqatigiinnermit oqaatsit atuartitsissutinillu imarisaanik suliaqarneq akuleriissinneqarsinnaapput. Suleqatigeeriaaseq taamak ittoq ilinniagassaavoq, aatsaallu timitalerlugu ingerlakkaanni ilikkarneqarsinnaavoq.

Atuartitsissutit akimorlugit oqaatsinik atuartitsinerup tunngavittut ilusia malillugu atuartitsinissaq ilinniartitsisup kisimiilluni ingerlassinnaanngilaa. Taamak atuartitsissagaanni pisariaqarpoq ilinniartitsisut atuartitseriaatsip piviusunngornissaanut oqaatsinik atuartitsissummilu aaliangersimasumi atuartitsisuunissaq akuerissagaat atuarfiullu aaliangertariaqaraa tamakkiisumik ingerlatinissaq. Piviusumi atuartitsineq tamarmi oqaatsinik ilinniartitsiviunikuuvoq, pitsaanerulissaarlu ilinniartitsisup atuarfiullu akueralugu atulerpagu.

Atuakkat najoqqutarisallu

Soorlu takuneqarsinnaasoq atuakkat qallunaatuut suliat ataatsimut sammisallit taamaallaat sammivaat, asser-suutillu tassaanerupput atuartunut marlunnik oqaasilinnut atuartitsinermeersut (nunasisut qimaasullu meeraat). Sammisanut tunngatinnerullugu oqaatsinik atuartitsineq atuartitsissutinut allanut ilanngullugu atuartitsinerusooq pillugu atuarniaraanni (suli) tuluttut atuakkat atuartariaqarput.

Dorthe Bach:

Undervisning af tosprogede elever i almindelige klasser. Storyline mellem flere kulturer.

Quppernerit. 30 - 34 i: Ufe-nyt nr. 1. København: Undervisere af tosprogede elever, 1998.

Meeqqat nunani allamiut pillugit klassemi ataatsimi ataatsimik oqaasilinnik atuartulimmi (Inunnguutigalugu danskisut oqaasillit) aammalu marluvinnik oqaasilinnik atuartulimmi Storylinemik, oqaluttualiaq najoqqutaralugu atuartitsinerup ingerlaneramik allaaserinnee. Allaaserisami ilanngunneqarput atuartitsissutit danskisut oqaatsit, inunnguuseralugu danskisut oqaatsit, oqaatsit aappaattut danskisut oqaatsit kiisalu paasisitsiniaaneq/orientering.

Donna M. Brinton and Peter Master (eds.):

New Ways in Content-Based Instruction.

Alexandria, USA: Teachers of English to Speakers of Other Languages, Inc. (TESOL), 1997.

Quppernerit 302-t.

Atuagaq imaqarpoq klassinut assigiinngitsunik ukiulinik atuartulinnut sammisaqartitsinerit atuartitsinerillu naatsut aalajangersimasumik siunertallit. Soorunami najoqqutassatut maleqqissaagassatut isigineqarsinnaangillat atorineqarsinnaanatillu, kisiannili tassaapput sammisat pinerullugit oqaatsinik ilinniartitsinerimut atuartitsissutillu akimorlugit oqaatsinik ilinniartitsinerimut aaq-qissuussaallu arnerusunut isumassarsiorfiit atituut, ilinniartitsisut ataasiakkaat ilinniartitsisoqatigiilluunniit atuartitsinerimut aalajangersimasumut naleqqussarsinnaasaat.

Anna Uhl Chamot & J. Michael O'Malley:

The CALLA Handbook. Implementing the Cognitive Academic Language Learning Approach.

Addison-Wesley Publishing Company, Inc. 1994. Quppernerit 340-t.

CALLA tassaavoq atuartitsinerimut programmi tuluttut oqaatsit oqaatsit aappaattut atuartitsinerimut USA-milu atuartunut marlunnik oqaasilinnut nalinginnaasumik atuartitsinerimut akunnermiliuttoq. Atuartitsissutinik atuartitsineq oqaatsinillu atuartitsineq katiguppai. Siulequtsiussami programmip imai pingasut misissoqqisaarpai tassaasut: atuartitsissutip imarisaa, ilinniaqqinnissaq siunertaralugu oqaatsitigut piginnaangorsaaeneq ilikkartitseriaatsillu. Immikkoortut pingaannerit aappaanni allaaserineqarpoq programmi qanoq ililluni tunngavilerneqarsinnaanersoq immikkoortullu pingaannerit pingajuanni sammineqarput atuartitsineq atuartitsissutinut ukununga: pinngortitalerineq, matematikki, inuiaqatigiilerineq atuakkiornerlu. Atuakkami tassani atuartitsissutini sinneruttuni oqaatsinik atuartitsinerup ilanngutitinneqarnissaanut tunngaviit pingaarutillit nassaasaapput.

Pernille Cordes:

Aladdin og 1001 nats eventyr - et storylineforløb i 2. klasse.

Quppernerti. 23 - 26 uani: Ufe-nyt nr. 2-mi.

København: Atuartunut marlunnik oqaasilinnut atuartitsisut, 2001.

Storylinemik atuartitseriaaseq malillugu sapaatip akunerini arfineq marlunni atuartitsinerup ingerlanera atuartitsissutini ukunani danskisut atuartitsinerimi, danskisut oqaatsit aappaattut atuartitsinerimi assilialionermilu, tassunga sammisat oqaatsinillu ineriartortitsineq ilanngutitinneqassapput.

Ull Danstrøm:

Ordforrådstilegnelse i skolekøkkenet.

Qupp. 5-8 i: Ufe-nyt-imi nr. 2. København: Atuartunut marlunnik oqaasilinnut ilinniartitsisut, 1999.

Atuartut marlunnik oqaasillit oqaatsimik aappaasa atornissaannik pikkorissartornissaannik sukumiisumik ineriartortitsinerup pingaartumillu oqaatsit nalunngisaat ippinnangitsumik atuartitsinerimut ilanngutitinneqarsinnaanersut pillugit allakkiaq.

Jørgen Gimbel:

Dansk som andetsprog og orienteringsfagene.

Qupp. 343-352 uani: Skolepsykologi årg. 23, nr. 4.

København: Dansk psykologisk Forlag, 1986.

Uani erseqqissarneqarpoq oqaatsinik atuartitsineq aamma paasisitsiniaanermik/orienteringimik atuartitsinerusinnaasoq, kisiannili paasisitsiniaanermik atuartitsineq pinngitsoornani oqaatsinik atuartitsissutaassasoq. Taamaattoqassappat oqaatsit samminissaat pisariaqarpoq. Sammisassat piukkunnartut ukiumoortumik pilersarusiornermi atorineqarsinnaasut allattorneqarsimapput.

Jørgen Gimbel:

Undervisning i og på dansk for tosprogede elever. - Alle disse ord.

Qupp. 6-11 : Ufe-nyt-imi. Sammisag. Klasseni nalinginnaasuni atuartunik marlunnik oqaasilinnik atuartitsineq. København: Atuartunik marlunnik oqaasilinnut atuartitsisut, 1997.

Allaaserisap misissuinerit naalisarlugit eqqartorpai. Tassa misissuinerit atuartut paasisitsiniaanermik atuartitsinermi pissarsisarnerannut oqaasereriigaasa qanoq pingaaruteqartiginerannut tunngasut. Taamaalliluni erseqqissarneqarpoq faginik atuartitsisut aamma oqaatsinik atuartitsisuusut.

Jørgen Gimbel:

Tosprogede elevens ordforråd - at kunne og turde gætte hensigtsmæssigt.

Qupp. 41-47: Ufe-nyt-imi. Sammisag. Oqaatsit aappaannik ilinniartitseriaaseq. Du er vel nok heldig, at du har to sprog. København: Atuartunik marlunnik oqaasilinnik atuartitsisut, 2001.

Allaaserisap 1997-imeersup itisilerneqarnera, tassani atuartut eqqoriaasarnermi periusaasa piorsarneqarnerat atuartitsinermilu toqqissisimanerup imminullu tatiginerup pingaaruteqarnerat erseqqissarneqarpoq. Suleqatigiinnerup pingaaruteqarnera erseqqissarneqarpoq, kisiannili atuarfiup oqaatsit atuartitsissutit tungasigut perorsaariaatsimik politikkeqarnissaat aallaaviusariaqarpoq.

Kirsten Haastrup og Michael Svendsen Pedersen:

Input - output - interaktion.

Qupp. 7 - 13 uani: Sprogforum årg.4, nr. 10. Sprogtilegnelse. København: Danmarks Pædagogiske Bibliotek, 1998.

Oqaatsinik ilinniartarneq pillugu oqaatsinik atuartitsinermi isumaliutersuutit sammineqarput. Canadamiut immersion programmii tassunga aallaaviupput qitiutus, kisiannili allaaserisap oqaatsinik atuartitsineq sammineruaa. Aamma uani atuarneqarsinnaavoq: www.dpb.dpu.dk/infodok/Sprogforum.

Margareta Holmegaard:

Språkmetvetenhet och ordinlärning.

Qupp.34-40: Ufe-Tema-mi 2001.

Andetsprogs-pædagogik. Du er vel nok heldig, at du har to sprog. København: Atuartunut marlunnik oqaasilinnut atuartitsisut, 2001.

Oqaatsit atorsinnaasat nalunngeriikkallu atuartitsinermi pissarsinissamut pingaarutaat erseqqissarneqarpoq, aammalu oqaatsinik isumasiuinerimut aaqqissorneqarnera aallaavigalugu takutinneqarpoq sammisanik atuartitsinermut ilanngullugu taassuminnga aaqqissuussamik qanoq atuartitsisoqarsinnaanersoq.

Elisabeth Selj:

Integrering av norsk som andrespråk og o-fag på barnetrinnet.

Qupp. 296-309 uani: Lise Iversen Bjørkvåg, Anne Hvenekilde/Else Ryen (aaqq.): "Men hva betyr det, lærer?" Norsk som andrespråk - Fagdidaktiske bidrag. Oslo: Landslaget for norskundervisning (LNU) og J.W. Cappelens Forlag a.s. 1990.

Norskisut oqaatsit aappaattut atuartitsinermi qanoq ililluni oqaatsit atorsinnaasat nalunngeriikkallu oqaasilinerlu atorlugit atuartitsissoqarsinnaanersoq, taanna ataatsimut sammisaqarluni atuartitsinermik ilaqartillugu atuartitsissutigissagaanni. Atuartitsinerit taamaattut ingerlasarneri naatsumik nassuiarneqarpoq.

Marguerite Ann Snow & Donna M. Brinton (eds.):

The Content-Based Classroom. Perspectives in Integrating Language and Content.

New York: Longman, 1997. Quppernerit 431-t.

Atuakkap siunertaraa nassuiassallugu imarisai tunngavigalugit oqaatsinik atuartitsineq atuakkap saqqummiunneqarnerata nalaani sumut killissimanersoq. Atuaq pingartup iluani sulit atuakkiat pingaarnersaraat. Atuaq immikkoortunut pingaarnernut pingasunut aggorneqarsimavoq, immikkoortoq siulleq annertunerpajulluni. Immikkoortumi siullermi imarisai tunngavigalugit atuartitsinerup sorpassuarnut atorneqarsinnaanera allaaserineqarpoq, taakkununga ilaallutik kapitalit arlallit alloriarfinnik assigiinngitsunik atuartitsinermut tunngassuteqartut, kisiannili aamma kapitalit ilaqarput atuartitsissutit siunertaannik, atortussanik, ilinniartitsisut piareersarnerannik, ilisimatusarnermik periaatsinillu qinigassanik allanik. Immikkoortumi II-mi pissutsit piviusut sammineqarput. Ilinniartitsisut suleqatigiinnerat aammalu atuartitsinerup allaffissornikkut aqunneqarnera. Immikkoortoq III-mi atuartitsissutit imarisaat tunngavigalugit oqaatsinik atuartitsinerup oqaatsinillu atuartitsinermut tunngasut allat attuumasutaat.

Kapitalit ataasiakkaat sammisamut massakkorpiag soqutiginaateqartut immikkut pissarsissutigalugit atuarluarneqarsinnaapput.

Stephen B. Stryker and Betty Lou Leaver (eds.):

Content-Based Instruction in Foreign Language Education: Models and Methods.

Washington, D.C.: Georgetown University Press, 1997. Quppernerit 328-t.

Atuakkap pingaarnertut imarai inersimasunut, tamatigunajak ilisimatusarfinni ilinniartunut, atuartitsissutit imarisai tunngavigalugit oqaatsinik atuartitseriaatsimi programmit allaaserineri. Programmit assigiinngitsut sukumiisumik allaaserineqarput makku eqqartorlugit: ineriartortitsineq, oqaatsit imaasalu attuumassuteqar-

nerat, tunngaviit ajornartorsiutillu. Tassungali tunngavigtillugu aallarniut soqutiginarnerpaajuvoq, tassani aaq-qissuisut marluusut atuartitseriaatsip ataatsimut isigalugu isumaata tunngavia, isumaliutersuutit tassunga tunngasut atornerqarnissaalu nassuiarpaat.

Merril Swain:

Manipulating and Complementing Content Teaching to Maximise Second Language Learning.

Quppernerit 234 - 250 uani: Robert Phillipson, Eric Kellerman, Larry Selinker, Michael Sharwood Smith and Merril Swain: Foreign/Second Language Pedagogy Research. A Commemorative Volume for Claus Færch. Clevedon, Philadelphia: Multilingual Matters Ltd., 1991.

Misissuinerit aallaavigaat atuartitsissutinik imarisai tunngavigalugit atuartitsineq nalinginnaasoq tamatigut tassaasariqanngitsaq oqaatsinik atuartitsineq pitsak. Swainip ilimanarsisippaa tamatumunnga pissutaasoq atuartitseriaatsip oqaatsit piorsaasinnaassusiannik immikkut innimigisaqannginneranik. Swain siunnersuuteqarpoq iluarsisutaasinnaasunillu assersuusiorluni, 1) atuartut oqaatsinik sakkussaannik atornissaminnut tulluarsakkanik pitsaanerpaanik tunillugit, 2) atuartut periarfissillugit oqaasiliornissaannik atornissaminnut tulluarsagaasorujussuarnik, 3) atuartut oqaatsinik atuinertunnersannut atatillugu ilitsersorlugit naq-qillugillu, aammalu 4) atuartut ikiorlugit qanoq ilillutik oqaatsinik marlunnik atuinerminni sanngiiffitik takusinnaaneraat sanngiiffitillu aallaavigalugit qanoq ilionissaannik siunnersorlugit.

Allaaserisaavoq ilisimatusarnermik qitiusumik tunngavilik, oqaatsinik atuinermi ineriartortitsineq imarisai tunngavigalugit atuartitsinermut ilanngutissagaanni pisariaqartoq.

Anita J. Sökmen:

3.1 Current trends in teaching second language vocabulary.

Quppernerit. 237 - 257 uani: Norbert Schmitt and Michael McCarthy (eds.): Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy. Cambridge University Press, 1997.

Oqaatsinik pisinnaariikkanik piorsaanerup aaq-qissuus-samik suliarinissaanik siunnersuuterpassuarnik imaqarpoq. Siunnersuutit atuartitsissutini tunngavigalugit atuartitsinermut ilanngunneqarsimangillat, kisiannili taama ittunut ajornanngitsunnguamik atornerqarsinnaas-sallutik.

Birthe Sørensen aamma Kitte Søndergaard Kristensen:
Litteraturpædagogik i modtagelsesklasser.

Quppernerit. 57-63 uani: Ufe Tema 1999. Tosprogede elever og læsning. København: Atuartunut marlunnik

oqaasilinnut atuartitsisut, 1999.

Atuakkiorneq pillugu atuartitsineq nutaanerusoq pillugu allaaserisaq naatsoq, tamatuma kingorna 14-iniit 18-inut ukiulinnut marlunnik oqaasilinnut danskisut oqaatsit oqaatsit aappaattut atuartitsinermik ingerlatsineq allaaserineqarpoq, taakkununnga atuakkiorneq pillugu atuartitsineq atornerqartarmat.

Allaaserinnittoq: Lotte Jacobsen

Eqqumiitsuliorluni suliaqarneq

Eqqumiitsuliorluni suliaqarnerup suna imarivaa?

Eqqumiitsuliorluni suliaqarnermut ilaapput paasinnittaatsit, takutitseriaatsit aamma suleriaatsit eqqumiitsuliornermi kiisalu kulturikkut oqaluttuarisaanermi sammisassat. Atuarfimmi atuartitsineri eqqumiitsuliornermi suliaqartitsineq oqaasertalersussagaanni siunnersuuterpasuarnik qulequtarpasuarnillu pissarsiffiusussavoq. Eqqumiitsuliorluni suliaqarneq, suliaq eqqumiitsuliaasoq, kusanartuliornermi ilinniutit, suliffeqarfanni atorinnaasut, “ilisimasaq qassiiliuutigineqanngitsaq” - immaqaluunniit allatut oqaatigalugu “suliart atuagarsornerunngitsut”. Taaguutit aallaaveqarput suleriaatsinik assigiinngitsorpasuarnik pilersarusiorneranniit timitaliartornermut.

Eqqumiitsuliornermi suliaqarneq fagitut ataatsit ut inissinneqarsinnaanngilaq imartuneroqalunili ilinniartitsineri ilikkarniarnermilu sammisaasoq.

“Eqqumiitsuliornermik suliaqarluni” ilinniariartitseriaatsip ilisarnaatigaa maluginiutit, timip sannai atorinnaaneralu kiisalu pilersitsitsiartuaarluni suliaqarneq suleqatigiissinneqarmata. Atuartitsineq meeqqanut takutitsiffiusoq assilissanik, atortunik, nerisassanik, nipilersornermik imal. allanik malussarniutinik sammisaqartitsilluni. Suliaqartitsineq inerittulik, soorlu apeqqutit, paasiniaaqqissaarnerup akissutissarsiornerullu pilersitaanik sulianik takussutissarsiffiusartoq.

Assassorluni eqqumiitsuliorlunilu suliat ingiaqatigiissittariaqarput. Assassornitsigut ilusilersuinitigullu misilittaasarlutalu paasisarparput piginnaaneqarnerput. Perorsaariaaseq eqaatsoq pilersitsisarpoq piginnaasanik assigiinngitsunik ataasiinnarmik sammisaqartitsinani. Meeqqat pisariaqartippaat assigiinngissitaartunik sammisaqartinneqarnissartik. Pingaaruteqarpoq tassami malussarsutsit tamarmik ikorfaliatulli oqimaqatigiissuseqarput taamaattumillu meeqqap sanngiiffigisai aamma inissaqartinneqartariaqarlutik inuttut nukittoriartornermi ilikkagassanut ilaammata. Meeraq misileraaniartillugu ilitsersorneqartariaqarpoq pitsaasunik sammisaqaqqullugu. Taamatuttaaq ippoq misigissutsit silarsutsisillu tungaasigut.¹

Tamatigorluinnangajak inerititsiartorneq assassorluni suliaassartaqartarpoq suliaqarnerlu aamma kusanartunik inerititsisarluni. Assassorluni suliaqarniaraanni makku isummersuutigineqaaqqaartarput: periusissaq, siunnius-

saq, isummersuutit, piareersarneq, piginnaasat pisinnaasallu. Pisariaqarpoq isummersornissaq takorluuisinnaanerlu misikkarissuserlu. Eqqumiitsuliorluni suliaqarnermi takorluuisinnaaneq misigissutsillu, oqaluttualiat silarsuaannut inissinnaaneq silaarutaasarsinnaanerlu inissaqarput. Kusanassutsit assigiinngitsut tassaapput meeqqat naammattoortagaat namminneq allallu assiliaanni, timersorluni takutitsineri rytmilersornermilu tassaavorlu pinnguaatini nuannersuni isiginnaartitsinermilu naapitassat.

Sooq?

Eqqumiitsuliorluni suliaqarneq meeqqat ilikkagaannut, ilinniartitsisut piginnaasaannut ilinniartitsinermilu periutsinut attuisarpoq. Ilinniartitseriaaseq ammaassisuuvoq kusanartualianut misikkarissuseqalersitsilluni atuartullu inuttut naleqassusaasa immikkullu kultureqarnerata ataq-qinassuseqarnerannik takunnissinnaalersitsilluni. Ilinniartitseriaaseq alloriarfanni tamani pinngitsoorneqarsinnaanngitsaq. Inuusuttuaqqat inuusaasiannik ilisimatuserneruttaaq takutippaa inuusuttut imminnut aqqissuunnerat, inooriaatsiminnik pilersitsinerat imminnut paasininnerannut qitiulluinnartoq qalliinnaasiornerullu pinnguarnertullu isigineqaannarsinnaanngitsaq². Naatsumik oqaatigalugu tassaavoq misigissutsinik eqqarsaasersuutinillu oqaatsit assigiinngitsut atorlugit takutitsisinnaanerup pingaaruteqassusia immiut paasisinnaanissamut, allanik paasinissinnaanermut silarsuarmullu avatangii-serisamut.

Kusanartuliorsinnaanermut ilinniarterit eqqumiitsuliorluni suliaqarnermut ilaalluinnarput. Ilinniarnermi periutsit qanittoq tikillugu sammineqarpiarsimangitsut. Ukiuni kingullerni qaratsamik ilisimatusarnerup takussutissaqartilerpaa periarfissaqartoq allatut iliorluni ilinniartitseriaatsimik saqqummiineri, allaaserinninnermi periutsinilu. Kusanartuliorluni ilikkarniartarneq misikkarissutsit atorlugit paasinnittaatsit nalilernerqartarpoq. Kusanartuliornerup misigissutsit eqqortarpei, eqqarsalersitsilluni nalilersuititsillunilu. Kusanartuliorluni ilinniartitsineri assersuutit sakkugineqartarput. Kusanartulerineri qinigassat pisariaqartut arlaqartullu sungiusarneranni sungiussivissinnaaneq misilittaanerlu, suleroorneq isummalioqqissaarnerlu pisariaqartinneqarput. Suliami pingaaruteqarluinnarpoq ilusinititsiartuaarluni

takorluuisinnaaneq. Assassonerli kisimiilluni sunniuteqanngilaq. Suliarisalli anguniarnerani suleruleornermik nassataqarpat - eqqarsaasersorujoornermik eqqarsarluarnermillu - aatsaat taaneqarsinnaavoq kusanartuliorluni ilinniartitsinermik. Iikkarniarneq misilittakanik nutaanik pissarsiffiusarpoq, soorlu pisinnaasanik, takorluuillaqqissinermik misilittagaqalernermillu. Piginnaasarilikkat isummorsornermi takutitsinermilu erserpata oqaatigineqartarpoq tassaasoq inuttut ineriartorneq.

Qanoq ililluni?

Eqqumiitsuliorluni suliaqarneq atuartut perorsarnerannut ilaallunilu ilaatinneqarsinnaavoq, tassa atuartut assigiinngissitaartumik takutitsisinnaanerannik periarfissinnetarigut. Misikkarissutsit imminut maluginiarnermi allanillu oqaloqatiginninnermi perorsaataapput. Fagini taakkunani ilinniartitsisut, tassalu Atuarfitsialammi sumiifinni ataasiakkaani ilinniartitsissutissatut toqqakkani ilinniartitsisut, tamarmik ilinniartitsisatut taakkunanga misilittagaqarput. Fagit taakku ilisarnaatigaat kusanartulerineq, eqqumiitsuliorneq assassonerlu. Piginnaasat kulturitsinnut tunngassuteqarlunnartut namminerlu kulturimut oqaluttuarisaanermilu ilaanermik takutitsiffiusut.

Eqqumiitsuliorluni suliaqarnermi misikkarissuseq malussarniarnerlu ilaapput. Periarfissaavoq immikkut illuinnartumik suliaqarnissaq misigisaqarnissarlut: timip aalatinnera takutitsinerlu, assannik attuaasaqarneq, nipinik tusarnaarneq, qalipaatinik isigisaqarneq, mamassutsit misilittarneri namminerlu suliatigut takutitsisinnaaneq.

Piginnaasat tamakku suleriaatsini ataani taakkartorneqartunut ilaapput eqqumiitsuliorlunilu suleriaaseqarnermi ilanngunneqarsinnaallutik. Suleriaatsinut ilaatinneqarpoq ilikkarniarneq akisussaaffeqarnerlu. Katikkaanni inernerivaat paasisanik, misilittakanik inoqateqarnermillu tunngasut ilinniartitsinermi ilanngunneqarmata.

Pilersaarusiornermi naliliinermilu eqqumiitsuliorluni suliaqarnermi meeqqat ilikkarniarnerannut paasisutissat nutaat saqqummerput kiisalu meeqqat nammineerlutik atuartitsinermi peqataasinnaanerat allatut naliliiffigineqarluni. Suleriaatsit tamaasa immikkut isigisagaanni tamarmik immikkut sakkusaqartitsilerput ileqqunik nalilersuinissamut ilinniartitsinermilu qanoq iliorluni nutarterisoqarsinnaaneramik kiisalu ilinniartitsisatut allanngorarlugit ilinniartitsisisoqarsinnaaneramik.

Suleriaatsit tallimaasut ima immikkoortiterneqarlutillu allaaserineqarput:

1. Misigisaqarluni suleriaaseq, ilinniartitsinermi aalaavigineqarluni timip malussarissusaa misigissusaaalu, misigisallu siunertamut aalajangersimasumut atorneqarsinnaanera.

2. Suleriaaseq piginnaasat aallaavigalugit, apeqqutaatinneqarluni piginnaasat sorliit, "oqaatsit" ilinniartitsinerup paasinarluartumik ingerlanneqarnissaanut saqqummiinissamullu atorneqassanersut.

3. Suleriaaseq takutitsilluni, apeqqutaatinneqarluni meeqqat takorluuinerikkut ilusilersuisinnaanerit ineriartornerannut ilinniartitsisatut ilanngunneqarsinnaasoq.

4. Suleriaaseq nassuiaasersuilluni, pingaartinneqarluni ilinniartitsinermi taaguutsit suliamut tunngassuteqartut kiisalu misissuilluni nalilersuillunilu suleriaatsinik sungiusaalluni piginnaaneqalersitsinissaq.

5. Attaveqatigiissinnaaneq, pingaartinneqarluni ilinniartitsinermi sammisaritinneqartut atuartunut piginnaangorsataassasut ilisimatitsisinnaaneramik, oqallitsisinnaanermik oqalliseqataasinnaanermillu.

Ilinniartitsisatut eqqumiitsuliorluni suliaqarnermik aalaavilik nassuarneqarsinnaavoq pilersaarusiorneqarsinnaallunilu suleriaatsinik tallimaasunik tamaginnik imaqartillugu. Ataasiakkaarlugit atorneqarpata misilittagaqarnissamut piginnaasaqalernissamullu aqutissiuussuupput. Suleriaatsit imminnut ikorfartoqatigiipput, tassami sammiviit assigiinngissitaartut atuartunik periarfissimmata misilittaanissamut. Ilinniartitsisut ilinniartitsisatut pillugit oqaloqatiginneranni isumaliutigisanut akissutissanullu aqutissiuussisinnaalluarput.

Ilutigisaanillu suleriaatsit nalilersuinermi atorluarneqarsinnaapput. Ilinniartitsisup sulianik naliliiniernermini suliap pitsaassusaa, misissoqqissaarnissaa aammalu tunngavigisai periarfissallu ilanngullugit atuartitsinermini maluginiagassarai.

Eqqumiitsuliorluni suliaqarnermi periarfissat

Eqqumiitsuliornermik suliaqarluni sammisaqarnerup isigisat, tusaasat timikkullu malussarniarneq eqqortarpai. Silarsuup avatangiiserisap inooqataaffiginera allatut isilerluni sammineqartarpoq. Pitsaassutsit makku pineqarput:

- qaamaneq, qalipaatin ilutsillu
- nipi, erinaq rytmilu
- tipi, mamassuseq, isikkoq teksturilu
- timimik aalatitsinerit massakkut siunissamilu sunniuttarnerat
- oqaatsit, timikkut pissusilersuutit assilissallu

- ilaarsilluni takutitsinerit assigiinningsut
- assassorkluni suliaqarneq, sananeqaatsit malugissuserlu.

Silarsuaq inuuffigisaq eqqartussagaanni, paasiniaaraanni ilikkagaqarfiginiaaraannilu taakkartukkat taaguutit ilinniutini allani suliaqartitsinermilu ator neqarsinnaapput eqqumiitsuliornermik suliaqartitsisilluni ilinniartitsissutissanik pilersaarusiornermi.

¹ Mogens Hansen (1997): Håndværkesskole, og (1988) Intelligens og tænkning.

² Se f.eks. Kirsten Drotner (1995) At skabe sig selv, Gyldendal

Atuakkat najoqqutarisallu

Søren Graff (red):

Praktisk musiske arbejds mønstre i fagdelte og tværfaglig undervisning.

Folkeskolens musiklærerforening, 1996.

ISBN 87-7761-169

Atuakkami assersuutit allaaserisallu aallaaveqarput eqqumiitsuliornermik suliaqartitsisilluni ilinniartitsisarnernit aammalu eqqumiitsuliornermik atuartitseriaatsip periarfissarpasui eqqartorneqarlutik. Allaaserisani siunnersuutigineqartarpoq isumaliutersuutit isumassarsiallu atuartitsinermi ator neqarsinnaaner at.

Tidskriftet KvaN, Temanummer 53:

Det praktisk musiske.

1999 Se for bestilling www.kvan.dk

Atuagassiami sammineqarpoq atuartitsinermi eqqumiitsuliorluni suliaqarneq nutaaliorknerusooq annertoog. Periutsit faginut tamanut ilanngunneqartariaqarput aammali suliani ataatsimoorussani aaqeeqatigiin niarnermilu. Danmarkimi atuarfeqarnermut inatsimmi taamatut allassimasooqarpoq. Isumassarsiorfissatsialaavoq kalaallit atuartitsinermi nutarteriniarneranni. Saqqumersumi eqqarsaasersuutigineqarpoq eqqumiitsuliorluni suliaqarneq - eqqarsalersitsisillunilu ineriartortitseqqissinnaanermut aqqutigineqarsinnaasunik isumaliutersuutinillu, naak oqaasertaliiniarneq ajornakusoorsinnaagaluartoq.

Suzanne Ringsted og Froda Jesper:

Plant et værksted.

Grundbog om æstetisk-skabende virksomhed. 2 udgave. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, A/S København, 2001.

Imarai isumaliutersuutit eqqarsaasersuutillu; "Silasorissutsit assigiinningsorpasui" - Howard Gardner, norgemioq isiginnaartitsinermut perorsaasooq, Malcom Ross allallu eqqartorneqarput. Isumaliutersuutit isiginnaartitsisilluni perorsaariaatsimut tunngassuteqartut ilinniartitseriaatsillu nalilersornissaanut sakkussanik tikkuussisooq. Atuakkami siunnersuutigineqarpoq assassorkluni - inerititsiartorneq - kusanartulerinerlu meeqqat, inuusuttut inersimasullu atuarfimmi inuleriffinnilu sammisinnaasaat.

Anne Maj Nielsen m.fl.:

Billeder, stoffer, mad og musik.

Kroghs Forlag A/S, 1994.

Allaaserisani eqqartorneqarpoq nalilersuinerit assilialiorluni, angerlarsimaffimmi sammisassanut, assasornermi nipilersornermilu ineriartortitsilluni sulianik. Siunertarineqarpoq atuartut ilisimasaat aallaavigalugit atuartitseriaaseq. Eqqumiitsuliorluni suliaqartitsilluni ilinniartitsinermi. Uani allaaserineqarpoq, isumasiorneqarluni nalilersorneqarlunilu atuartitseriaatsit assigiinngitsut ingerlanneqartarnerat. Isumaliutersuutit ingerlatsinermilu naapertorneqarnersut nalilersorneqarpoq.

Helle Brønnum Carlsen og

Annelise Terndrup Pedersen:

Bogen til Hjemkundskab - bid for bid.

Gyldendal Undervisning, Gyldendalske boghandel,

Nordisk Forlag A/S Copenhagen, 1998.

Atuakkami siunertarineqarpoq angerlarsimaffimmi suliasassanut ilinniartitseriaatsip isummanik nutarteriffigineqarnissaa, uani siunnersuutigineqarluni atuartitseriaatsimi kusanartulerinerup ilanngunneqarsinnaanera. Atuakkami isummersuutit suliaqarnerlu takutinneqarput, takukkit qupp. 11-37.

Jette Benn og Bente Haugbøl:

Hjemkundskab - i ord og handling.

Består af Elevens bog og Lærerens bog. Alinea A/S, København, 2002.

Atuakkami siunertarineqarpoq atuartitsissummi misissuisoqassasoq, misileqqiilluni, misilittaalluni, takutitsilluni, eqqarsaqqissaarluni, oqaloqatigiilluni, oqallilluni, ilorrisimaarluni misigisaqarnissarlu. Ilinniartitsisumut tunngatitaq takuuk, immikkoortortaq periarfissanut tunngasoq qupperneq 47-57.

Kirsten Fredens:

Musik og æstetik I: Kognition & pædagogik.

Årg. 11, nr. 41 (2001). - S. 33-42

Perorsaanerme ilinniartitsinermilu kusanartulerinermut eqqumiitsuliorluni suliaqarnermut tunngasortai, piorsarsimassutsimi nalinginnaasumi torersumik takutitseriaatsit. - Nipilersorneq aqputigalugu allaaserineqarpoq kusanassutsimik takunnissinnaassuseq.

Edward Morris:

Nye veje til læring I: Efterskolen.

Årg. 33, nr. 17 (2001). - S. 10-12

Eqqumiitsuliorluni suliaqarneq imatut paasineqassanngilaq tassaasoq ilinniartitseriaatsimik qasunartumik kussassaaneq, imaallunilu atuartut ataasiakkaarlugit aallaavigalugit ilikkarniartarnerannik sammisaqarneq.

Helle Sjøgren og Lisbeth Møller:

Der findes et land: idé- og inspirationsbog til praktisk-musiske projekter i indskoling.

Dafolo Forlag, 9900 Frederikshavn 1. udgave. 1999.

Imarivai ilinniartitsinermut siunnersuutit ilaatigut taakartorneqarlutik sammineqarsinnaasut assigiinngitsut: Qalipaaserineq, Qalipaatiq oqaluttuassartai, Qalipakkat, Atuakkiorpugut, Bamsikka, Ujarak oqaluttuarpoq, Nipilersugassarsuarnit isiginnaartitsissusiornermut, Tableaux vivants: assit uumassusillit, Kiinarpat inuusalluniaqui, Fjernsynisaliorluni isiginnaartitsiviit (Kukkas-ser) Atuagarlu siaartagaq.

Kirsten Hartmann m. fl.:

Natur/teknik og den praktisk musiske dimension: en didaktisk udfordring.

Forlag: Danmarks Lærerhøjskole,

Serie: Udviklingsprogrammer 1998

ISBN: 87-7701-607-6

Suliamut piginnaasat, pinngortitalerineq, ilinniartitsineq ineriartortitsinerlu, suliaqarneq/eqqumiitsuliorneq, pilersaarusionerq kiisalu 1. klasse miit 5/6. klassenut atuartitseriaatsit. Atuaakkanik najoqqutarisanik innersuusutitalik.

Den praktisk musiske dimension i undervisningen:

Opsamling og perspektiv.

Undervisningsministeriet. Publikation.

Uani allaaserineqarput perorsaariaatsit pingarnerit ilinniartitsisut eqqumiitsuliornermik suliaqartitsilluni ilinniartitseriaatsimut tunngasunik oqallinneranni sammineqartunik.

www.uvm.dk

IT atuartitsissutini tamani

Atuarfik pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 8, 21. maj 2002-meersumi § 9 imm. 5-mi allassimavoq: Atuar-titsissutini ataasiakkaani aamma atuartitsissutini qani-tariissuni tamani IT atuartitsinerup ilaatut atuartitsi-nermilu atortutut ilaatinneqassaaq.

Imatullu paasisariaqarpoq IT atuartitsissutit atuar-titsinermilu sakkutut atorneqassasoq. Allatut oqaati-galugu IT ilinniartitsissutigineqassaaq, soorlutaaq com-puterit, computerit aqutsissutai, scannerit, assiliissutit allallu ulluinnarni atuartitsinermi iluaqutissatut atorne-qassasut.

Naatsorsuutigineqarpoq IT atuartitsissutini tamani ilaatinneqassasoq siunertarineqarpormi atuartut IT-mik atuisinnaalersimallutik atuarfimmi naammassisassasut. Aammattaaq IT-mik qanoq ilinikkut atuinisaaq paasi-simassavaat soorlutaaq IT-mik atuinerup kinguneri-saanik suut akimmiffiusinnaasut sillimaffiginissaat ilik-karsimassagaat. Paasisat tamakku atuartumit taamaallaat ilikkarneqarsinnaapput atuarfik atortunik tamakkuninnga atuartunut ilinniartitsisunullu neqerooruteqarpat tassaa-sunik - computerit maskiinartai, computerit aqutsissutai, atassuteqaatit, pikkorissarnissamut periarfissat ass.

Taamaattumik pisariaqarpoq ilinniartitsisut pikko-rissartarnissaat qulakkeerniarlugu ilinniartitsisup atuar-fiullumi piareersaasiortarnissaat IT pillugu anguniakkat peqqussummi piumasarisaasut naammassineqarsin-naaqullugit. Naatsorsuutigineqarpoq ilinniartitsisut ta-marmik qarasaasiamik atuisinnaasariaqartut pinngitsoo-ratillu tekstbehandlingertaa, allakkerivittaa (mailertaa), Internetti ass. atorsinnaasariaqarlugit.

Programmit atuartitsinermi atortut

EDB/IT immikkut atuartitsissutaajunnaarnikuvoq. Tassa ima paasisariaqarpoq IT nalinginnaq ilinniartitsinermi sakkutut pisariaqarfiaatigut atorneqartassasoq.

Piumasaqaataangilaq ilinniartitsisut tamarmik qara-saasialerinerimik immikkut ilisimasaqarnissaat. Klassemi ilinniartitsisut ataatsimoorlutik isumagisassarivaat meeq-qat tamakkerlutik qarasaasiap piginnaasaanik assigiin-ngitsunik misilittaallutillu ilinniartinneqarnissaat. Qara-saasiat programmiisa atornissaannik ilinniartitsineq pi-sassaaq suliamut aalajangersimasumut tunngatillugu. Qarasaasiap programmi tulleriarlugit atuartunut ilin-

niartitsissutigineqassanngillat; kisiannili suliamut tun-ngasumik atorfissaqartitsileraangata programmi atorfis-saqartitaat ilitsersuussutigineqartassaaq.

Soorlu assersuutigalugu grafikprogrammi ilitsersuu-tigineqarsinnaavoq atuartut immikkut sammisaqarner-minnut atatillugu digitalkameranik assiliartalersuiniar-tillugit, imaluunniit grafikprogrammi ilitsersuutigineqar-sinnaavoq atuartut suliaminnut atatillugu assinik scanne-riniarpata.

Taamatuttaaq tekstbehandlingimik ilitsersuisoqarsin-naavoq atuartut allaaserinninnialerpata, soorlu ineriartor-titsinermit tunngatillugu allaaserinninniartillugit ass.

Regnearki (kisitsinermit programmi) atorneqarsin-naavoq kisitsisit atorlugit nalunaarsuusiordermi/misis-suinermi soorlu immaqa Imatut-systemimut immius-sinermi. Aamma taamatut iliortoqarsinnaavoq atuaqatigiit paasisassarsiorlutik angalanissaminnut katersuiniar-tillugit ass. atuartut namminerisaminnik regnearki ator-lugu naatsorsuusiorderinnaapput namminerlu ingerlatartik akisussaaffigalugu.

IT sakkutut IT-milu atuartitsineq ataatsimoortinne-qarput - tassa atuartoq IT sakkugalugu atuartinneqarpoq atortorineqarlutik computerit maskiinartai aqutsisuilu.

Taakku saniatigut programminut atuartitsissutissat as-sigiinngitsorpassuupput pisariaqartinneqassappat ator-torineqarsinnaasut.

Programmit ilaat sungiusaataapput, atuartoq aalaja-ngersimalluinnartumik sungiusarneqarsinnaalluni - ilai annertunerusumik ilikkagaqarusuttunut naatsorsuussaal-lutik. Soorlu apeqqutinik akissutissarsiornermi atorneqar-sinnaallutik, matematikkimi suliassanut, titartakkanik geometrimi sammisaqarnermi allarpasuarnilu.

Programmit ilarpassui matoqqasuupput - tassa imaap-poq suliffiit aalajangersariikkat atorlugit sulisoqarsin-naalluni programmit allanngortinneqarsinnaanatik, soorlu immaqa imarisai, periutsit, uteqattaartuutut ass.

Taakku saniatigut siunertaavoq atuartut misilittaassagaat computerip mailia (allakkerivia), Internet, ujarlersin-naaneq atuarfimmi atortunik (ass. Bibliomatikkimi) allanilu (ass. SkoDa-mi). Taakku aamma ilitsersuuti-gineqartariaqarput atuartitsinermi atortussanngorpata aammalu atuartup ineriartornermini atorfissaqartilerpagit. Internetip atorneranut atatillugu oqaaseq piginnittus-

saaneq ilanngunneqartariaqarpoq. Pingaaruteqarpoq atu-artut ilikkassagaat allaaserisat, assit, nipit il. il. nettimiit atornerinut tunngatillugu suna inerteqqutaannginnersoq sunalu inerteqqutaanersoq.

Atuartut aamma ilinniassavaat nittartakkat suut pitsaasuunersut suullu ajortuunersut immikkoortinnissaat, soorlulusooq nittartakkat atorneqartillugit atuakkanik isornartorsiuneq atuartitaanerup ilaatut ingerlanneqartariaqartoq.

Naatsorsuutigisariaqarpoq atuartut paasissutissat pisariaqartut amerliartuinnavissut nettimet aasalissagaat.

Mailinut tunngatillugu atuartut "ileqqorissaarneq" ilinniartariaqarpaat - tassa imaappoq qanoq ililluni torersumik mailertoqarsinnaasoq, oqaatsit atorneqartut eqqarsaatigilluarlugit il.il.

Atuarfik pillugu peqqussummut oqaaseqaatini erserpoq najornagu ilinniartitsineq atuartunut ilinniartitsisunullu iluaqutaasussamik piorsarneqassasoq najornagu ilinniartitsinerup ineriartorneri nutaanerit atorluarneqarneruniassammata. Tassunga atatillugu ATTAT-ip periarfissarititai tamakkiisumik atorluarneqartariaqarput.

Pilersaarusionerq

Tamanna iluatsilluassappat pingaaruteqarpoq atuarfiup eqqarsaatigilluareersimassagaa atuartut qanoq sukkatigisumik IT-mik takutitsivigineqarnissaat. Tassa imaappoq IT atuarnerup piorsarneqarneranut nalinginnaasumut ilanngutitineqartariaqarpoq isumagineqartariaqarporlu IT-mik atuartitaanerup pilersaarusionerqarnissaa. Atuarfiup atortunik nutaanik programminillu nutaanik aningaasartuuteqarnissaa pilersaarusionerqartariaqarpoq, soorlu aamma perorsaanermik perorsariaatsip tungaa aamma pilersaarusionerqartariaqartoq, taamaalilluni ilisimaneqalerniassammata suut qaqugukkat eqqunneqassanersut. Naleqquttuussaaq atuarfik suliassanik pilersaarusionerpat - assersuutigalugu ilikkagassatut anguniagassatut ilusilerlugit erseqqissumik allassimasussamik IT-mik piginnaasat qanoq ittut atuartut alloriarfiit tamaat naammassilerneranni piginnaasarissagaat.

Tassani atuartup nukarlerni atuarnermi naalernerani tunngaviusumik piginnaasaqartariaqassaaq assersuutigalugu qarasaasiaq ikissinnaallugu/qamissinnaallugu, annikitsunnguamik allassinnaalluni - allakkani toqqorsinnaallugu - aqqissinnaallugu - pappialanngortissinnaallugulu, soorlu aamma atuortoq aallarnisaatit Internetimik, programminik atuartitsissutinik allanillu takunnissimassasoq. Pisinnaasat toqqammaviusut taakku akullerni aammalu angajullerni annertusarneqassapput, taamaasilluni atuartup namminersorluni aalajangersinnaalissavaa tusagassiuutit sorliit periarfissami tassani atorusunerlugit.

Suliassanik pilersaarusionermi taamaattumi isumasarsiorfigineqarsinnaasut takuneqarsinnaapput ilanngussami 1-mi. Ilanngussaq suliassatut pilersaarutaanngilaq INERIIGAQ, kisiannili pilersaarusiap qanoq imaqarsinnaanerani isumassarsiorfigineqarsinnaavoq. Atuarfiit ataasiakkaat pilersaarutaat soorunami atuarfiup atortui, qarasaasiaq atortorissaarutaat/programmii kivalu atuartitsisut aallaavigalugit pilersaarusionerqassapput.

Atuakkat najoqqutarisallu

Qarasaasiani programmit

Qarasaasiani atortorissaarutit qarasaasianik aqutsisutaarniarfissuarni pisiniarnermi atuarfiup qulakkeer-niartariaqarppaa immikkut atuarfinnut neqerooruteqar-nersut taamaaliornikkut aningaasarpasuit atuarfiup sipaarsinnaammagit.

Taassuma saniatigut periarfissaqarpoq akeqanngingajattunik pissarsiniarnissamut assersuutigalugu Star Office akeqanngikkuni akikitsunnguamik pissarsiarineqarsinnaasoq.

Ilinniartitsinermi programmit

Naqiterisitsiviit arlaqartut programminik ilivitsukkaanik neqerooruteqarput akuttunngitsumik nutarterneqartunik ilivitsukkuutaarlugit soorlu kommuneqqutaarlugit pisiarineqarsinnaasut iluaqutissartalimmik.

Allanik paasisaqarusukkuuit nittartakkat takukkit

www.mikrov.dk aamma www.uni-c.dk.

Aliikktuariutigalugit ilinniutit programmit naqiterisitsisarfinnit amerlanerit neqeroorutigineqarput - soorlu ass. takuuk www.fui.dk imaluunniit naqiterisitsisarfiit ataasiakkaat nittartagaat.

Atuartitsinermit tunngassuteqartut nittartakkat

Uani takutinneqarput nittartakkat pingaarnerit ilamininngui, taakkununga nuukkuit nittartakkanut amerlasoorpassuarnut iserfissaqarputit:

www.attat.gl piorsarniarneqarpoq nittartakkanut kater-suuffittut Nunatsinni atuartitaanermit attuumassuteqartunut.

www.emu.dk ilinniartitsisut qarasaasiakkut naapittarfiat. Qallunaat atuartitaanermut attuumassuteqartunut naapittarfiat.

www.aviisitoqqat.gl qarasaasiakkut atuagaateqarfik tasani ilaallutik tusagassiuutit Nunatsinneersut 1773 - 2001.

www.nanoq.gl Namminersorerullutik Oqartussat nit-tartagaat soorlutaaq inatsisinut ujarlerfiusinnaasoq.

www.p-center.gl Inerisaaviup nittartagaa ilaatigut atuartitsissutissanut pilersaarutini aallerfiusinnaasoq.

Ilinniartitsisunut tamanut isumasioqatigiittarfik ATTAT-ip ataaniittoq innersuussutigerusuppara, ilinniartitsisut tamarmik nunatsinneersut suliaminnut tunngatillugu nuna tamakkerlugu ilinniartitsisoqatiminnik oqaloqateqarusuttut oqallittarfigimmassuk, isumasioqatigiittarfigalugu isummanillu allarpassuarnik paarlaasseqatigiittarfigimmassuk.

Atuagassiat

Bent B Andresen aamma Hans Henrik Knoop:

Pædagogisk brug af IT i folkeskolen.

Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag 2003.

Naqiteritat pingasunik immikkoortortaqarput:

Immikkoortoq siullermi sammineqarpoq IT-p atuartut piginnaaneqaleriartornerannut pingaaruteqassusia aamma IT-p perorsaanermi atorineqarsinnaanera.

Immikkoortut aappaanni atuartsinermi IT-mik atortoqarnerup ulluinnarni ilikkartitsiniarnermut iluaqutigineqarsinnaanerata misissuivigineqarsimanera sammineqarpoq.

Immikkoortut pingajuanni sammineqarput paasisat isummanik erseqqissumik oqaasertalersuiniarnermi IT-milu pilersaarusiornermi atuarfup pitsaasunik ineriartortitsineranut tunngassuteqartut.

Inge M. Bryderup allallu.:

Integration af IT i folkeskolens undervisning.

Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag 2003.

Naqiteritaaq allaaserisanik arfinilinnik immikkoortortaqarpoq allaaserisanili tamani misissuinerup inernerini sammineqarlutik. Uani sammineqarpoq nunani tamani ilisimatusarnermi paasisat eqqartorneqarlunilu IT-p atuartsinermi atortorineqarnerata atuartitseriaatsimut pitsannngorsaataallunilu periarfissanik ammaassisarnera kiisalu atuartunut periarfissarpassuarnik nutaanik ammaassisinnaanera. Misissuisanermi sanilliunneqarputtaaq IT-p atuartsinermi sakkutut atorniarneqarnerani nalornissutigineqartarsimasut kiisalu aporfiusarimasut soorlutaaq inuiaqatigiit ineriartorneranni perorsariaatsimilu IT-p iluaqutigineqarsinnaanera sammineqarluni.

Andresen, Bent B:

Skolen I Tiden.

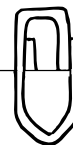
Kroghs Forlag 1999

Allaaserisatigut "Atuarfik malinnaasoq" (Skole i Tiden)-p erseqqissaatigivaa illoqarfigisami/nunaqarfigisami atuarfimmi piorsaarniarnermi qanoq IT iluaqutiginiarneqarsinnaasoq uani eqqarsaatigineqarluni atuarfup perorsaanermi siunnerfimmini qanoq sakkuginiarsinnaagaa.

Folkeskolen, NETopNU

(Atuarfik, massakkut "qarasaasialersoruk")

Atuagassiami FOLKESKOLEN-imi qupperneq aalajangersimasoq atuartsinermi iluaqutaasinnaasunik nit-tartakkanik ujarlerfigineqarsinnaasoq.

Ilanngussaq 1

IT-mut pilersaarusiornermi isumassarsiorfissat

Nukarlernut

Atuartut nukarliit akullernut nuuttussanngornerminni piginnaasaqarfigisariaqarfaat:

- computeri ikissinnaallugulu qamitalersimassavaat
- musi atorsinnaasariaqarfaat
- tekstbehandlingimi periaatsit assigiinngitsut ajornanngitsut nammineerlutik atorsinnaasariaqarfaat
- computerip naqiteriffissaani inussat inissisimaffissaat sungiusarsimasariaqarfaat
- titartaanermut programmi ajornanngitsunnguaq misilissimasariaqarfaat
- kisitsinermit programmi (regneark) misilereersimasariaqarfaat
- assigiinngitsunik suliaqarnermi programmit assigiinngiiaartut misilissimasariaqarfaat
- e-mailinik nassitsineq internettikkullu ujarliutit ajornanngitsunnguit misilissimasariaqarfaat

Qarasaasiap atornissaanut misilittagassat klassep ataatsip ilinniartitsisuisa peqatigiillutik pilersaarusiortariaqarfaat.

Tassa imaappoq suleqatigiit akisussaaffigivaat ukiumi siullerni pingasuni anguniagassat piviusunngortinneqar-nissaat. Taamaattumik ilinniartitsisut ataasiakkaarlutik piginnaasassat qulaani taakkartorneqartut tamaasa piginnaasaqarfigisariaqanngilaat.

Ilinniartitsineq pisinnaavoq atuartut immikkut ittunik sammisaqartinnerisigut - immikkullu atuartitsissutitut ingerlanneqartariaqanngilaq.

Akulliit

Atuartut ulluinnarni computerimik atuinnermini sungi-ussiaartuaassapput misiligareersimasatik pikkoriffigine-rulerlugit. Misilittakkatik sungiusartuartaassavaat.

Atuartut akullerniit annernut ikaarsaariarnermini piginaasaqarfigisariaqarpaat:

- layout (ilusilersuineq) suusoq paasisimassavaat
- inukkat quliusut atorlugit naqiterisinnaaneq sungiusaqqissimassavaat
- suliaminnut tunngatillugu internettikkut paasisassar-siorsinnaalersimassapput
- internettikkut atuinnermi ileqqorissaarnissamut piumasaqaataasut paasisaqarfigisimassavaat, aammattaq suut eqqortuunersut suullu atortariaqan-gitsut immikkoortissinnaassallugit
- internettimi ujarliutit atorsinnaassavaat
- kisitseriaatsit (regnearkini) ajornanngitsut namminer-suutigisinnaasariaqarpaat
- matematikkimi inuiaqatigiilerinermilu suliaqarnermi regnearkip atornissaa sungiussimasariaqarpaat
- assiliissut digitali scannerilu misilissimasariaqarpaat
- assinik suliaqarnermi programminik takutitsivigine-qarsimassapput
- DTP-programmit misilissimassavaat
- seqersittakkanik suliaqarnermi programmit misilissi-massavaat
- suliamut aalajangersimasumut programminik sulia-qarnertik ingerlateqqissavaat

Klassemiaasit ilinniartitsisooqatigiit suleqatigiillutik akisussaaffigivaat sammisassanik ilitsersuinissaq. Taamaat-toq naatsorsuutigineqartariaqarpoq ilinniartitsisut akor-nanni annertunerusumik pikkorissarsimanissaq, tassami ilisimasassanut programminullu piumasaqaatit annertu-nerummata.

Angajulliit

Anguniagaavoq atuartut ilikkariikkatik nukittorsassagaat annertusarlugillu, siunertarlugu atuarfimmi naammas-sigunik ilinniarsimasamminnik eqarisaqaratik atuisin-naalersimanissaat, soorlu assersuutigalugu aalajanger-simasunik qulequtaqarluni sammisaqartitsinermi ilikkak-katik tamaasa atorsinnaalersimassagaat.

Angajullernit naammassigunik makku ilikkarsimassavaat

- silarsuaq tamakkerlugu e-mailersinnaalersimassapput
- saqqummiussisinnaalissapput - soorlu nittartagalior-sinnaalersimassallutik
- nettimi ujarlerluni periarfissat misilissimassavaat - soorlu operatorit assigiinngitsut atortoralugit
- regnearki kisitsinermi/naatsorsueqqissaarluni kisitsinermi atorsinnaassavaat

- nettimi sunngorniarluni ilinniagaqarnermilu siun-nersuisartunut periarfissanik ujarliutit atorsinnaas-sallugit
- databaseni ujarlersinnaassallutik

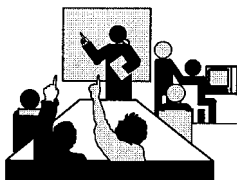
Periarfissaqarpat assersuutigalugu videomik aqqissu-ineq allallu atuartitsinermi aamma ilanngunneqassapput.

Naatsorsuutigineqarpoq atuartut pisinnaasat tunnga-viusut piginnaaneqarfigissagaat. Tassa imaappoq siorna-tigut sammeriikkatik itinerusumik sammisagaat, taman-nalu pissutigalugu ilinniartitsisut ilisimasassaannut piu-masaqaatit annertunerupput.

Alloriarfinni tamani “IT-mi ilinniarneq” pikkorissarnermi pilersaarusiamut ilagitillugu iluatsittumik inissineqar-sinnaavoq, tassami IT atortoralugu suliat ingerlanneqar-sinnaammata.

Atuarfimmi pisiniarfeqqap naatsorsuutai suliarineqar-sinnaapput regnearki atorlugi, qasujaallisarluni arpan-nermi angusat aamma regnearkimi suliarineqarsinnaap-put, eqimattat nutaarsiassalerisut qasujaallisarluni arpan-nermiit tusagassiorsinnaapput tusaammillu assitaler-sukkamik allanillu saqqummersitsisinnaallutik, nanoq piasarisimasaq assilineqarsinnaavoq “allaaserisassanngor-lunilu”.

Inuiaqatigiilerinermi naleqquppoq ujarlerfiit piasaris-i-masut atornissaat, soorluttaq aamma paasissutissat assi-giinngitsut nunalerinermut, oqaluttuarisaanermut, avata-ngiisinut allanullu tunngasut ujarlerfigineqarsinnaasut. Aalajangersimasunik qulequtaqarluni sammisaqartitsi-nermi tulluartsuussaaq suliamut tunngasunik sungiisar-titsissalluni - soorlu ass. nettimi ujarliutit atorineqarsin-naapput paasissutissanik suliamut tunngasunut ujarler-nermi.

Classroommanagement / Klassemik aqutsineq

Classroommanagement / klassemik aqutsineq sunaava?

Classroommanagement/klassemik aqutsinermi pineqarpoq klassemik inooqatigiinnikkut suliaassallu tungaasigut ingerlatseriaatsinik najoqqutassanillu aalajangersimasunik pilersitsinissaq. Atuartut erseqqilluinnartumik ilisimasavaat ullumikkorpiaq atuartitaanertik sumik siunertaqarneris qanorlu piumaffigineqarnerlutik. Sungiusarinnikkut uteqqiinnikkullu klassemik atuartut najoqqutassat ilinniassavaat ulloq atuarfiusoq toqqissisimanartinniarlugu, paasiumiartunngortinniarlugu eqqoriaruminartunngortinniarlugulu. Atuartut nalussanngilaat qanoq pisoqarnerani qanoq iliornissartik aamma nalussanngilaat malittarisassanik unioqqutitsigunik qanoq kinguneqassanersoq, taamaaliornikkut isumaqatigiinnginnerit pisariaqanngitsut uteqattaartullu piffissaajaatigineqassanngillat aammalu atuartut killissartik misilerartaqattaassanngilaat. Tamanna anguneqassappat ajornartorsiut takkuppatt ilinniartitsisoq sukkasuumik aalajangersimasumillu periaartariaqarpoq, tamannalu pissutigalugu ajornartorsiutit pinngoqattaassanngillat.

Atuartut eqqissillutik itisilerinissaminnut pisariaqartitaminnik periarfissinneqartariaqarput, avatangiisit paasiuminartuussapput klassemik atuartut ilakkuminartumik imminnut pissusilersorfigissapput. Klassemik atuartut imminnut pissusilersornerat atuartut inuttut inooqataasutullu pinnaasaasa piorsarneqarnerannut pingaaruteqarpoq, aammalu pingaaruteqarpoq ilinniartitsisut sunniivigeqatigiinnermi tassani namminneq pingaaruteqarnermikk misiginissaat.

Atuartut pitsaasunik iliuseqartut nersualaarutsigit iliusaallu pissusissamisunngitsut isiginngitsuusaarlugit atuartut oqaluttuutissavagut pingaartillugit, tamannalu pissutigalugu atuartut allat iliusaat pitsaasut ajortut pinngit uteqqinniassavaat malillugillu, namminnerlu iliut-sitik eqqarsaatigilluarterlugit. Klassemik atuartitsivimmi sulinerup inooqatigiinnerullu aaqqissorneratigit ajornartorsiutit pissusissanik malinnilluarnermut ajoqutaasinnaasut ingalassimatinneqassapput atuartitsinerlu atuartut inooqatigiinnermut atuartitsussutillu tungaasigut pinnaasaannut sammitinneqarnerulerluni.

Atuartut akisussaassusermik peqarnermik misigisimaler-pata, inooqataanermillu piginnaasaqalernissaat siunertarerpjarlugu sungiusarneqar-pata, ajornartorsiutinik takkuttunik siunertalimmik qaangiisinnannorunik, aam-

malu ataqatigiinnermik misigisimanerat annertusarneqarpat, taava aamma inooqataanerminni ajornartorsiutiginnaasaat pinngitsortinneqassapput.

Atuartut aamma ilorrisimaarnerusarput aalajangersimasumik qilanaarisaaqaraangamik, erseqqissumik killilernerqaraangamik, malittarisassallu aalajangersimasut unioqqutinnerat kinguneqartinneqarnerat pissusissami-sooraangat naapertuilluartuullunilu.

Pisartut ingerlatseriaatsillu aalajangersimasut

Ingerlatseriaatsit aalajangersimasut ikiuutaapput:

- inoqatinut qanilaarsinnaanerup ilinniarnissaat
- ilikkarniarnermut avatangiisunik pitsaasunik pilersitsinissamut.

Pineqartut taakku marluk aallaaviupput atuartitsissutinik ilikkarnissap piviusunngorsinnaanissaanut. Ingerlatseriaatsit aalajangersimasut ukiup atuarfiusup aallartinnerani ilinniarneqassapput, pingaaruteqarporlu sungiunniarnissaannut piffissaqarnissaq. Ingerlatseriaaseq takutinneqassaaq, sungiusarneqarluni, uterfigeqqinneqarluni, sungiusaqqinneqarluni immaqalu aamma uteqqinneqarluni, tamannalu piffissamik tiguisarpoq - piffissaqarfigineqartariaqarlunilu. Nersualaarinninneq tunuarsimaarfigissanngilat, nersualaarinninnerup pissuserissaarneq sakkortusartarpaa, aamma atuartut pitsaasumik angusaqarnissaannik ilimagisaqarnerit ersersiguk. Anguniagassaq tassaavoq, ingerlatseriaatsit aalajangersimasut eqqarsaatigeqqaarnagit aalajangersimasumik pisartunngornissaat.

Ilikkarnissamut avatangiisit pitsaasut anguniarlugit periutsit

Ilikkarnissamut avatangiisit pitsaasut anguniaraanni ilaattigit makku pisariaqarput

- suliaassamut pikkorissuseq
- tamakkerlugu paasinissinnaaneq
- piffissaq
- eqqissineq
- iluseq
- siumut nalunanngeriissuseq.

Ilikkarnissamut avatangiisit taamaattut piviusunngortillugit pilersissagaanni ingerlatseriaatsit/periaatsit pisartussat tunngaviusut ilanngunneqartariaqarput, soorlu

makkua:

- Nerriviit issiaviillu sulerinissaq apeqquaatillugu hesteskojusannorlugit, ammalortunnorlugit eqimattakkuutaarlugillunniit aaqqissuunneqassapput, taamaaliornikkut ilinniartitsisup atuartut tamaasa imaaliallaannaq takusinnaassavai sukkasuumillu ornissinnaallugit.
- Ulloq taanna suliassat suuneri allattarfissuarmut allanneqassapput iikkamullunniit nivinngarneqarlutik, allannguutaasinnaasullu oqallisigineqassallutik.
- Atuartut pisussanik ilitersuunneqassapput, nalunnginniassammassuk qanoq piumaffigineqarneqlutik.
- Ilinniartitsisup pissuserissaartut maluginiassavai nersualaarlugillu.
- Ilinniartitsisup atuartut iliuuseqarnerat nersualaassavaa atuartuunngitsoq.
- Pissusissanik malinnilluarnissamut sungiusaaneq oqaaqqissaarinerillu pinngitsoortinneqassapput.
- Atuartut ilinniartitsisullu malittarisassat ikittunnguit ajornanngitsunnguillu aalajangiutissavaat malillugillu malittarisassanillu malinninngitsunut iliuusissat aalajangersorlugit piviusunngortillugillu.
- Ilinniartitsisup atuartut piuminaatsut naviissanngilai.
- Ilinniartitsisup naatsumik illersuinanilu oqaaseqartassaaq atuartullu ataasiakkaat pisariaqartitaat isummerfigisassallugit.

Atortunik atuinissamut malittarisassat

Tamakku saniatigut ulluinnarni pisoqartarpoq malittarisassiuunneqarnissamik pisariaqartitsisunik klassemi eqqissisimanissaq paasiuminartumillu ingerlatsinissaq pilersinniarlugit, soorlu makku:

- pappiaqqat eqqaamasassanik allattorsimaffiit
- atisat, kamiit taskillu inissiivissat
- nalunaarutit pappiaqqallu nassaariuminarnissaat
- atuakkat, atortussat taqussallu inissaminnut inissinnissat
- atuartut siunertalimmik inissinneqarnissaat
- isumaqatigiissutigineqassasoq qanoq ililluni atuartut tamarmik tusarnaartinneqarsinnaanersut (sianeq atorsinnaavoq)
- atuakkanik atorniartarfinnut pulaarnermi
- qaqugukkut ini atuarfiusoq qimanneqassanersoq
- (ilisanik) iluarsaassinermi.

Ingerlatseriaatsit atuartut suleqatigalugit ineriartortinneqassapput, taakkua malinneqarnissaat aamma taamaallitut akisussaaffeqaataaffiginiassamatigut. Malittarisassat klassemi atuarfimmik nivinngarneqassapput aammalu oqallisigineqartuaannarsinnaassapput allanngortinneqarlutillu.

Ilinniartitsisut malitassa at immikkut ittut

Suleqatigiit malittarisassat erseqqissut isumaqatigiissu-

tigisariaqarpaat ilinniartitsisut malitassa at nalinginnaasut suussanersut pingaartumik atuartunik oqaloqateqarnermut tunngasut.

Malitassanut nalinginnaasunut assersuutit:

- Anitsiarneq naatinnagu ilinniartitsisoq klassemi atuartitsivimmeeriissaaq.
- Atuartitsineq aallartippat atuartut tamarmik piareersimassapput.
- Atuartut malinnaalersinneqassapput annikitsut atorlugit, soorlu sianeq, rytmilersuut allallu atorlugit.
- Ilinniartitsisut piareersarluarsimassapput suut tamaasa piareersimaffigereerlugit.
- Atuakkat, pappialat, suliassiissutit, arkit atortussallu inissaminniissapput ujarnissaannut piffissaajartoqannginniassammat.
- Atuartut oqaluttuunneqassapput ullormi qanoq suliaqassanerlutik. Allatorneqassapput, meeqqat ullup ingerlanissaa nalunnginniassammassuk
- Atuartitsinerni tamani uteqqiineqartassaaq
- Angerlaallugit suliassat katersorneqarnissaannut uterteqqinneqarnissaannullu, atuakkat pappiaqqallu agguannissaannut il. il. periusissat aalajangersimassut pilersinneqassapput.
- Atuartut ilikkagassaminnut akisussaaqataanerat kaammattuutigineqassaaq.

Attaveqatigiinnermut periusissatut assersuutit:

Attaveqatigiinneq naleqquttoq tassaavoq klassemik aqutsinerup ilaa pingaaruteqarlunnartoq taamaallunilu atuartitsinermut pingaaruteqarlunnartoq. Attaveqatigiinnermik pinnaasat marlunnut avinneqarsinnaapput, nassitsinermut tigusinermullu, taakkulu attaveqatigiinnerni tamani assigiimmik pingaaruteqarput. Klassemi ajornartorsiortoqalerpat/ isumaqatigiinngittoqarpat/ pissusissamisuumngitsumik iliuuseqartoqarpat malittarisasaqartoqartariaqarpoq pingaarutilinnik, ilinniartitsisup eqqaamajuagassaanik.

Nassitsisup/oqaluttup eqqaamasassai:

- Massakkut pisut oqaluuserikkat, massakkorpiaq pisut. Paasissutissat atorluarneqarnerusinnaasarput periarfissami siullerpaami oqaatigineqaraangamik.
- Atuartut toqqarlugit oqaluffigikkat, oqaluuserinagit. Atuartut toqqarlugit oqaluffigigukkat ataqqissavatit, taakkulu inersimasut misigissusaannik uppernartunik tunineqassapput.
- Pissuserillutit oqalugit. Tamanna atuartunut nuannaartorinninnermik pilersitsisarpoq.
- Nammineq oqaatsitit akisussaaffigikkat oqartarlutit “uanga”. Assersuut: “Nipangersinneqaraangama paatsiveeruttarpunga, taava atuarnera pitsaavallaarneq ajorpoq.” Imatut oqarnak: “Nipangersikkaangassinga akornusersortarparsinga.”

- Apersuinermut taarsiullugu erseqqissumik oqaaseqarrit. Atuartut nammineq pissusilersornertik tunngavigalugu aperineqaraangamik imminnut illersornialersarput.

Tigisisutut/tusarnaartutut eqqaamasassat:

- Misigissuseqaraluttumik tusarnaarit eqqartuussiniarnallu. Taamaalioruit oqaluttoq misigisimalissaaq tusarnaarneqarlualuni, misigissutsillu anninneqartut akuersarneqarsinnaasut.
- Tusarnaarluarit, itisilerillutit apeqquteqarit imaluunniit oqaatsit oqaatigineqartut eqqarsaatigilluakkit oqaluttoq tusarnaarneqartutut misigisimalersinniarlugu. Taamaasillutit tusarnaartutut oqaloqatigiinnivimmik pilersitsissaatit.
- Oqaluttoq nakkutissavat pissusilersorneralu maluginiaqqissaarlugu.
- Kina naalagaanersoq malugitiguk, timip ilusaagut takussutissat, ussorneq kiinnallu pissusia ilanngulugit.

Assersuusiaq aalajangersimasoq - sullivimmi atuartitsinermit malitassat

Assersuutitut sullivimmi atuartitsinermit malittarisassat uani siunnersuutigineqarput:

- Atuartut tallimakuutaarlutik imaluunniit arfinilikkuutaarlutik sulissapput.
- Inimi nipiliornerup qanoq nipitutiginnissaa siumoortumik isumaqatigiissutigineqassaaq, eqqissisimaneq, nipaatsaq, oqalunneq imaluunniit qanorluunniit nipitutigisumik oqalunneq.
- Asuli oqalunneq inerteqqutaavoq, soqutiginninneq tammassaaq, taamatullu itisilerisinnaaneq aammalu isumaliorulussinnaaneq.
- Siumoortumik malittarisassaqaarnissaanik isumaqatigiittoqassaaq qalipaatinik imaluunniit sullivimmi atuartitsinermit atatillugu suliassanik aallerniaraanni, qalipaatinik aallerniaraanni klassemik qanoq ililluni ingerlasoqassanersoq.
- Eqimattat ilaat ataaseq ilinniartitsisumit ikorfartorneqarluni sulissaaq, sinneri namminiissapput.
- Eqimattat namminersorlutik sulisut ilinniartitsisumut saaffigineqqusaanngillat - ilinniartitsisoq "eqqissisimatitaavoq" nipilioritoqassanngilarlu - aamma atuartut ilinniartitsisumik ilallit eqqissisimassapput, nipiliornatik.
- Eqimattat iluanni atuartut imminnut ikioqatigiissapput.
- Eqimattat tamarmik assigiinngitsunik suliaqassapput - assersuutigalugu allallutik, atuarlutik, utertarlutik, paasiniaaqqissaarnermik, matematikkimik pinngu-aammillu suliaqarlutik kiisalu pinnguarluni sullivimik suliaqarlutik.

- Soqutiginarlutik neqerooruteqartoqassaaq, ajornanngitsunik, kisimiilluni marlukkuutaarluniluunniit suliassanik, aamma atuartunut sukkasuumik paasinittartunut.
- Minutsit 20-t qaangiukkaangata sianeq tutsiuttassaaq, eqimattallu suliassamut allamut nuuttassapput, nipaatsumik eqqissisimasumillu, nalunngilaammi sulerissanerlutik - aammalu qanoq suliarissanerlugu.
- Suliassiissutit naammassineqartut atsiorneqarsimasullu katersorneqassapput eqimattallu siulittaasuannit bakkimut tunniussivimmuut inissinneqassallutik, taava kingusinnerusukkuut misissorneqassapput iluarsaanneqarlutillu. Eqimattat siulittaasuut sunik tamanik aallertartussaavoq tunniussisassallunilu.

Classroommanagement qanoq ililluni eqqunneqassava?

Ilinniartitsisoqatigiit sulissapput, oqallillutik, isumaqatigiissutigineqartorlu allanneqassaaq.

Siullermik eqqartorneqassaaq klassi atuarfik maannakku qanoq isikkoqarnerisooq aammalu allannguisoqassanersoq, kingorna allannguutissat taakku titartarneqassapput. Pingaaruteqarpoq peqatigiilluni paasineqarnissaa klassip atuartitsiviusup isikkuata qanoq allanngortinneqarnissaa, taamaalilluni atuartitsissutinut tamanut pitsaanerpaamik atorsinnaaniassammat, taamaasilluni pitsaanerpaamik sulliviuniassammat atuartullu atuartitsisutit tungaasigut itisiliinissaminnut periarfissinneqarniassammata.

Tassani pineqaqqippoq ilinniartitsisup piareersarluarnermigut pisussat piareersimaffigeriissagai, taamaalillunilu piffissamik sipaarluni eqqissiveerunnissallu pinngitsortillugit.

Aaqqissuussisimaneq kisimi apeqqutaanngilaq; ilinniartitsisoqatigiit ataatsimoorlutik aalajangissavaat klassimi sunik malittarisassaqaassanersoq, aammalu allasavaat klassimi atuartut inooqatigiinnermikkut ataatsimut malittarisassaattut atugassaattut eqqarsaatitik. Atuartut ilisimassavaat qanoq piunaffigineqarnerlutik.

Ilinniartitsisut malittarisassat klassimi atuartut akunnerminni pissusilersornerisa sinaakkutassat pingaarnerit eqqukkusutatik ilisaritissavaat.

Aallaqqaammut isumassarsiatsialaavoq ilinniartitsisoqatigiit akuttunngitsumik naapittarnissaat - assersuutigalugu sapaatip akunneranut ataasiarlutik - naliliiniarlutik suliarlu nanginniarlugu.

Atuakkat najoqqutarisallu

Bodil Bang-Larsen, Ole Bang-Larsen aamma Tove Rasmussen:

Classroommanagement - at skabe rum for læring.

Dafolo, 2002. ISBN 87-7320-990-2.

Ole Bang Larsen (aaqqissuisoq.):

Classroommanagement - et idehæfte.

Dafolo forlag, 2002. ISBN 87-7281-077-7.

Saqqummiussani pineqarput ilikkartitsiniarnermi inis-saq qanoq ittoq pilersinneqarsinnaanersoq aammalu atuartitsineq qanoq pilersaarusiorneqarsinnaanersoq ilusilersorneqarsinnaanersorlu, ilinniarneq eqqissinar-tuutinniarlugu. Innersuussutissarpasuit assersuutitallit atuarneqarsinnaapput.

CLASSROOMS.CALM.

Videoliaq, videoliortut Barbara Reider, Helle Laursen aamma Ida Kile Sørensen. Saqqummiussisoq:

Amtscentret for Undervisning, Herning, 2000. ISBN 87-90586-16-6

Videop assersuusiorluni takutippaa Classroommanage-ment sunaanersoq aammalu classroommanagement qa-noq ililluni eqqunneqarsinnaanersoq pitsaasunik as-sersuusiorlugu. Arlalissuarnik siunnersuuteqarpoq aaq-qissuussisimaneq pilersaarusiornertu atuartitsinermut pitsaasumut qanoq pingaaruteqartiginersoq.

Ole Bang Larsen:

Classroommanagement-skoleobservation i Californien.

Forlaget Skolepsykologi 36.årgang, 3 juni, 1999.

<http://skolepsykologi.dk/sorter.asp>.

Oqaaseq ujaqassaq: Classroommanagement.

Allaaserineqarpoq Classroommanagement sunik imaqar-nersoq.

Classroommanagemnet for Elementary Teachers / Fifth edition.

(Longwood books 2000)

Carolyn Evertson-Edmund T:Emmer-Murray

E. Worsham.

<http://www.longwoodbooks.com>

ISBN 0-205-30383-4

*Atuakkap uuma amerlasuunik assersuusiorluni allaase-
raa classroommanagement klassimi qanoq atorneqar-
sinnaanersoq.*

Ilinniartitsisut ilinniartitsisoqatigiillu suleqatigiinnerat

Atuarfimmi nutarterinerup siunertaattut atuarfimmi al-loriarfinit pingasunut aggorneqarsimasumut atuartitsissutillu akimorlugit atuartitsiffiusumi, ilinniartitsisoqatigiit suleqatigiinnerat ilinniartitsisut atuartullu ulluinarni inuunerannut ilaalissaaq. Naatsunnguamik pingaarnersiorlugu tarnip pissusaanik ilisimatuussuseq (gruppepsykologi) aallaavigalugu eqqartussavara suleqatigiinneq sunaasinnaanersoq aammalu Danmarkimi, Tuluit Nunaanni Kalaallillu Nunaanni misissuinerit misilittakkallu ilanngullugit.

Gjøsundip aamma Husebyp eqimattat/suleqatigiit ima nassuiarpai (1):

Eqimattat inunnik marlunnik amerlanernilluunniit inut-taqartarput, imminnut sunneqatigiittuurtunik imminnul-lu pinngitsoorsinnaanngitsunik tassa imminnut tatigiu-artussaapput atorfissaqartitatik naammatsinniarlugit anguniakkatillu anguniarlugit.

Suleqatigiinnerup siunertaa

Atuarfimmik nutarterinerup kinguneraa pamersaanermik eqqarsartaatsip atuuttup allanngortinnera. Allannguutit pingaaruteqarnerit tassaapput ilinniartitsisut suleqatigiit atuartitsinermit pilersaarusiernerup ilarajussua, ingerlanneqarnera naliliinerlu akisussaaffigilermassuk.

Ataatsimik atuartitsisoqarnermiit atuartitsisut suleqatigiit atorlugit atuartitsinermit ikaarsaariernerup kinguneri pitsaasut Karsten Sørensenip ima allaaserai (2):

- Atuartut ukioqatigiikkuutaat atuartitaanerisa qimackiartuaarneqarnerat
- Klassikkuutaarluni atuartitsinermiit suliffimmi atuartitsinermit, eqimattakkuutaarluni atuartitsinermit, holdikkuutaarnermit atuartullu ataasiakkaarlugit atuartitsinermit ingerlaarneq.
- Ataqqatigiissitsinermit pilersitsineq aammalu atuartitsinerup ilivitsukaanngornissaanut pitsaanerusumik periarfissiineq.

Eqimattat ilisarnaataat

Eqimatta ilisarnaataat pillugit Gjøsund aamma Huseby ima allapput(1):

- Eqimattani atuartut siunertaq ataaseq arlallilluunniit anguniarlugit suleqatigiissapput.
- Ileqqunik eqimattani atortuusussanik pilersitsiartuaassapput.
- Piffissaq aalajangersimasooq ingerlareerpat eqimattani atuartut akornanni inuttalersuineq erseqqissartuaassaaq.
- Ilaasortat akornanni imminnut kajungerinninneq attaveqatigiinnertalik pilersikkiartuaarneqassaaq.
- Eqimattat assigiimmik ilisarnaateqarnerit pissutigalugu eqimattanit allanit avissaariartuinnassapput.

Eqimattat suussusii/qanoq ittuuneri

Eqimattat isiginnaarnerini eqimattat immikkut ilisarnaataat immikkut ittut ataani allassimasutut ittut paasineqarpoq.

Eqimattat immikkoortut assigiinngitsunik taaguuteqarput. Lenneer-Axelson aamma Thylefors (3) eqimattat ilusaat assigiinngitsut qulingiluat atuakkiaminni allaaserisimavaat. Uani arfinillit ilanngunneqarput:

1. Eqimattat matoqqasut - uagut-mik misigimaneq sakkortoqaaq.
2. Eqimattat nukissaqanngitsut - Aaqqissuussinerup iluani qeqertatut immikkoorluinnartutut ingerlasooq.
3. Iloqqisimaarfik - eqimattat nukissaqanngitsut matoqqasullu ilaat ingasattoq.
4. Allanut maleruuttut - sapertutut misigisimaneq - siuttuat tamanik sapigaqanngitsoq tamanillu ilisimasalik.
5. Pallitaalisaliaq - ingasaallugu upperilluinnarpaat ilumoortoq kisimik pigalugu.
6. Eqimattat isumaqatigiinngitsut - ilaasortat suliasap suliarinissaanut assigiinngitsunik periuseqarlutillu siunertaqalerput.

Suleqatigiit pilersinneqarnerat akunnerminnilu iliusaat.

Hørsholmimi atuarfiup suleqatigiinnik pilersitsinermit suleqatigiinnermullu malittarisassaani tunngaviusuni (5) ima allassimasooqarpoq: *Suleqatigiillorneq malittarisassat tunngaviusut "pitsassuit" naapertorlugit ingerlasarpoq, tassani fagimut pikkorissuseq pingaartinneqarnerusarluni, saniatigullu inuttut pisinnaasat ilanngunne-*

qartarlutik. Suleqatigiinni ilaasortat tamarmik pingaarteqarput.

Suleqatigiilluni sulinerup iluani ilaasortat assigiinngit-sorpasuarnik suliaasaqartinneqartarput. R. Meredith Belbinsip (3) suleqatigiinni assigiinngitsunik suliaqartut naalisarlugit ima allaaserai:

Isumassarsiortoq - Matoqqasoq, silassorisoq, nutaaliorumatoq isumassarsiullaqqissorlu - Puigutooq aammalu assassugassanut pikkorluttoq.

Atassuteqallaqqissoq - Ammasoq, eqeersimaartoq, alapernaatsaq aamma oqaluttuarumatoq - Qarsupittoq. Oqaluppallaartoq.

Ataqatigiissaarisooq - Ammasoq, inersimarpaluttoq, imminut tatigisoq tatiginartorlu - Allaniq aqutseqqajaasarpooq sorujussuarnillu pilersitsiniartarluni.

Aallarniisooq - Ammasoq, savitooq, sukkaasooq toqqissiveqanngitsorlu - Eqqissiveqanngilaq, nakkaannarumanani uteriitsuullunilu.

Misissueqqissaartartoq - Matoqqasoq, misissueqqissaartooq, peqqissaartooq kinaassusersiunngitsorlu - Isornartorsiuisaqaq qularlunilu.

Akunnermiliuttoq - Inoqatinut qanittooq, ammasoq qimerluuillaqqissorlu - Pisuni aalajangersimasuni aalajangiiumaataartarsinnaavoq akunnattoortarlunilu.

Aaqqissuussisooq - Pissusissanik malinnilluartartooq, matoqqasoq tatiginartorlu - Suliassanik nikitsitseriataarpiarsinnaanngitsoq.

Naamassinnittartooq - Peqqissaartooq, matoqqasoq ilumooqqissaartorlu - Sapinngisaminik pitsaasuliorniartartooq nangartaruminaatsorlu.

Immikkut ilisimasalik - Siunertaminik suliaaminillu malinnilluaqqissaartooq - Suliassani paarilluaqqissaarppaa taassumalu iluani suleqataalluarluni.

Suleqatigiinneq qanoq piorsarneqartarpa?

Atuarfiit tamarmik arlaatigut peqqussutip nutaap eqquneqarnissaanik pilersaarusiornertik ingerlappaat. Tasunga atatillugu immikkoortut ukiumoortumik pilersaarusiussapput aammalu pisortat, perorsaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit minnerunngitsumillu angajoqqaat oqaluttuutissallugit ukiup atuarfiusup ingerlanerani qanoq pisoqassanersoq.

Qorsussuarmi Nuummiittumi immikkoortortat pisortaasa suliaasaanni ilaatigut allassimavoq immikkoortortani pisortat makku qulakkiissagaat:

- Atuarfiup pisortai suleqatigalugit qulakkiissallugu atuarfik ineriartortittuarneqassasoq
- Ukioq atuarfiusooq tamaat eqqarsaatigalugu ataatsimiinnissat pilersaarusiorneqassasut
- Immikkoortortani tamani ataatsimiinnerit ullormut oqaluserisassaliuunneqassasut
- Ukiumut pilersaarummik suliaasanullu pilersaarummik suliaqartoqassasoq

- Karakteriliisarneq, atuarfiup angerlarsimaffiullu suleqatigiinnerisa immikkoortullu sulinera pillugit atuarfiup iluani naliliisoqartassasoq.

Qulaani allaaserisat takutippaat suleqatigiinneq pitsaasoq tassaasoq immikkoortuni ataasiakkaani ilinniartitsisut ulluinnarni atuartsinerisa toqqammavigisaasa ilaat.

Assersuut aalajangersimasooq

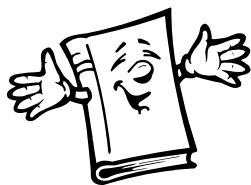
Qorsussuaq sisamanik immikkoortortaqarpoq. Assersuutitut tigusimavara Immikkoortooq 1, taassuma iluaniipput 1. - 3. klasse. Immikkoortumi atuartsineq atuartsisutitut assigiinngitsunut agguataarneqanngilaq aammalu marlunnik atuartsisoqarluni atuartsisarneq ingerlalluarpoq suleqatigiilluartoqarlunilu.

Suleqatigiilluni atuartsineq pilersinniarlugu atuarfiup ineriartortitsinissamat pilersaarutaa arfinilinnik immikkoortortaqarpoq suleqatigiinnik pilersitsinissamat suleqatigiilernissamullu pingaarteqartunik:

1. Suliat nalingisa paasinarsarnerat - suleqatigiilluni sulinermi eriagisassat suut pingaartippagut - suliat tungaasigut inuttullu?
2. Anguniagaq/siunertaq - suleqatigiinnerup aqqis-sornera eqqarsaatigalugu isikkoq qanoq ittoq kisaatigaarput?
3. Tunngaviit - massakkorpiaq pissusiusuni suna allannortinneqassava?
4. Iliuutsit - anguniagaq kissaatigisaq anguniartillugu ullumikkumiit siunissaq qanoq ililluta angussavarput?
5. Anguniakkap paasinarsisinnissaa - qanoq ililluta takusinnaavarput eqqortumik ingerlanerluta?
6. Naliliineq - qanoq ililluta suliap ingerlanera angusallu nalilersorinnaavagut uppersarsisillugillu?

Ineriartortitsinerme pilersaaruttip saniatigut ilinniartitsisut aamma suleqatigiinneq pillugu isummat oqallisigisimavaat, tassani oqaaseqaatit 14-iullutik. Oqaaseqaatit marluk suleqatigiinnerni tamani pingaarteqartut naggataarutigissavakka:

- Pingaarteqarpoq suleqatigiit iluanni inuit akornanni isummat imarisaasa eqqarsartaasiisalu paasineqarnissaat.
- Suleqatigiineq akuttunngitsumik naliliiffigineqartariaqarpoq taassumalu ataani suleqatigiit imminnut suleqatitut qanoq pisoqarsimaneramik akuttunngitsumik imminnut oqaluttuuttariaqarput.

Atuakkat najoqqutarisallu

(1) Peik Gjøsund aamma Roar Huseby:

Gruppe og samspil - Indføring i gruppepsykologi.

Gyldendal, 2000.

Atuagaq ilinniartitsisunut inunnillu isumaginnittunut naatsorsuussaavoq. Atuakkami pineqarput eqimattanik pilersitsineq, attaveqatigiinneq kiisalu akerleriinneq akerleriinnerullu qaangerneqarsinnaanera isumaqat-giilersitsilluni. Atuartitsinermi siunissami ilinniartitsisut suleqatigiinnerat atuartitsissutillu akimorlugit atuartit-sineq nalinginnaalersussaammata atuakkap uuma ilin-niartitsisut atuagaasivianniitinnissaat pitsaassagalua-qaaq.

(2) Karsten Sørensen:

Lærerteam.

Dafolo Forlag, 1995. (2)

Atuakkami taamaallaat ilinniartitsisut suleqatigiit al-laaserineqarput. Atuakkami pineqarput suleqatigiit inut-talersornerat, ineriartortinnerat aaqqissuunnerallu. Su-leqatigiinneq pillugu atuagaq najoqqutassaqqissoq.

(3) Barbro Leneer-Axelson aamma Ingela Thylefors:

Arbejdsgruppens psykologi - om det psykosociale arbejdsmiljø.

Reitzels Forlag 1993.

Naatsumik oqaatigalugu atuakkami pineqarput sammisat assigiinngitsut soorlu sulinermi avatangiisit psykosocia-limut tunngasut, eqimattat pissusaat, eqimattat inuttaasa pissusilersorneri, ataasiakkaat ajornartorsiutaat, atta-veqatigiinneq akerleriinnerillu. Ilinniartitsisut atuagaa-sivianiitissallugu piukkunnartoq.

(4) R. Meredith Belbin:

Ledelsesgrupper - Betingelse for succes eller fiasko.

Potential Aps, 2002.

Belbin-ip ukiorpaalukasinni misissorsimavaa eqimattat ilaasa sooq suliasatik ajunngitsumik naammassisar-neraat, allalli suliasatik ajortumik naammassisaraat. Atuagaq pisortanut suleqatigiinnut suliffeqarfinniluun-niit pisortanut sammineruvoq.

Allaaserisat qarasaasiami Net-imiit aaneqarsinaasut:

www.teamsamarbejde.dk

(5) Hørsholmskolens Teamdannelse og team-samarbejde.

(6) Lille-næstvedskole: Udvikling af teamsamarbejde

(7) KLF's anbefalinger til teamsamarbejde, teamdannelse og mødeafvikling.

(8) DPU - Skive: Teamsamarbejde- teamlæring.

(9) Sæby-Gershøj skole: Kogebog for teamsamarbejde.

(10) Qorsussuaqskolens Udviklingsplan, Afdelings-lederens arbejde, Holdninger til teamsamarbejde og Mødekultur.

Netimiit aaneqarsinnaasutut aalajangersimasutut asser-suutit, taakkunani pineqarlutik Danmarkimi atuarfiit qanoq ilillutik nammineq periaasertik atorlugu suleqa-tigiinneq iluatsissimaneraat. Suliap ingerlaqqinnissaa-nut isumassarsiaasnik pitsaasunik aallerfigineqarsin-naapput.

